

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Ostrów Wielkopolski
Nr XI/78/2011 z dnia 21 czerwca 2011 roku
Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Ostrów Wielkopolski
Nr XXXV/276/2013 z dnia 28 marca 2013 roku /zmiana/

Główny projektant:
mgr inż. Angelika Jonak nr ZOIU Z-465
Regioplan Sp. z o.o.
ul. Wolbromska 7
53-148 Wrocław
Tel/fax: (071) 33 80 253

Główny projektant zmiany studium:
mgr inż. arch. Marek Nadachowski nr ZOIU Z-514
Pracownia Architektoniczna Marek Nadachowski
Zacharzew, ul. Krotoszyńska 20
63-400 Ostrów Wielkopolski
Tel/fax: 62 735 98 80

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Piotr Śniegowski

ZMIANA STUDIUM

Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Wielkopolski, wykonano w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz.647), działając na podstawie upoważnienia Rady Gminy Ostrów Wielkopolski wyrażonego uchwałą Nr XIV/100/2011 z dnia 28 października 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski dla terenu położonego we wschodniej części wsi Wtórek. Zgodnie z ww. uchwałą teren zmiany Studium został określony schematycznie w załączniku graficznym do uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia niniejszej zmiany studium.

Zmiana Studium polega na zmianie funkcji części terenu dotychczas przeznaczonego pod aktywność gospodarczą (AG) na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową (M), oraz tereny wód śródlądowych (WS). Nieznaczej korekcie ulegnie teren wydobywania złóż (PG). Wprowadzone zmiany zostały naniesione na rysunku studium, natomiast jego część tekstowa została zmieniona tylko w zakresie koniecznym, wynikającym ze zmian (np. definicji pojęć) w przepisach nadrzędnych.

Zgodnie z art. 11 Ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz.647), projekt zmiany Studium został przedstawiony do zaopiniowania i uzgodnienia przez odpowiednie organy administracji samorządowej i rządowej, wyłożony do publicznego wglądu oraz przeprowadzono publiczną dyskusję nad przedłożonym projektem zmiany Studium. Jednocześnie w nawiązaniu do art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uzgadniając z właściwymi organami (o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy) zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko a także opiniując projekt zmiany Studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Zapewniono także udział społeczeństwa w opracowaniu projektu dokumentu m.in. poprzez umożliwienie składania uwag i wniosków w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Po przeprowadzeniu procedury zgodnie z ww. ustawami Rada Gminy Ostrów Wielkopolski podjęła uchwałę o zatwierdzeniu przedłożonej zmiany Studium.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz.647) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004r. Nr 118, poz.1233), efektem finalnym sporządzonej zmiany jest jednolita wersja rysunku oraz części tekstowej Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski, w których odpowiednio wyróżniono wprowadzone zmiany. Zmiany wprowadzone w części tekstowej wyróżniono kolorem zielonym.

SPIS TREŚCI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI	0
I. WSTĘP	6
1. CEL OPRACOWANIA.....	6
2. PODSTAWA PRAWNA.....	6
3. OBSZAR OPRACOWANIA	6
4. ZAKRES OPRACOWANIA.....	6
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	8
1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO – MORFOLOGICZNO - PRZYRODNICZE.	8
1.1. Położenie geograficzne.....	8
1.2. Położenie administracyjne.....	8
1.3. Klimat	10
1.4. Geologia.....	11
1.5. Hydrologia.....	13
1.6. Gleby.....	14
1.7. Lasy.....	15
2. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	16
2.1. Obszar chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków Rochy	16
2.2. Obszar chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Proсны	18
2.3. Rezerwat przyrody Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich	18
2.4. Natura 2000- Dąbrowy Krotoszyńskie - PLB300007 - OSO.....	19
2.5. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000, zatwierdzony przez Komisję Europejską „Dąbrowy Krotoszyńskie” PLH300002.....	20
2.6. Rezerwat przyrody „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich”	20
2.7. Pomniki przyrody.....	21
2.8. Ochrona gatunkowa flory.....	24
2.9. Ochrona gatunkowa fauny.....	24
2.10. Parki wiejskie.....	24
2.11. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie.....	25
3. ZANIECZYSZCZENIE I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	25
3.1. Stan powietrza atmosferycznego.....	25
3.2. Ochrona gleb.....	26
3.3. Ochrona złóż.....	27
3.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	27
3.5. Ochrona krajobrazu	28
3.6. Ochrona przyrodniczo – rolnicza	28
3.7. Hałas.....	28
3.8. Promieniowanie elektromagnetyczne	31
3.9. Zagrożenia silną erozją gleb.....	32
4. INFRASTRUKTURA.....	32
4.1. Komunikacja.....	32
4.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	38
4.3. Sieć gazowa	41
4.4. Elektroenergetyka	41
4.5. Elektrownie wiatrowe	42
4.6. Ciepłownictwo.....	42

4.7.	<i>Rurociąg paliwowy</i>	43
4.8.	<i>Gospodarka odpadami</i>	43
4.9.	<i>Melioracje i urządzenia wodne</i>	44
5.	UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO - KULTUROWE	45
5.1.	<i>Historia</i>	45
5.2.	<i>Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej</i>	46
5.3.	<i>Zabytki</i>	47
5.4.	<i>Parki podworskie i pałacowe</i>	56
6.	SFERA SPOŁECZNA	57
6.1.	<i>Demografia</i>	57
6.2.	<i>Rynek pracy</i>	57
6.3.	<i>Ochrona zdrowia i opieka społeczna</i>	57
6.4.	<i>Oświata, kultura i sport</i>	58
6.5.	<i>Gospodarka mieszkaniowa</i>	61
6.6.	<i>Struktura użytkowania i własnościowa gruntów</i>	61
6.7.	<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	63
6.8.	<i>Administracja</i>	64
7.	STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA	65
8.	GOSPODARKA	65
8.1.	<i>Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności</i>	65
8.2.	<i>Rolnictwo i leśnictwo</i>	66
8.3.	<i>Działalności produkcyjne</i>	67
8.4.	<i>Turystyka</i>	67
9.	TERENY ZAGROŻONE I Z OGRANICZENIEM UŻYTKOWANIA TERENU	67
9.1.	<i>Strefa ponadnormatywnego oddziaływania hałasu</i>	68
9.2.	<i>Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi</i>	68
9.3.	<i>Pozostałe tereny zagrożone i z ograniczeniem użytkowania</i>	69
10.	TERENY ZDEGRADOWANE	69
11.	DOKUMENTACJA STRATEGICZNO – PLANISTYCZNA	69
III.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	70
1.	GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU	70
2.	KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	70
2.1.	<i>Główne formy ochrony przyrody</i>	70
3.	OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI	71
3.1.	<i>Ochrona powietrza</i>	71
3.2.	<i>Ochrona gleb</i>	73
3.3.	<i>Wydobycie i ochrona złóż</i>	74
3.4.	<i>Ochrona wód</i>	74
3.5.	<i>Ochrona krajobrazu</i>	76
3.6.	<i>Ochrona przyrodniczo rolnicza</i>	76
3.7.	<i>Ochrona przed hałasem</i>	76
3.8.	<i>Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym</i>	78
3.9.	<i>Strefa ochrony sanitarnej od cmentarza</i>	78

4.	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY	79
4.1.	<i>Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....</i>	79
4.2.	<i>Sieć wodociągowa i kanalizacja sanitarna.....</i>	80
4.3.	<i>Zaopatrzenie w gaz.....</i>	81
4.4.	<i>Elektroenergetyka .....</i>	82
4.5.	<i>Elektrownie wiatrowe .....</i>	83
4.6.	<i>Ciepłownictwo. ....</i>	83
4.7.	<i>Obsługa obszaru objętego planem w zakresie zaopatrzenia w ciepło.....</i>	83
4.8.	<i>Gospodarka odpadami.....</i>	83
4.9.	<i>Melioracje i urządzenia wodne.....</i>	85
5.	DZIEDZICTWO KULTUROWE	86
5.1.	<i>Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków kultury współczesnej.....</i>	86
5.2.	<i>Zabytki.....</i>	89
5.3.	<i>Parki podworskie.....</i>	90
5.4.	<i>Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne.....</i>	90
6.	STREFA SPOŁECZNA.....	90
6.1.	<i>Prognozy demograficzne .....</i>	90
6.2.	<i>Kierunki rozwoju gospodarki mieszkaniowej.....</i>	91
7.	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	92
7.1.	<i>Przeznaczenie terenu .....</i>	92
7.2.	<i>Tereny przestrzeni publicznej .....</i>	102
8.	ROZWÓJ GOSPODARCZY	102
8.1.	<i>Oferta gospodarcza .....</i>	102
8.2.	<i>Kierunki zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....</i>	103
8.3.	<i>Kierunki rozwoju działalności produkcyjnej.....</i>	105
8.4.	<i>Kierunki rozwoju sektora usługowego .....</i>	105
8.5.	<i>Kierunki rozwoju działalności turystycznej.....</i>	105
9.	TERENY ZAGROŻONE I Z OGRANICZENIEM UŻYTKOWANIA TERENU.....	106
9.1.	<i>Ochrona przed hałasem.....</i>	106
9.2.	<i>Strefy ochrony ujęć wody.....</i>	108
9.3.	<i>Strefy ochrony gazociągów.....</i>	108
9.4.	<i>Strefy ochrony pola elektroenergetycznego .....</i>	109
9.5.	<i>Strefy ochrony sanitarnej .....</i>	109
9.6.	<i>Ochrona przed powodzią.....</i>	109
9.7.	<i>Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych .....</i>	110
9.8.	<i>Tereny dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. ....</i>	110
10.	TERENY ZDEGRADOWANE PRZEZNACZONE DO REKULTYWACJI	110
11.	ZADANIA I INSTRUMENTY POLITYKI PRZESTRZENNEJ ORAZ DOKUMENTACJA STRATEGICZNO –	
	PLANISTYCZNA	110
11.1.	<i>Zadania i instrumenty polityki przestrzennej.....</i>	110
11.2.	<i>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....</i>	110
11.3.	<i>Obszary wskazane do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne.....</i>	111
11.4.	<i>Zadania celu publicznego.....</i>	111

IV.	PDSUMOWANIE.....	112
1.	KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	112
2.	UZASADNIENIE I OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	112
3.	WPLYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	113
4.	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU	113

1. CEL OPRACOWANIA

Nadrzędnym strategicznym celem zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski jest dalsza poprawa ładu przestrzennego, warunków życia mieszkańców i gospodarowania przedsiębiorstw.

Opracowanie ma określić cele i kierunki polityki przestrzennej gminy, wytyczające ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy. Należy przy tym zachować zalety położenia, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz wykorzystać dotychczasową różnorodność gospodarczą i kulturową. Gmina dąży do zrównoważonego i trwałego rozwoju funkcji rekreacyjnej, mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej przy zachowaniu jej wiejskiego charakteru.

2. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (Dz. U. nr 80, poz 717 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z 2008r.);
- Uchwała nr XXIX/138/2006 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia z dnia 31 stycznia 2006 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski.

3. OBSZAR OPRACOWANIA

Opracowanie obejmuje obszar gminy Ostrów Wielkopolski w granicach administracyjnych.

4. ZAKRES OPRACOWANIA

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawiera część tekstową oraz załączniki graficzne.

W studium określa się w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO – MORFOLOGICZNO - PRZYRODNICZE.

1.1. Położenie geograficzne.

Gmina Ostrów Wielkopolski leży w południowej części wysoczyzny Kaliskiej nad lewym dopływem Proсны – Ołobokiem. Od północy graniczy z gminami: Pleszew i Gołuchów, od wschodu z gminami: Skalmierzyce i Sieroszewice, od południa z gminą Przygodzice, a od strony zachodniej z gminami: Sulmierzyce, Krotoszyn i Raszków.

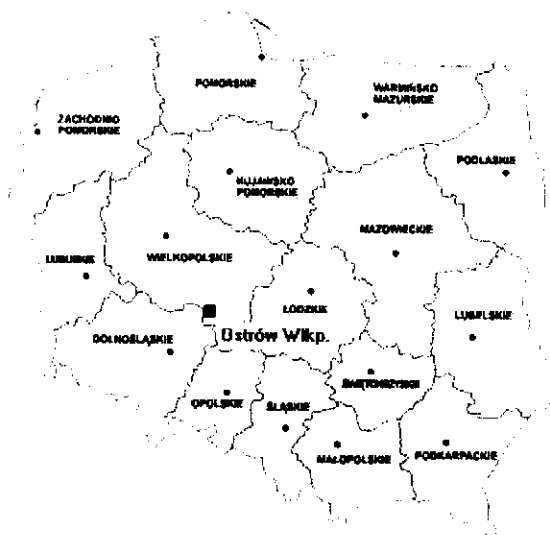
Zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizycznogeograficzne wg Kondrackiego obszar gminy należy do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego (31), podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), makroregionu Nizina Południowowielkopolska (318.1-2), mezoregionu Wysoczyzna Kaliska (318.12).

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej omawiany teren gminy zajmuje płaską powierzchnię Wysoczyzny Kaliskiej, jedynie jego południowo-wschodnie krańce wkraczają na obszar Wzgórz Ostrzeszowskich oraz Kotliny Odolanowskiej będącej rozszerzeniem doliny Baryczy.

Nizina Wielkopolska podzielona jest na 5 regionów geomorfologicznych i jednostką nadrzędną jest region V - Wysoczyzna Kaliska, należąca do południowego wielkopolskiego pasa wysoczyznowego /B. Krygowski 1961 roku/.

Gmina i miasto Ostrów Wielkopolski położone są w zurbanizowanej, środkowej strefie byłego województwa kaliskiego. Administracyjnie osobno funkcjonuje Urząd Miejski w Ostrowie Wielkopolskim i Urząd Gminy Ostrów Wielkopolski. Ostrów Wielkopolski stanowi wielofunkcyjny ośrodek miejski o przewadze funkcji przemysłowo - komunikacyjnych.

1.2. Położenie administracyjne.

Gmina Ostrów Wielkopolski to gmina wiejska z siedzibą Urzędu Gminy w Ostrowie Wielkopolskim, w powiecie ostrowskim, w województwie wielkopolskim.

Tworzą ją sołectwa otaczające Ostrów oraz rozciągnięte wzdłuż dróg krajowych nr 11 Ostrów-Pleszew oraz 36 Ostrów-Krotoszyn. Utworzona 1 stycznia 1973 roku. Powierzchnia gminy wynosi 20.718 ha.

Od zachodu gmina graniczy z gminami Krotoszyn, Raszków i Sulmierzyce, od północy - z gminą Pleszew i Gołuchów, od wschodu z gminami Sieroszewice i Nowe Skalmierzyce, a od południa z gminami Odolanów i Przygodzice. W centralnej części gminy położone jest miasto Ostrów Wielkopolski, stanowiące odrębną jednostkę administracyjną. W skład gminy wchodzi 45 jednostek osadniczych, z których 34 są wsiami sołeckimi.

Na terenie gminy znajdują się miejscowości, które w przeszłości były miastami:

- Sobótka Wielka,
- Kwiatków.

Na terenie gminy leżą m.in. wsie:

- Sobótka z pałacem von Stieglerów i gotyckim kościołem,
- Górzno z pałacem Lipskich i drewnianym kościołem,
- Gutów z eklektycznym pałacem,
- Lewków z pałacem Lipskich i eklektycznym kościołem,
- Kwiatków z neoromańskim kościołem,
- Bagatela z pałacem Biernackich i Radziwiłłów,
- Wysocko Wielkie z pałacem Szembeków i późnogotyckim kościołem,
- Gorzyce Wielkie z modernistycznym kościołem i najstarszym w Południowej Wielkopolsce krzyżem przydrożnym,
- Sadowie z sanktuarium Męki Pańskiej w zespole klasztorным oo. Pasjonistów,
- Szczury z drewnianym kościołem i pałacem Lipskich.
- Radziwiłłów z zespołem dworsko – pałacowo - folwarcznym,

Sołectwa:

Będzieszyn, Biniew, Borowiec, Cegły, Chruszczyny, Czekanów, Daniszyn, Franklinów, Gorzyce Wielkie, Górzno, Górzno, Gutów, Karski, Kołatajew, Kwiatków, Lamki, Lewkowiec, Lewków (sołectwa: Lewków i Lewków-Osiedle), Łakociny, Mazury, Młynów, Nowe Kamienice, Radziwiłłów, Sadowie, Słaborowice, Smardowskie Olendry, Sobótka, Szczury, Świeligów, Topola Mała, Wtórek, Wysocko Wielkie, Zacharzew.

Miejscowości bez statusu sołectwa: Biłgoraje, Fabryka, Kąkolewo, Michałków, Onęber, Sobczyn, Stary Staw, Trąba, Warszty, Zalesia

1.3. Klimat

Udokumentowany rejon regionalizacji klimatycznej wg. Okołowicza, położony jest na skraju regionu Śląsko-Wielkopolskiego. Reprezentujący obszar słabnącej przewagi wpływów oceanicznych.

Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna i lato wczesne i długie, zima łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną

Długość trwania okresu wegetacyjnego wynosi około 220 dni.

Średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi ca 7,7° C. Najzimniejszym miesiącem jest luty, ze średnią temperatury około -2,9° C. Najcieplejszym jest lipiec ze średnią temperaturą około 17,9° C. i średnią maksymalną rzędu 23,5 ° C. Dni upalnych, ze średnią temperaturą >25 ° C. jest 36,6 w roku, dni mroźnych z temperaturą maksymalną <0 ° C. - 40,0.

Średnie miesięczne zachmurzenie wynoszące 5,4 - 7,8 (w skali jedenastostopniowej) kształtuje się, w przebiegu rocznym, podobnie jak na większości obszaru Polski. Maksimum przypada w listopadzie - - grudniu (ca 7,6 - 7,8), minimum we wrześniu (5,4), przy średniej rocznej 6,5. Również notowania wilgotności względnej (średnia roczna 81 %), z maksimum w listopadzie - grudniu (po 89%), oraz minimum w czerwcu (73%) nie odbiegają od przeciętnych, obserwowanych w kraju.

Opady atmosferyczne z roczną średnią sumą 506 mm kształtują się znacznie poniżej średniej krajowej. Sumy maksymalne są o około 20% wyższe, a minimalne aż o 50% niższe od podanej wyżej wartości średniorocznej. Najwyższe sumy opadów charakteryzują miesiące letnie (79-83 mm w lipcu), najniższe - zimowe (styczeń - marzec). Latem padają częste, krótkie i ulewne deszcze, aż do nawalnych włącznie. Ale z uwagi na wysokie temperatury ich skutki są krótkotrwałe. Natomiast skutki opadów zimowych są długotrwałe, mimo, że ich natężenie jest niewielkie i wyraźnie dominuje opad drobny (do 0,1 mm). Na okres wegetacyjny przypada około 60-65% ogólnej sumy opadów. Udział śniegu w owej ogólnej sumie opadów nie jest duży. Dni z pokrywą śnieżną jest 55-57, z reguły w okresie listopada do marca.

Ważniejsze od ww. informacji mogą być jednak pewne cechy klimatu, charakterystyczne dla całej Wielkopolski, możliwe do uchwycenia poprzez szczegółową analizę wieloletnich obserwacji, zwłaszcza ostatniego kilkudziesięcioletniego okresu. Taką charakterystyczną cechą są m. in. małe opady okresu zimowego, posuchy i susze w maju oraz czasem ulewne okresy wyrównujące średnią roczną sumę opadów. Z reguły okres zimowy i początek wegetacji nie mają potrzebnej ilości opadów. W tej sytuacji niezwykle ważne jest przemyślane i racjonalne gospodarowanie posiadanymi zasobami wodnymi.

Na obszarze omawianej gminy, podobnie jak na większości terytorium kraju, przeważają wiatry zachodnie. Ich udział (NW-SW) wynosi w skali roku blisko 50%. Zdecydowanie zachodni kierunek wiatru dominuje w ciągu całego roku, może w najmniejszym stopniu wiosną, kiedy to wzrasta udział wiatrów wschodnich oraz jesienią i zimą, gdy zwiększa się udział wiatrów południowych. Z największymi prędkościami wieją wiatry zimą. I w tym przypadku wyróżniają się zwłaszcza wiatry zachodnie. Warunki klimatu lokalnego poszczególnych fragmentów gminy charakteryzują wartości niekiedy znacznie zmodyfikowane w stosunku do wyżej przedstawionych. Wynikają one m. in. z różnic w ukształtowaniu powierzchni terenu, pokryciu roślinnością, zaleganiu wód gruntowych czy wręcz obecności dużych powierzchni wodnych.

Powierzchnie wysoczyznowe odznaczają się na ogół wyrównanymi warunkami termicznymi, w miarę równomiernym nasłonecznieniem, niedużą wilgotnością i korzystną wymianą powietrza.

Mniej korzystne warunki klimatu lokalnego mają, położone po zawietrznej stronie Ostrowa Wielkopolskiego, wzniesienia moreny czołowej. Stanowią one naturalną barierę utrudniającą przewietrzanie miasta a ponadto charakteryzują się zróżnicowanym (eksploatacja zboczy) nasłonecznieniem. Nieco utrudnionym i często ukierunkowanym przewietrzaniem, a przy tym podwyższoną wilgotnością powietrza odznaczają się powierzchnie terasowe w dolinach rzek.

W przypadku najniższych, zwłaszcza zalewowych poziomów są to także tereny gromadzenia i przemieszczania się mas wychłodzonego powietrza, częstego występowania mgieł i inwersji temperatur. Specyficznymi warunkami klimatu lokalnego wyróżniają się obszary leśne zajmujące dość znaczne powierzchnie na obrzeżach gminy. Z reguły są tu dobre warunki termiczne i wilgotnościowe o zmniejszonych w stosunku do terenów otwartych amplitudach dobowych. Jednocześnie tereny te charakteryzują się większą zaciszą oraz wysokimi walorami mikroklimatu (wzbogacony skład fizyko-chemiczny powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne - fitoncydy i inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny).

Niewątpliwie jednak największy wpływ na warunki klimatu lokalnego ma obecność samego miasta. Niekorzystne położenie Ostrowa Wlkp. (w lokalnym obniżeniu zamkniętym od strony zawietrznej wałem moreny czołowej) sprzyja stagnacji zanieczyszczonego powietrza.

Ostrów Wielkopolski zajmuje bowiem głównie system teras nadzalewowych Ołoboku (dość rozbudowanych u ujścia, przekształconej w kolektor sanitarny Strugi Ostrowskiej). Położony jest więc w kotlinie ograniczonej od zachodu niewielką kulminacją wysoczyzny morenowej, z lokalnym wododziałem Baryczy-Ołobok i zamkniętej od południa i wschodu przez wał moreny czołowej Wzgórz Ostrzeszowskich. Sprzyja to występowaniu mgieł i inwersji temperatur.

1.4. Geologia.

1.4.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna.

Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w północnej części monokliny Przedsudeckiej. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa osadowa schyłku kredy, a następnie w ciągu trzeciorzędu ukształtowały się główne rysy budowy geologicznej i rzeźby, które zdecydowały następnie o rozprzestrzenieniu się lodowców plejstoceniowych.

Okres czwartorzędu zaznaczył się intensywnymi procesami erozji, a następnie sedymentacji, co spowodowało duże zróżnicowanie w wykształceniu i miąższości osadów. Decydującym czynnikiem była działalność lodowca powodująca zasypywanie istniejących dolin i tworzenie nowych, powstawanie wałów morenowych, stref zaburzeń glacitektonicznych itp. W wyniku osadzania zróżnicowanych utworów lodowcowych i wodno-lodowcowych, występujące od powierzchni terenu utwory czwartorzędowe warstwę o bardzo zmiennej miąższości, od kilku do około 60 m. Podłoże podczwartorzędowe stanowią utwory trzeciorzędowe, głównie ilły plioceńskie z przewarstwieniami piasków i pyłów. Strop ilów wykazuje duże deniwelacje. Szczególnie płytko, miejscami nawet bezpośrednio pod glebą, występują one na obszarze wzniesienia moreny czołowej. Brak jednoznacznego udokumentowania, czy jest to wynik zaburzeń glacitektonicznych, czy też są to porwaki ilów znajdujące się w obrębie glin morenowych. Płaszcz utworów czwartorzędowych tworzą głównie utwory plejstoceniowe. Na obszarach wysoczyzny reprezentowane są one zazwyczaj przez gliny

piaszczyste i piaski gliniaste, rzadziej gliny zwięzłe, o konsystencji twardoplastycznej lub półzwartej. Charakterystyczne dla glin zwałowych są liczne wkładki i przewarstwienia piasków, względnie żwirów. Utwory akumulacji wodno lodowcowej w obrębie wysoczyzny występują fragmentarycznie, jako utwory pokrywowe o miąższości ca 2-6 m (lokalnie około 10 m). Odmierna sytuacja ma miejsce w dolinach rzek. W dolinie Ołoboku, zalegające od powierzchni terenu holecońskie piaski drobne i średnie z licznymi domieszkami części organicznych (nadto lokalnie przykryte warstwą torfu) podścielone są grubą serią piaszczysto-żwirowych osadów wodno-lodowcowych. W efekcie, mamy do czynienia z wciętą na około 50 m w podłoże trzeciorzędowe, doliną kopalną. W dnie charakterystyczne są, występujące od powierzchni terenu kilkumetrowej miąższości torfy. W pozostałych dolinach rzek i cieków, gruntów organicznych jest już znacznie mniej. Natomiast w obrębie wyższych poziomów terasowych pojawiają się utwory eoliczne, budujące wały i pola wydmowe. Lokalne zagłębienia w glinie zwałowej wypełniają niekiedy osady rzeczno jeziorne, wykształcone w postaci mad i pyłów (czasem z przewarstwieniami namulów organicznych). U ujścia Strugi Ostrowskiej do Ołoboku ich miąższość dochodzi do około 13-14m. Ponadto, zabudowane centrum Ostrowa Wlkp. to w dużej mierze tereny nadsypane, zbudowane z nasypów gruzowo-mineralnych o miąższości ok. 0,5-2 m (lokalnie dochodzącej do 5m).

Mimo usytuowania gminy na obszarze zdenudowanej wysoczyzny morenowej ukształtowanie powierzchni terenu jest zróżnicowane. Północny fragment gminy położony jest na obszarze wcześniej wspomnianej wysoczyzny rozciętej doliną Niedźwiady - największego dopływu Ołoboku.

Płynąca niemal południkowo Niedźwiada przyjmuje cały szereg prostopadłych do niej dopływów. Charakterystyczna struktura hydrograficzna tej części gminy tworzy w miarę zamknięty układ funkcjonalno-przestrzenny środowiska.

Odmienny charakter ma część zachodnia, gdzie wysoczyzna morenowa rozcięta jest przez kolejne dopływy Baryczy. W efekcie ramię zachodnie składa się z kilku różnych struktur przyrodniczo-funkcjonalnych.

W miarę jednorodnym charakterem odznacza się miasto Ostrów Wlkp. usytuowany w kotlinie utworzonej przez system teras nadzalewowych Ołoboku. Kotlina ta ograniczona jest od południowego wschodu przez kulminację akumulacyjnej moreny czołowej odizolowanej od reszty Wzgórz Ostrzeszowskich rozległą doliną Baryczy, stanowiącą na niewielkim fragmencie granicę gminy (tzw. Pagórki Ostrowskie i Wysockie). Różnica wysokości pomiędzy kulminacją ww. moreny czołowej (ca 189,9, m n.p.m.) a dnem sąsiadującej z nią doliny Baryczy (ok. 124,8 m n.p.m.) wynosi blisko 60 m. A jeszcze niżej, bo około 120-121 m n.p.m. położone są dna doliny Ołoboku - na wschodnim skraju gminy oraz Kurochowa i Rowu Orpiszewskiego - w jej południowo-zachodniej części.

W ukształtowaniu powierzchni omawianego terenu wyróżnić można następujące, zasadnicze grupy form terenu:

formy plejstocenijskie akumulacji lodowcowej; reprezentowane głównie przez płaskie, o spadkach 0 - 5%, zdenudowane powierzchnie wysoczyzny morenowej wyniesionej ca 132-135 m n.p.m. (Wysoczyzna Kaliska) oraz pagóry i wzgórza moreny czołowej (o spadkach ok. 5-15% i wysokościach względnych rzędu 20-45 m), będące skrajem pn. Wzgórz Ostrzeszowskich (Pagórki Wysockie);

formy plejstocenijskie akumulacji rzeczno-lodowcowej - peryferyjnie położona dolina Baryczy o szerokości ca 1-3 km;

formy postglacjalne akumulacji i erozji rzecznej- powierzchnie tarasowe w dolinach Ołoboku i Niedźwiady, o spadkach 0-2%, wyniesione od kilku do kilkunastu metrów ponad dna ww. dolin oraz liczne doliny erozyjno-denudacyjne i młode rozcięte erozyjne;

późno glacialne i holocenijskie formy akumulacji torfowiskowej głównie rozległe powierzchnie dna doliny Baryczy, położone ca 124125 m n.p.m.;

późno glacialne i holocenijskie formy eoliczne; w postaci wydm i wałów wydmowych o regularnych kształtach, wysokości względnej od kilku do kilkunastu metrów i spadkach rzędu 10-20%, często z charakterystycznymi polami deflacyjnymi na zapleczu oraz pól wydmowych z lokalnymi drobnymi wzniesieniami (ok. 0,5-1 m); rozwiewanymi lub z tendencją do rozwiewania;

formy pochodzenia antropogenicznego (wyrobiska, nasypy, skarpy, tereny nadsypane itp.).

1.4.2. Złoża kopalin.

Podobnie jak większość gmin byłego województwa kaliskiego, również gmina Ostrów Wlkp. uboga jest w surowce mineralne. Przeprowadzone w przeszłości prace geologiczno-poszukiwawcze kruszywa naturalnego dla drogownictwa i budownictwa, surowców ilastych dla ceramiki budowlanej oraz torfów, dały znikome rezultaty. Obecnie na obszarze gminy eksploatuje się jeszcze nieliczne wyrobiska piasków i żwirów, m. in. w rejonie wsi Wysocko Wielkie, Karski, Kwiatków i Młynów. Wydobyte surowców ma jednak charakter dorywczy i jest on pozyskiwany wyłącznie na potrzeby lokalne.

Nieco większe znaczenie mają surowce ilaste. Złoża są na ogół zaburzone glacitektonicznie oraz w dużej mierze wyeksploatowane. Dlatego spośród dość licznych niegdyś cegielni pracuje jeszcze tylko zakład w Wysocku Wielkim produkujący głównie cegłę pełną, kratową i inne.

Torfy występują tylko na południu gminy, w dolinie Baryczy. Są to torfy niskie, o wysokiej popielności i małej miąższości, w związku z tym zaliczane do zasobów pozabilansowych.

Najbardziej wartościowym surowcem jest gaz ziemny, którego złoża znajdują się pod powierzchnią gminy, lecz eksploatowane są poprzez kopalnie znajdujące się w gminach ościennych: w Przygodzicach oraz Odolanowie.

Perspektywy poszerzenia wszystkich ww. surowców są niewielkie.

1.5. Hydrologia.

1.5.1. Wody powierzchniowe.

Gmina Ostrów Wielkopolski rozdzielona na dwie części przez miasto Ostrów Wielkopolski leży na pograniczu dwóch dużych dorzeczy: Odry i Warty. Część gminy położona na północ od miasta należy do dorzecza Warty. Głównymi ciekami wody z tego obszaru jest Ołobok i jego dopływy - Niedźwiada i Struga Ostrowska.

Pozostała część gminy leżąca na zachód od miasta należy do dorzecza Odry. Największym ciekami na tym terenie jest dopływ Baryczy Kuroch.

Ołobok i Kuroch są ciekami III rzędu. Źródła znajdują się na obszarze Wysoczyzny Kaliskiej w części równiny raskowskiej Górne biegi obydwóch cieków są skierowane z północy na południe. Kierunek

ten Kuroch utrzymuje prawie w całym swym biegu, natomiast Ołobok w brzegu środkowym skręca na wschód i płynie doliną do Proсны.

1.5.2. Wody podziemne.

Na obszarze gminy, użytkowe poziomy wodonośne występują głównie w utworach czwartorzędowych oraz w mniejszym stopniu w utworach trzeciorzędu i jury.

Na terenach wysoczyzny obejmującej przeważającą część powierzchni gminy struktury wodonośne czwartorzędu są stosunkowo słabo wykształcone.

Poziom gruntowy związany z piaskami i żwirami rzecznyymi holocenu oraz utworami wodonośnymi pochodzenia wodnolodowcowego nie spełnia warunków do budowy większych ujęć podziemnych. Poziom wgłębny związany z piaskami i żwirami śródglinowymi i podglinowymi jest najczęściej poziomem naporowym, przy dużej ilości zmienności miąższości osadów od 3 do 15 metrów.

Na obszarach wysoczyznowych wykształcony jest poziom wód wgłębnych czwartorzędu związany z międzyrzeczem Ołoboku - Baryczy, (rejon Ostrowa i pagórków ostrowskich (wysokich) oraz struktura kopalna Gorzyce Wielkie - Lamki – Świeligów) i przebiega południkowo przez wysoczyznę.

1.6. Gleby.

Według podziału Polski na regiony glebowo – rolnicze dokonanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach Ostrów Wielkopolski należy do czterech regionów glebowo – rolniczych. Północna – zachodnia część to Region Ostrowsko – Głuchołaski. Występuje w nim przewaga kompleksu 4 (żytni dobry) z dużym udziałem gleb kompleksu 5 (żytni dobry) i 8 (żytni słaby) . Północno – wschodnia część to region Grabowski. Dominują tu gleby kompleksu 7 (żytni słaby). Zachodnia i środkowa część to Region Odołański z przewagą gleb kompleksu 9 (żytni b. słaby) i 6. Południowo – wschodnia część to Region Ostrzeszowski z przewagą gleb kompleksu 6 i 7.

Gleby na terenie gminy Ostrów Wielkopolski są dość zróżnicowane i powstały w wyniku zlodowacenia środkowopolskiego, w obszarze wysoczyzny drugiego zlodowacenia. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: rdzawe, bielcowe, płowe i brunatne, powstałe na ubogich skałach macierzystych, a także gliny i pyły. Są to gleby o średniej i słabej przepuszczalności dla wód opadowych, wrażliwe na warunki klimatyczne i skłonne do przesuszeń.

Północne ramię gminy zbudowane jest z glin i piasków gliniastych, na których wykształciły się gleby bielcowe lub brunatne, a w sąsiedztwie cieków i płaskich terenów – czarne ziemie właściwe z piasków gliniastych mocnych, lekkich lub gliny, zaliczane do klasy II i III. W zachodnim ramieniu większość stanowią słabsze gleby napiaskowe wytworzone z piasków luźnych całkowitych lub słabogliniastych, o niskich klasach V i VI. Gleby hydrogeniczne stanowią ok. 3%, cechują się ewadliwymi stosunkami rzecznyymi. Dna dolin rzek i cieków wypełniają mady, gleby mułowo-torfowe, murszowe i murszowate, lokalnie brunatne i czarne ziemie.

Gleby gminy Ostrów Wielkopolski cechuje stosunkowo wysoka bonitacja:

- Klasy II - IIIb - 18% gruntów ornych
- Klasy IVa - IVb - 41,3% gruntów ornych
- Klasy V - VI - 39,5% gruntów ornych

Najlepsze grunty występują w północnej części gminy.

Tabela 1. Gleby i użytki zielone

Klasa	Grunty orne	Użytki zielone
Gleby ciężkie i średnie ciężkie		
kl. I	0,0%	0,0%
kl. II	0,4%	0,0%
kl. IIIa	5,0%	1,5%
kl. IIIb	13,7%	
Gleby lekkie		
kl. IVa	29,9%	42,9%
kl. IVb	11,8%	
Gleby bardzo lekkie		
kl. V	19,2%	42,9%
kl. VI	19,7%	7,6%
kl. VIz	0,3%	

Tabela 2. Udział poszczególnych kompleksów glebowo-rolniczych

Grunty orne			
1.	kompleks pszenno-żytni bardzo dobry	35 ha	0,3%
2.	kompleks pszenno-żytni dobry	991 ha	8,0%
3.	kompleks pszenno-żytni wadliwy	63 ha	0,5%
4.	kompleks żytni bardzo dobry	3115 ha	25,2%
5.	kompleks żytni dobry	2666 ha	25,5%
6.	kompleks żytni słaby	2686 ha	21,7%
7.	kompleks żytni bardzo słaby	2452 ha	19,8%
8.	kompleks zbożowo-pastewny mocny	255 ha	2,1%
9.	kompleks zbożowo-pastewny słaby	113 ha	0,3%
	RAZEM	12346 ha	100%

1.7. Lasy.

Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w obrębie Wielkopolsko – Pomorskiej krainy przyrodniczo – leśnej. Powierzchnia lasów i zadrzewień wynosi 5.735 ha, co stanowi prawie 30% powierzchni gminy. Przy niskich klasach gleb niektórych obszarów, przewiduje się dodatkowe tereny do zalesiania - obszary leśne mają się zwiększyć o około 300 ha.

Na terenie gminy wydzielono kompleksy leśne „ZL” w następujących wsiach:

- **wieś Kwiatków** - grunty orne leżące w półekwarze leśnej kompleksu gleboworolniczego, najsłabszego, który obejmuje najsłabsze gleby gruntów ornych utworzone z piasków luźnych całkowitych,
- **wieś Sadowie** – grunty orne i część użytków zielonych przylegających bezpośrednio do lasu,
- **wieś Wysocko Wielkie** – grunty orne w półekwarze leśnej oraz bezpośrednio przylegające do lasu,
- **wieś Wtórek** – grunty orne i użytki zielone kompleksów leżące nad Obolokiem.

Wokół miasta Ostrowa Wielkopolskiego w odległości 10 km od jego granic administracyjnych, obszary lasów są lasami chronionymi.

Administracyjnie lasy położone na terenie gminy należą do: Nadleśnictwa Taczanów; obręb Wielowieś i obręb Bagatela oraz Nadleśnictwa: Krotoszyn, obręb Glińnica. Największym powierzchniowo jest zwarty kompleks lasów położonych wokół Chruszczyn. Jest to jednocześnie jedyny kompleks lasów gospodarczych. Pozostałe zespoły leśne są lasami ochronnymi.

2. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

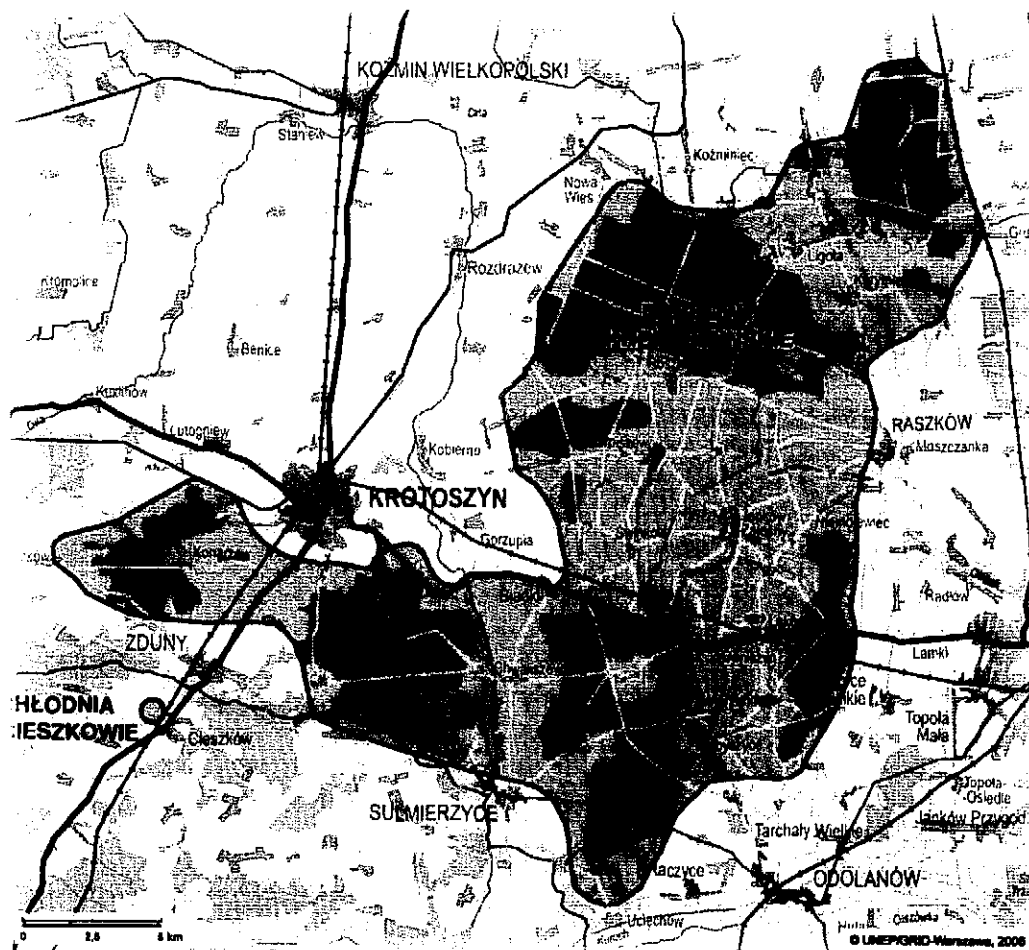
Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

Na terenie gminy wg rejestru konserwatora przyrody występują:

- Rezerwaty przyrody
- Pomniki przyrody
- Parki podworskie
- Pomniki przyrody nieożywionej

2.1. Obszar chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków Rochy .

Dąbrowy Krotoszyńskie - jeden z największych w Polsce kompleksów naturalnych lasów dębowych, zajmuje teren blisko 23 tys. ha. Dąbrowy Krotoszyńskie położone są na pograniczu trzech powiatów: krotoszyńskiego, ostrowskiego i pleszewskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego. Trzy zespoły naturalnych, urozmaiconych dąbrów świetlistych (dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, grab zwyczajny, leszczyna pospolita) ze starodrzewiem, częściowo (miejscowo) przemieszanych z nowymi nasadzeniami sosny i innych drzew (bór mieszany i inne).

2.1.1. Ochrona

Cały kompleks znajduje się na terenie utworzonego w 1993 roku Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskiej i Baszków Rochny. Ponadto, na terenie Dąbrów wyodrębniono trzy leśne rezerваты przyrody, w których przedmiotem ochrony jest naturalny, urozmaicony las dębowy ze starodrzewiem:

- Rezerwat przyrody Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich (Las Glińnica, gmina Ostrów Wielkopolski),
- Rezerwat przyrody Dąbrowa Smoszew (Las Krotoszyn, gmina Krotoszyn),
- Rezerwat przyrody Buczyzna-Helenopol.

oraz trzy rezerваты florystyczne:

- Rezerwat przyrody Miejski Bór (Las Krotoszyn, gmina Krotoszyn),
- Rezerwat przyrody Baszków,
- Rezerwat przyrody Mszar Bogdaniec.

2.1.2. Podział

- Las Jasne Pole. Zespół dwóch lasów mających razem ponad 50 km² powierzchni, umiejscowiony w środku trójkąta Koźmin-Krotoszyn-Ostrów, w całości na terenie gminy miejsko-wiejskiej Krotoszyn.
- Las Glińnica. Mający około 30 km² powierzchni las, położony w środku trójkąta Krotoszyn-Ostrów-Sulmierzyce, na terenie gminy miejsko-wiejskiej Odolanów oraz gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski.
- Las Krotoszyn. Mający około 35 km² powierzchni las położony w środku trójkąta Krotoszyn-Sulmierzyce-Zduny, na terenie gminy miejsko-wiejskiej Krotoszyn (w tym miasta Krotoszyn) oraz gminy miejsko-wiejskiej Zduny.

2.2. Obszar chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Proсны

„Dolina rzeki Proсны”- utworzonym na podstawie Rozporządzenia nr 65 z dnia 20 grudnia 1996r Wojewody Kaliskiego. Obszar obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów. Występuje tu duża różnorodność zbiorowisk roślinnych (270), 9 rezerwatów przyrody, stanowiska 19 gatunków roślin chronionych, kilkadziesiąt drzew pomnikowych, występuje 107 gat. ptaków w tym 48 chronionych, oraz wiele zabytków kultury.

2.3. Rezerwat przyrody Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich

Podstawa prawna:

- Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 26.04.1963r. Monitor Polski z 1963 r, Nr 41, Poz. 202
- Obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dn. 4.10.2001r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dn.31.12.1998r.

Leśny rezerwat przyrody położony w gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski, w powiecie ostrowskim, w województwie wielkopolskim, ok. 15 km na zachód od Ostrowa Wielkopolskiego. Utworzony w 1963 roku, obejmuje obszar 16,62 ha naturalnych lasów dębowych, w pobliżu Chruszczyn. Przedmiotem ochrony jest naturalny, urozmaicony las dębowy ze starodrzewem.

Całość rezerwatu znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków Rochy.

Ochrona ścisła:

- jarzab brekinia (*Sorbus torminalis*)

Ochrona częściowa:

- marzanka wonna (*Asperula odorata*)
- konwalia majowa (*Convallaria maialis*)
- kruszyna pospolita (*Frangula alnus*)
- kalina koralowa (*Viburnum opulus*)

2.4. Natura 2000- Dąbrowy Krotoszyńskie - PLB300007 - OSO¹

Procesy biologiczne obejmują zjawiska sukcesji, regeneracji lub degeneracji roślinności i wzajemnego zasilania biologicznego terenów, ujmowane w koncepcji bioróżnorodności, w tym migracje organizmów zwierzęcych.

W celu ochrony bogactwa przyrodniczego Polski stworzono Europejską Sieć Natura 2000. Ma ona na celu wyznaczenie cennych obszarów, pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej. W skład sieci Natura 2000 wchodzi obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Powierzchnia : 34245.3 ha

Kod obszaru : PLB300007

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Status obszaru : obszar wyznaczony [Rozporządzeniem Ministra Środowiska]

Ostoja położona jest w południowej Wielkopolsce, w zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej. Głównym celem jej utworzenia jest ochrona największego w Europie zwartego kompleksu lasów dębowych. To właśnie siedliska złożone głównie z dębu szypułkowego, tzw. kwaśne dąbrowy zajmują 60% powierzchni ostoi. Występuje tu również acydofilny las grabowo-dębowy. Najżyźniejsze tereny leśne porasta grąd środkowoeuropejski, natomiast w wilgotnych obniżeniach występuje łęg olszowy i wiązowo-jesionowy. Wśród roślinności nieleśnej na szczególną uwagę zasługują torfowiska niskie i przejściowe, a także łąki trzęślicowe, występujące w okolicach Chwaliszewa i Odolanowa. W sumie na terenie ostoi stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk cennych z europejskiego punktu widzenia, w tym trzech uznanych za priorytetowe: lasów łęgowych, śródładowych muraw napiaskowych i lasów bagiennych. Flora tego terenu jest bardzo bogata. Występuje tu ponad 850 gatunków roślin, w tym liczne gatunki roślin rzadkich i ginących m.in. turzyca Buxbauma, kosaciec syberyjski, pnącze - wiciokrzew pomorski oraz storczyki: storczyk krwisty, kruszczyk szerokolistny, kruszczyk błotny i bezzieleniowy storczyk - gnieźnik leśny. Ponadto na obszarze tym występuje wiele roślin zaliczanych do flory górskiej, takich jak jarzmianka większa, ostrożeń łąkowy, skrzyp olbrzymi i starzec Fuchsa. Obszar ten jest również cenną z europejskiego punktu widzenia ostoją dla bociana czarnego, żurawia, muchołówki białoszyjej i skowronka borowego.

Interpretacja turystyczna :

Ostoja znajduje się pomiędzy Krotoszyńskiem a Ostrowem Wielkopolskim. Miasta te usytuowane są na południowy - zachód od Kalisza. Do Ostrowa Wielkopolskiego można dojechać pociągiem z Wrocławia, Poznania i Łodzi oraz autobusem PKS z Poznania, Opola i Wrocławia. Z Ostrowa Wielkopolskiego na teren ostoi można dojść na pieszo lub podjechać autobusem PKS do Raszkowa, Baszkowa lub innych miejscowości w zależności od części ostoi, którą chcemy zwiedzać. W Ostrowie istnieje możliwość noclegu w sezonowym schronisku młodzieżowym, hotelu lub ośrodku wypoczynkowym. W Krotoszyńsku natomiast funkcjonuje kilka hoteli i schronisko młodzieżowe. Skorzystać można również tam z jednego z wielu barów czy restauracji. Głównymi atrakcjami turystycznymi tego terenu są zabytki Krotoszyńska oraz Kalisza, a także bliskość Milicza i rezerwatu ornitologicznego Stawy Milickie. W okolicach Ostrowa i Krotoszyńska znajduje się kilka szlaków rowerowych i pieszych m.in. szlak rowerowy "Krotoszyńskie Dąbrowy". Koło Baszkowa wytyczona jest Ekologiczna Ścieżka Przyrodnicza przebiegająca przez rezerwat przyrody Mszar Bogdaniec i

¹ <http://www.natura2000.org.pl>

Baszków. W Krotoszynie w listopadzie można zobaczyć Ogólnopolski Festiwal Twórczości Dziecięcej o Tematyce Ekologicznej. Do Ostrowa natomiast warto przyjechać na Ogólnopolski Festiwal Teatrów Niezależnych lub Festiwal Filmów na Slajdach.

Zagrożenia :

Głównym potencjalnym zagrożeniem dla ostoi jest postępujące odwodnienie terenu na skutek niewłaściwie przeprowadzonych melioracji. W wyniku odwodnienia terenu mogą powstać trudności z odnawianiem drzewostanów dębowych. Dla terenów nieleśnych ostoi głównym zagrożeniem jest zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk.

2.5. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000, zatwierdzony przez Komisję Europejską „Dąbrowy Krotoszyńskie” PLH30002

Nazwą "Płyta Krotoszyńska" określana jest zachodnia część Wysoczyzny Kaliskiej (południowa Wielkopolska) charakteryzująca się zaleganiem ciężkich utworów geologicznych na powierzchni oraz dominacją lasów dębowych, budowanych głównie przez *Quercus robur*. Proponowana ostoja stanowi część płaskiej, zdenudowanej wysoczyzny dennomorenowej, zbudowanej głównie z glin zwałowych szarych zlodowacenia środkowopolskiego, o miąższości od 18 do 22 m. Skąły macierzyste wykazują na rozległych obszarach znaczną spoistość, co powoduje długotrwałe stagnowanie wód opadowych w lokalnych zagłębieniach na powierzchni gruntu. W takich warunkach wykształciły się tam m.in. specyficzne gleby zaliczane do opadowo-glejowych. Na omawianym obszarze dominują powierzchniowo kwaśne dąbrowy z klasy *Quercetea robori-petraeae*, przede wszystkim dobrze zachowane fitocenozy dąbrowy trzcinnikowej, a także mokrej dąbrowy trzcinnikowej. Podkreślić należy także występowanie płatów acydofilnego lasu grabowo-dębowego *Aulacomnium androgyni-Quercetum roboris* - subendemizmu zespołu południowej Wielkopolski. Najwyższe siedliska leśne Płyty Krotoszyńskiej porasta grąd środkowoeuropejski (przy wschodnich kresach swego zasięgu), a także, w najwilgotniejszych zagłębieniach, łąg olszowy i wiązowo-jesionowy. Na granicy swojego zasięgu wykształca się także uboga buczyna niżowa. Wśród roślinności nieleśnej na szczególną uwagę zasługują zbiorowiska torfowisk niskich (szuwary) i przejściowych objętych ochroną w rezerwacie "Mszar Bogdaniec", a także zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, spotykane w okolicach Chwaliszewa i Odolanowa.

Obszar w większości położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie (55 800 ha; 1993) z 6 rezerwatami przyrody: Baszków (3,6 ha; 1959), Buczyna Helenopol (42,0 ha; 1995), Dąbrowa Smoszew (9,8 ha; 1963), Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich (16,6 ha; 1963), Miejski Bór (29,2 ha; 1987), Mszar Bogdaniec 22,0 ha; 1995).

2.6. Rezerwat przyrody „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich”

Leśny rezerwat przyrody położony w gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski, ok. 15 km na zachód od Ostrowa Wielkopolskiego. Utworzony w 1963 roku, obejmuje obszar 16,62 ha naturalnych lasów dębowych, w pobliżu Chruszczyn. Przedmiotem ochrony jest naturalny, urozmaicony las dębowy ze starodrzewem. Całość rezerwatu znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków Rochy.

Ochrona ściśla:

jarzab brekinia (*Sorbus torminalis*)

Ochrona częściowa:

marzanka wonna (*Asperula odorata*)

konwalia majowa (*Convallaria maialis*)

kruszyna pospolita (*Frangula alnus*)

kalina koralowa (*Viburnum opulus*)

Podstawa prawna

- Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 26.04.1963r. Monitor Polski z 1963 r, Nr 41, Poz. 202
- Obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dn. 4.10.2001r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dn.31.12.1998r.

2.7. Pomniki przyrody.

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody

LP	Data utworzenia	nazwa	położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody położonych w województwie wielkopolskim powiat ostrowski, gminie Ostrów Wlkp.			powierzchnia			opis formy ochrony przyrody			oznaczenie dziennika urzędowego którym ogłoszony został o utworzeniu	Uwagi	Nr rejestru	
			obręb ewidencyjny	gmina	powiat	lokalizacja	forma własności	Przedmiot ochrony	Gatunek	Opis	Przedmiot ochrony				Gatunek
1.	20.05.1958r		Lewków	Ostrów Wlkp	ostrowski		Parafia Rzymsko-Katolicka	forma własności	glaz narzutowy-2szt.	dąb		170x80x100	Orzeczenie nr 564 w w Prez.WRN Poznanu	dwie płyty połączone na kształt stołu	49
2.	20.05.1958r	"Bartek"	Wtórek	Ostrów Wlkp	ostrowski		Skarb Państwa	Skarb Państwa	drzewo	drzewo	dąb szypułkowy	obw.700cm, wys.19m, szer.kor.26m	Orzeczenie nr 573 w w Prez.WRN Poznanu		58
3.	20.05.1958r		Bagatela	Ostrów Wlkp	ostrowski		Skarb Państwa	Skarb Państwa	glaz narzutowy	glaz narzutowy		obw.7m, wys.2m	Orzeczenie nr 575 w w Prez.WRN Poznanu	w kształcie dzwonu	60
4.	20.05.1958r		Nowy Ślów	Ostrów Wlkp	ostrowski		Skarb Państwa	Skarb Państwa	drzewo	drzewo	dąb szypułkowy	obw.440cm, wys.18m	Orzeczenie nr 576 w w Prez.WRN Poznanu	prawdopodobnie nie istnieje	61
5.	24.02.1983r		Lewków	Ostrów Wlkp	ostrowski	nieopodal pałacu	Skarb Państwa	Skarb Państwa	grupa drzew	2	lipy drobnolistne	obw.220i260m, wys.20m	Decyzja Wydz.R,GZ i L UW w Kaliszu/Dz.Urz. WRN nr4/83 poz.27/	jedna została złamana przez wiatr	485
6.	24.02.1983r		Lewków	Ostrów Wlkp	ostrowski	nieopodal pałacu	Skarb Państwa	Skarb Państwa	drzewo	drzewo	sosna wejmutka	obw.190m, wys.18m	Decyzja Wydz.R,GZ i L UW w Kaliszu/Dz.Urz. WRN nr4/83 poz.27/		486
7.	24.02.1983r		Lewków	Ostrów Wlkp	ostrowski	park w Lewkowie	Skarb Państwa	Skarb Państwa	grupa drzew	4	lipy drobnolistne	obw.250-280m, wys.20m	Decyzja Wydz.R,GZ i L UW w Kaliszu/Dz.Urz. WRN nr4/83 poz.27/		487
8.	24.02.1983r		Lewków	Ostrów Wlkp	ostrowski	za stawem opodal kościoła na terenie parku	Skarb Państwa	Skarb Państwa	drzewo	drzewo	lipa drobnolistna	obw.640m, wys.18m	Decyzja Wydz.R,GZ i L UW w Kaliszu/Dz.Urz. WRN nr4/83 poz.27/	posiada 4 odnogi	489

9.	24.02.1983r.	Lewków	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	grupa drzew	2 sosny wejmutki	obw.150-180m, wys.15m	Decyzja Wydz.R,GZ i UW w Kaliszu/Dz.Urz. WRN nr4/83 poz.27/	490
10.	2.11.1983r.	Czekanów-Lewków	Ostrów Wilkp	ostrowski	Parafia Rzymsko-Katolicka	drzewo	dąb szypułkowy	obw.460cm, wys.15m	Decyzja UW w Kaliszu 505/83	505
11.	2.11.1983r.	Lewków	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	dąb szypułkowy	obw.570cm, wys.20m	Decyzja UW w Kaliszu 506/83	506
12.	2.11.1983r.	Gutów	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	jesion wyniosły	obw.460cm, wys.30m	Decyzja UW w Kaliszu 507/83	507
13.	2.11.1983r.	Gutów	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	jesion wyniosły	obw.470cm, wys.30m	Decyzja UW w Kaliszu 508/83	508
14.	9.10.1983r.	Wysocko Wielkie	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	dąb szypułkowy	obw.400cm, wys.15m	Decyzja UW w Kaliszu 514/83	514
15.	9.10.1983r.	Wysocko Wielkie	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	klon polny	obw.285cm, wys.20m	Decyzja UW w Kaliszu 515/83	515
16.	9.10.1983r.	Wysocko Wielkie	Ostrów Wilkp	ostrowski	Skarb Państwa	drzewo	topola czarna	obw.500cm, wys.20m	Decyzja UW w Kaliszu 516/83	516
17.	25.09.1985r.	Bagatela	Ostrów Wilkp	ostrowski	Józef Władysław Gdula	grupa drzew	5 dębów szypułkowych	obw.280-410cm, wys.25m	Zarz.Nr 31 Wojewody Kaliskiego / Dz.Urz.Woj. Kaliskiego nr 10/85 poz.137	542
18.	20.02.1989r.	Łąkociny	Ostrów Wilkp	ostrowski		drzewo	lipa drobnolistna	obw.290cm, wys.20m	Rozp.Nr 6 Wojewody Kaliskiego / Dz.Urz.Woj. Kaliskiego nr 5/89 poz.30	555

2.8. Ochrona gatunkowa flory.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”.

Roślinność gminy Ostrów Wielkopolski wykazuje duże zróżnicowanie, które wynika po części z uwarunkowań naturalnych, a po części z wpływów antropogenicznych. W gminie znajduje się niewiele gatunków płazów i ssaków.

2.9. Ochrona gatunkowa fauny.

Fauna Ostrowa Wielkopolskiego w zasadniczy sposób nie różni się od fauny innych nizinnych regionów kraju i charakteryzuje się znacznym wewnętrznym zróżnicowaniem. Lasy są ostoją jeleni, danieli, saren i dzików. Z ssaków drapieżnych do pospolitych należą: łasica, tchórz i lis, rzadszymi są: borsuk, kuna leśna i wydra. Na terenach rolniczych wykształcił się ekotyp sarny polnej. Z nietoperzy pospolicie występują gacek brunatny i borowiec wielki. W Wielkopolsce spotkać można wiele gatunków ptaków, począwszy od najpospolitszych, jak szpaki, wróble, niektóre sikory czy zięby, a skończywszy na okazjonalnie tylko pojawiających się w Polsce, jak np. czapla biała, czapla nadobna, szczudłak czy szablodziób. Do pospolitych ptaków drapieżnych Wielkopolski należy myszolów zwyczajny, jastrząb, krogulec; do rzadkich: pustułka, kobuz oraz kania czarna i rdzawa. Z ptaków wodnych występują tu: kaczka krzyżówka, głowienka i łyska, a także koloniami gnieźdząca się mewa śmieszka. Coraz częściej pojawia się łabędź niemy, czapla siwa i bocian biały. Od kilkudziesięciu lat ptakiem lęgowym Wielkopolski jest znów gęś gęgawa, dawniej znana tylko z przelotów a także obcy dla polskiej fauny bażant. Wielkopolska jest regionem o dużym bogactwie fauny podlegającej dynamicznym przemianom, a z racji położenia jest też miejscem, gdzie znajdują się szlaki migracyjne i ostoje wielu gatunków ptaków i ssaków. Obraz obszarów najwartościowszych z punktu widzenia występującej fauny odzwierciedla lista ostoi ptasich (Obszary Specjalnej Ochrony) i siedliskowych (Specjalne Obszary Ochrony) zaliczonych i proponowanych do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

W przypadku pozostałych kręgowców, a zwłaszcza bezkręgowców, dostępna wiedza ogranicza się zasadniczo do rozproszonych, specjalistycznych opracowań w mikroskali i jest częstokroć mało aktualna. Stąd nadal odległe jest zaprezentowanie pełnego wykazu najcenniejszych w skali województwa ostoi tych zwierząt.

2.10. Parki wiejskie.

Parki wiejskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska.

W Gminie Ostrów Wielkopolski zachowało się 14, w tym 4 pałacowe:

- w Górznie o powierzchni 15 ha,
- w Lewkowie o powierzchni 8,09 ha

- w Sobótce o powierzchni 8,97 ha.
- zrewitalizowany Park w Wysocku Wielkim o powierzchni 5,36 ha.

Parki pałacowe ze wszystkich innych parków są w najlepszym stanie i poddawane stałej rewaloryzacji i pielęgnacji.

Pozostałe zabytkowe parki to parki podworskie jak:

- Bagatela,
- Szczury,
- Gorzyce Wielkie (0,6 ha),
- Gutów (4,95 ha),
- Kwiatków

2.11. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie.

Na podstawie przepisów ogólnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

- lasy i grunty leśne;
- zieleń urządzona;
- gleby klas I – IV;
- udokumentowane złoża;
- wody powierzchniowe i podziemne;
- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

2.11.1. Lasy i grunty leśne

Powierzchnia lasów i zadrzewień na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski wynosi 5.735 ha, co stanowi ok. 30% powierzchni gminy, z tego 23 ha są własnością gminy, pozostałe lasy i zadrzewienia należą do nadleśnictw i prywatnych właścicieli.

2.11.2. Zieleń urządzone

Zieleń urządzone na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, zieleni cementarnej i przykościelnej – chronionych zapisami ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i muzeach oraz dodatkowo w formie obiektów zieleni miejskiej, ogólnodostępnej, o funkcjach rekreacyjnych i estetycznych (zieleńce, boiska trawiaste) oraz zieleni przyzagrodowej.

3. ZANIECZYSZCZENIE I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

3.1. Stan powietrza atmosferycznego

Czynnikiem w znacznym stopniu oddziałującym na jakość życia jest stan czystości powietrza. W ochronie powietrza przed zanieczyszczeniem występują dwa główne problemy o różnym stopniu trudności i różnych barierach utrudniających lub ograniczających ich rozwiązywanie.

Pierwszym jest zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami pyłowymi, powstającymi w wyniku spalania paliw i stosowania różnych technologii przemysłowych.

Drugi problem to zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami gazowymi. Zanieczyszczenia to substancje, które ze względu na swoje właściwości zmieniają średni skład atmosfery. Substancje te są usuwane z atmosfery poprzez procesy fizyczne lub dzięki procesom biologicznym albo poprzez reakcje chemiczne, w których powstają inne związki będące często również zanieczyszczeniami tzw. zanieczyszczenia wtórne.

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną tj. emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie, lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisję niezorganizowaną ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi).

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w procesach przemysłowych są procesy spalania paliw dla potrzeb technologicznych oraz grzewczych. Przyczynami tego są przede wszystkim przestarzałe urządzenia wytwórcze, nisko sprawne instalacje ochrony środowiska, jak też spalanie niskiej jakości paliw.

Praktycznie wszystkie składniki spalin, z wyjątkiem pary wodnej są zanieczyszczeniami powietrza. Część z nich należy do składników mniej toksycznych, choć wywołujących dalekosiężne skutki klimatyczne, ale pozostała większość to bardzo szkodliwe związki bezpośrednio zagrażające człowiekowi, zwierzętom i roślinności.

Oprócz szkodliwego oddziaływania na środowisko naturalne i zdrowie ludzi, emisje zanieczyszczeń do powietrza powodują straty gospodarcze. Stopień oddziaływania na środowisko zależy od wielu czynników oraz od odporności organizmów na zanieczyszczenia. Również nie do pominięcia są czynniki klimatyczne takie jak: temperatura, nasłonecznienie, wilgotność powietrza czy prędkość wiatru. Żadne z zanieczyszczeń nie występuje pojedynczo, w formie wyizolowanej i rzadko które nie podlega w powietrzu dalszym przemianom. Poza tym w działaniu zanieczyszczeń na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania skojarzonego, wywołującego efekt większy, niżby to wynikało z sumy efektów poszczególnych składników.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy Ostrów Wielkopolski spowodowane jest głównie przez następujące czynniki:

- emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych,
- zwartą zabudowę miejscowości (niska emisja),
- emisję niezorganizowaną,
- sieć dróg,
- emisję transgraniczną (spoza terenu gminy)

3.2. Ochrona gleb

Ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – IV).

3.3. Ochrona złóż

Złożem kopaliny jest nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. W celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza się projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji. W przypadku złóż nieudokumentowanych powyższy zakaz istnieje do czasu podjęcia jednoznacznej decyzji o zaniechaniu eksploatacji.

3.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania.

3.4.1. Wody podziemne

Przez obszar gminy przebiega obszar najwyższej ochrony wód podziemnych ONO. Na terenie gminy znajduje się też obszar o znacznych zasobach wód podziemnych w obrębie piętra czwartorzędowego oraz obszar szczególnej ochrony wód podziemnych.

Na obszarze gminy użytkowe poziomy wodonośne występują głównie w utworach czwartorzędowych oraz w mniejszym stopniu w utworach trzeciorzędu i jury. Na terenach wysoczyzny, obejmujących przeważającą część powierzchni gminy, struktury wodonośne czwartorzędu są stosunkowo słabo wykształcone.

Poziom gruntowy, związany z piaskami i żwirami rzecznyymi holocenu oraz utworami wodonośnymi pochodzenia wodnolodowcowego, nie spełnia warunków do budowy większych ujęć podziemnych. Poziom wgłębny, związany z piaskami i żwirami śródglinowymi i podglinowymi, jest najczęściej poziomem naporowym, przy dużej ilości zmienności miąższości osadów od 3 do 15 metrów.

Na obszarach wysoczyzny wykształcony jest poziom wód wgłębnych czwartorzędu związany z międzyczaszem Ołoboku – Baryczy (rejon Ostrowa i pagórków ostrowskich (wysokich) oraz struktura kopalna Gorzyce Wielkie – Lamki – Świeligów) i przebiega południkowo przez wysoczyznę.

3.4.2. Wody powierzchniowe:

Na terenie gminy znajduje obszar szczególnej ochrony wód powierzchniowych – zlewnie chronione.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (~~Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami~~) (Dz.U. z 2012 r. poz. 145) należy przestrzegać między innymi:

- zakazu grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków;

- zakazu uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, a także wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej.

3.5. Ochrona krajobrazu

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw. Pasy zieleni przydrożnej zapobiegają tworzeniu się zasp śnieżnych na drogach. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880).

3.6. Ochrona przyrodniczo – rolnicza.

Na obszarze gminy Ostrów Wielkopolski ochronie przyrodniczo – rolniczej podlegają:

- pomniki przyrody;
- tereny leśne;
- cały areal gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczanych do klas bonitacyjnych od I do IVa;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- zieleni urządzona;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;
- złoża surowców mineralnych,

3.7. Hałas.

Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziaływujące na organizm ludzki. Hałas uważany jest za czynnik zanieczyszczający środowisko.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy stanowią główne źródła emisji hałasu do środowiska, a tym samym kształtują klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania.

Hałas wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek, może prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty słuchu. Ponadto powoduje poważne zmiany psychosomatyczne, jak zagrożenie nadciśnieniem, zaburzenia nerwowe, zaburzenia w układzie kostno-naczyniowym.

3.7.1. Hałas przemysłowy

Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

3.7.2. Hałas drogowy

Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do 22.00 włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,
- wzrost ponadnormatywnego oddziaływania hałasu na terenach wypoczynkowych.

Na terenie gminy badania akustyczne nie były prowadzone, ale na terenie miasta Ostrów Wielkopolski badania klimatu akustycznego, przeprowadzono w okresie od czerwca do września 1999 roku (WIOŚ – Delegatura w Kaliszu) mierząc hałas drogowy w 51 punktach pomiarowych, zlokalizowanych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych i ulic miasta, **a wyniki tych pomiarów są ważne również dla Gminy Ostrów Wielkopolski.**

Pomiarami objęto ulice o łącznej długości 43,3 km, co stanowiło ok. 20% ogólnej długości wszystkich ulic w Ostrowie Wielkopolskim. Uzyskane w 1999 roku wyniki pomiarów hałasu posłużyły do opracowania mapy akustycznej miasta. Analizując otrzymane wartości poziomów natężenia hałasu na wszystkich ważniejszych ulicach Ostrowa Wielkopolskiego stwierdzono, że w każdym z 51 punktów pomiarowych odnotowano przekroczenie dopuszczalnej normy.

Najwyższe równoważne poziomy dźwięku – ok. 75 dB i powyżej – występowały przy drodze krajowej nr 25 (Poznań – Katowice) przebiegającej przez miasto wzdłuż obustronnej zabudowy mieszkaniowej. Najbardziej narażeni na ponadnormatywny, wysoki hałas byli mieszkańcy ulic stanowiących drogę krajową, prowadzącą ruch samochodowy przez centrum miasta z północy na południe. Są to ulice: Wrocławska, Wojska Polskiego, Sienkiewicza, Krotoszyńska (odcinek od ul. Raszkowskiej do Poznańskiej), Raszkowska (od ul. Wojska Polskiego do Krotoszyńskiej), Głogowska. Ulice te charakteryzowały się dużym natężeniem ruchu, plasującym się w przedziale 900 – 1800 pojazdów na godzinę (w tym pojazdów szczególnie uciążliwych). Maksymalny zmierzony poziom dźwięku – 76,3 dB występował przy ul. Wrocławskiej

wyprowadzającej ruch tranzytowy z miasta w kierunku Katowic. Odnotowano tu ponad 900 pojazdów na godzinę i wysoki (22%) udział pojazdów uciążliwych akustycznie. Największe natężenie ruchu samochodowego zarejestrowano przy ul. Głogowskiej – 1800 pojazdów na godzinę.

Wysokie poziomy hałasu od 70 do 75 dB zarejestrowano przy ulicach: Odolanowskiej, Kaliskiej, Poznańskiej, Słowackiego, Piłsudskiego, Krotoszyńskiej, Dworcowej, Towarowej, Kompały, Chopina, Grabowskiej. W tej klasie poziomów hałasu wyraźnie uwidocznił się wpływ na poziom dźwięku nie tylko ilości pojazdów, ale także rodzaj nawierzchni drogi.

Poziomy dźwięku w granicach 65 – 70 dB odnotowano przy ulicach stanowiących 40,8% długości ulic opomiarowanych. Najniższe – choć przekraczające dopuszczalną normę – poziomy dźwięku (61,8 – 65 dB) występowały przy ulicach: Wysockiej, Długiej, Rynku, 3 Maja, Limanowskiego (wylot z miasta), Witosa. Ruch pojazdów kołowych na tych ulicach kształtował się między 100 a 200 pojazdów na godzinę.

Zmierzone poziomy hałasu drogowego w Ostrowie Wielkopolskim wykazały, że wszystkie opomiarowane drogi stwarzały przeciętne i wysokie zagrożenie hałasem.

W celu odnotowania zmian klimatu akustycznego Delegatura WIOŚ Poznań w Kaliszu przeprowadziła w 2002 r. w ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego pomiary poziomu hałasu drogowego w wytypowanych 4 punktach pomiarowych na terenie Ostrowa Wielkopolskiego.

Pomiary wykonano w okresie od maja do połowy września 2002 r. zgodnie z obowiązującą metodyką badań. W każdym punkcie wykonano 2 serie pomiarowe po 30 minut, przy użyciu całkującego miernika poziomu dźwięku Mediator 2238 klasy 1, spełniającego obowiązujące normy międzynarodowe i krajowe. Badania wykonano w porze dziennej w godzinach 930 – 1530. Zmierzono równoważny poziom dźwięku, poziom minimalny i maksymalny oraz ekspozycyjny poziom dźwięku SEL. Mikrofon usytuowano w odległości standardowej 1 m od krawędzi drogi w tzw. reprezentatywnych dniach pomiarowych (dni powszednie, w których ma miejsce typowy, przeciętny ruch samochodowy).

Pomiary hałasu wykonane w ramach badań monitoringowych na terenie Ostrowa Wielkopolskiego w 2002 r. wykazały, że emisja hałasu od opomiarowanych odcinków dróg była wysoka i osiągnęła poziom ponadnormatywny tj. ponad 70 dB. Najwyższy poziom hałasu – 77,3 dB wystąpił przy ul. Wrocławskiej. Drogą tą przejeżdżało średnio blisko 1300 pojazdów w ciągu godziny, a udział pojazdów ciężkich stanowił ok. 20% ogólnej liczby pojazdów. Podobnie wysoki poziom hałasu odnotowano przy ul. Sienkiewicza – 75,3 dB. Rejestrowane w trakcie pomiarów natężenie ruchu wykazało, że drogą tą przejeżdżało ok. 900 pojazdów na godzinę, z czego 17,2% stanowiły pojazdy ciężkie.

Przy ul. Krotoszyńskiej zarejestrowano nieco niższy poziom hałasu rzędu 73,7 dB, mimo, że natężenie ruchu na tym odcinku było bardzo zbliżone do natężenia ruchu występującego przy ul. Sienkiewicza i wynosiło blisko 900 pojazdów na godzinę, a udział pojazdów ciężkich wynosił 16,5%. Na odnotowany niższy poziom hałasu przy ul. Krotoszyńskiej wpływ ma luźny charakter zabudowy mieszkalnej, oddalonej od jezdni o ok. 10 m.

Najniższy poziom hałasu w Ostrowie Wielkopolskim spośród opomiarowanych punktów odnotowano przy ul. Wybickiego, który wynosił 71,4 dB. Natężenie ruchu było tu dwu- i trzykrotnie mniejsze niż w pozostałych punktach i wynosiło ok. 400 pojazdów na godzinę, z czego 16,5% stanowiły pojazdy ciężkie.

Analiza rezultatów pomiarów z lat 1999 i 2002 wskazuje na wzrost poziomu hałasu na dwóch punktach pomiarowych. Pogorszenie stanu akustycznego dotyczy ul. Wrocławskiej (o 1,3 dB) i ul. Wybickiego (o 3,3 dB).

kolejowych.

Dodatkowo zagrożenie związane jest z transportem materiałów niebezpiecznych.

Droga krajowa nr 11 łączy Ostrów Wielkopolski z pobliskimi aglomeracjami Pleszewem i Ostrzeszowem. Na DK 11 koncentruje się znaczny ruch pojazdów (natężenie ruchu wynosi 6 131 pojazdów/dobę). Na drodze krajowej nr 25 Kalisz – Ostrów Wielkopolski stwierdzono natężenie ruchu 11 588 pojazdów/dobę. Droga krajowa nr 36 łącząca Ostrów Wielkopolski z Krotoszynem charakteryzuje się znacznie mniejszym natężeniem ruchu (3 878 pojazdów/dobę).

Hałas komunikacyjny występuje również wzdłuż dróg wojewódzkich. Szczególną uwagę należy zwrócić na drogę wojewódzką nr 445 Odolanów – Ostrów Wielkopolski. Natężenie ruchu wg badania przeprowadzonego przez Wojewódzki Zarząd Dróg na drodze nr 445 średnio na dobę zanotowano aż 5 774 pojazdy.

3.8. Promieniowanie elektromagnetyczne.

3.8.1. Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych.

W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych. Do najbardziej znanych należą izotopy uranu i toru, a także potasu, węgla i wodoru. Intensywność promieniowania wywołana naturalnymi pierwiastkami promieniotwórczymi jest różna w różnych miejscach naszego globu.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu). Również wytwarzane są przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

3.8.2. Promieniowanie niejonizujące

Na terenie gminy występują następujące źródła promieniowania niejonizującego:

- stacje radiowe,
- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej.

Na terenie gminy nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz dotyczących oddziaływania promieniowania na środowisko, a w szczególności na zdrowie mieszkańców. Niemniej można przypuszczać, że aktualnie miejscami niesprzyjającymi dla ludności gdzie występują pola elektromagnetyczne są linie wysokiego napięcia.

W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości:

- 25 m dla linii WN 400 kV, mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (razem 50 m)
- 20 m dla linii WN 110 kV relacji Ostrów – Kalisz Piwonice, mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 40 m)
- 17,5 m dla linii WN 110 kV (pozostałe), mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 35m)
- 5m od poziomego rzutu skrajnego przewodu dla linii 15 kV
- 3m od poziomego rzutu skrajnego przewodu dla linii 15 kV

Systematycznie zmniejszające się zapotrzebowanie mocy i zużycie energii elektrycznej tworzą automatycznie rezerwy w przepustowości sieci na różnych poziomach napięć. Na terenie gminy sieć elektroenergetyczna średniego napięcia jest w stanie technicznym – dobrym.

3.9. Zagrożenia silną erozją gleb

Powierzchnia Gminy o zróżnicowanej rzeźbie w powiązaniu z podatnymi na erozję utworami lessowymi jest zagrożona procesami erozji. Na te procesy narażone są głównie suche dolinki oraz zbocza o spadkach od 10 do 20%.

Charakter i nasilenie erozji zależy od rzeźby terenu, składu mechanicznego gleby, wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych w czasie oraz od sposobu użytkowania terenu. Zależnie od głównego czynnika sprawczego rozróżnia się erozję: wietrzną, wodną, śniegową, uprawową oraz ruchy masowe.

W celu zmniejszenia skutków erozji rolnicy powinni stosować zabiegi przeciwoerozyjne głównie orkę poprzeczno – stokową.

4. INFRASTRUKTURA.

4.1. Komunikacja.

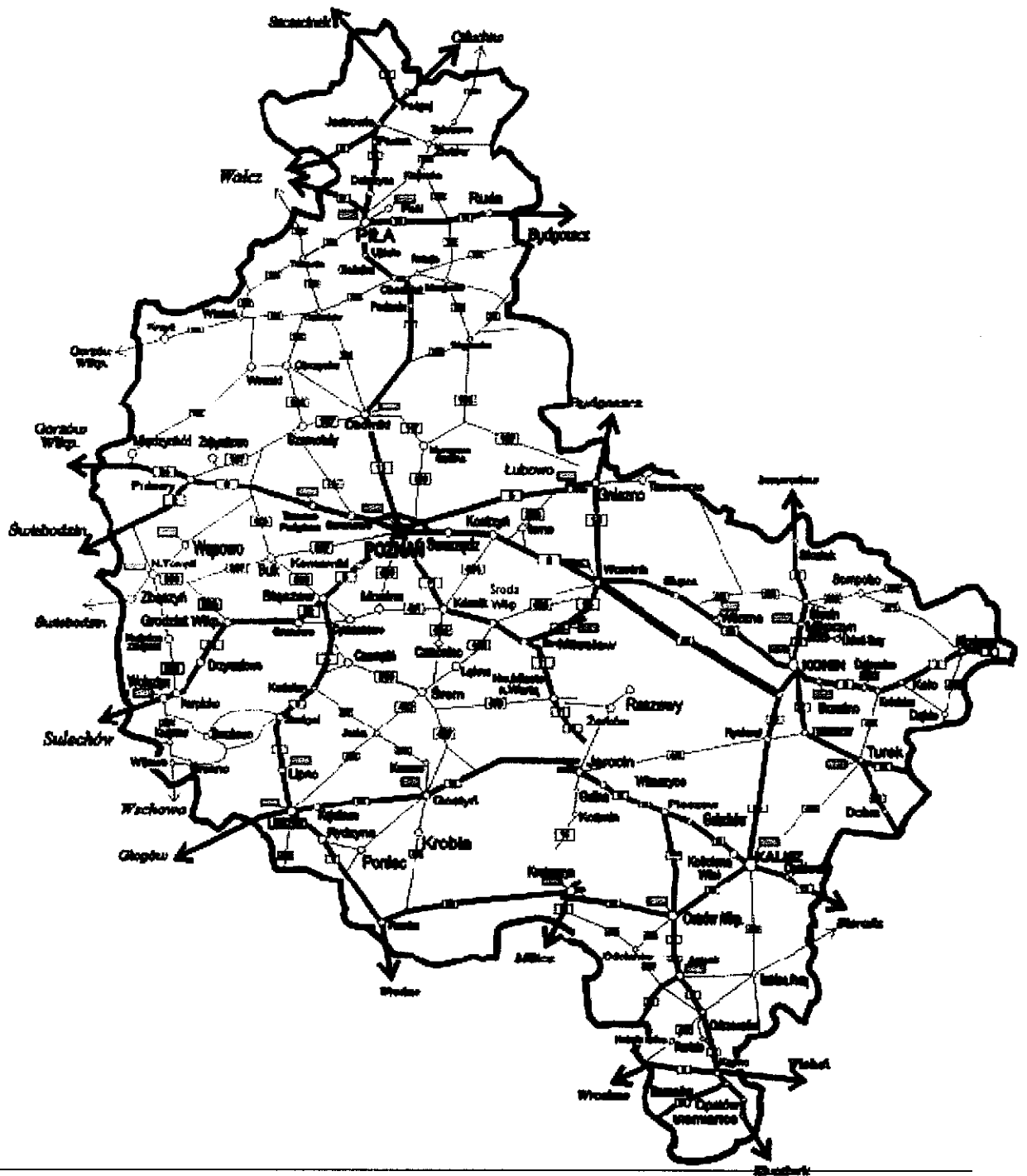
4.1.1. Układ drogowy

Długości dróg:

- drogi krajowe   ok. 37,6 km
- drogi wojewódzkie   ok. 2,2 km
- drogi powiatowe   ok. 85,4 km
- drogi gminne   ok. 106,2 km

Na terenie pozbawionym połączeń kolejowych szczególną rolę odgrywa transport samochodowy do przewozów towarowo - osobowych.

Układ dróg dla pojazdów samochodowych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski zdeterminowany jest historycznie w 6 kierunkach , z możliwością modernizacji poszczególnych dróg i projektowania odwodnic wokół Ostrowa Wielkopolskiego

Tabela 4. Drogi na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Nr drogi	Opis odcinka	
	Długość [km]	Nazwa
1	2	3
Drogi krajowe		
S11	6,100	Kołoźrzeg – Pyrzowice (oddany I etap)
11	13,683	Sobótka – Ostrów Wielkopolski – Przygodzice – Antonin – Niedźwiedz.
25	2,794	Kalisz – Nowe Skalmierzyce – Ostrów Wielkopolski – Przygodzice – Międzybórz.
36	15,037	Biadki – Ostrów Wielkopolski
Drogi wojewódzkie		
445	2,179	Odolanów – Ostrów Wielkopolski
Drogi powiatowe		
5311P	2,910	Ostrów Wielkopolski (ul. Grabowska) - Wtorek – Parczew – Sieroszewice- Rososzycza – Wieś Klasztorna – do drogi woj. nr 450
5297P	2,910	Od dr. kraj. nr 11 – Górzno – Gałazki Małe – Kotowiecko – Głóski – granica powiatu pleszewskiego (Kościelna Wieś)
4332P	4,100	Orpizzew - granica powiatu ostrowskiego- Janków Zaleśny- Sulisław – dr. kraj. nr 36
5165P	1,600	(Chwaliszew) – granica powiatu ostrowskiego – Chruszczyny – do dr. kraj. nr 36
5295P	4,780	Nowy Grudzielec- Grudzielec- Sobótka – granica powiatu pleszewskiego (Krasy)
5296P	5,220	Od dr. kraj. nr 11 – Sobótka – Gutów – do dr. pow. nr 5297P
5294P	3,562	Od dr. Pow 5288P – Biniew – Górzno – do dr. kraj. nr 11
5293P	2,677	Biniew – Szczurawice – do dr. pow. nr 5292P
5292P	1,590	Moszczanka – Szczury – Będzieszyn – do dr. pow. nr 5297P
5298P	5,518	Szczury – Lewków – Czekanów – do dr. kraj nr 25
5300P	7,310	Od dr. kraj. nr 11 – Michałków – Lewków – Kwiatków – Ociąż.
5299P	6,489	Ostrów Wielkopolski (ulica Limanowskiego) – Karsy- Kołatajewa - Lewków
5320P	2,759	Od dr. Kraj. Nr 11 – Przygodzice – Wysocko Małe – Wysocko Wielkie – Smardowskie Olendry – Wtorek – Biskupice Ołoboczne,
5319P	8,160	Od dr. pow. 5320P – Sadowie – Wtorek
5318P	4,280	Ostrów Wielkopolski (ul. Chopina, Wysocka, Klasztorna) – Wysocko Wielkie
5291P	1,365	Moszczanka – Szczurawice – Szczury – do dr. kraj nr 11
5289P	1,850	Przybysławice – Jaskółki – Świeligów – Lamki – do dr. kraj. nr 36

5161P	2,654	Baszyny – granica powiatu ostrowskiego – Janków Zalesny – Cegły – Daniszyn – do dr. kraj. nr 36
5325P	2,917	Od dr. kraj. nr 36 – Chruszczyny - Glińnica
5169P	0,820 2,002 6,865	Sulmierzyce (ul. Kaliska) – granica powiatu ostrowskiego – granica powiatu krotoszyńskiego – granica powiatu ostrowskiego- Kuroch – Nabyszyce – Gorzyce Wielkie – Ostrów Wielkopolski (ul. Gorzycka)
5322P	2,240	Przebieg od dr. kraj. nr 36 – Lamki – Gorzyce Wielkie
5323P	0,860	Od dr. kraj. Nr 36 – Łąkociny – Wierzбно – Baby – Kaczory – Odolanów (ul. Raszkowska)
Drogi Gminne		
791147 P	106,20	Żychlin – granica powiatu ostrowskiego – Sobótka – do drogi powiatowej nr 5295P – od drogi powiatowej nr 5295P – do drogi krajowej nr 11
791148 P		granica gminy Ostrów Wielkopolski – Nowa Wieś - Sobótka
791149 P		Sobótka – granica gminy Nowe Skalmierzyce – (Gałązki Wielkie)
791150 P		od drogi powiatowej nr 5295 P
791151 P		Borowiec – do drogi krajowej nr 11
791152 P		(Karsy) – granica powiatu ostrowskiego – Sobótka – Gutów – do drogi powiatowej nr 5297 P
791153 P		Gutów – Gutów Odbudowania
791154 P		granica gminy Powiatu Ostrowskiego – Górzeńko – Górzno – do drogi krajowej nr 11
791155 P		Górzeńko - Biniew
791156 P		Górzno - Będziszyn
791157 P		Gutów – Młynów – Kwiatków - Czekanów
791158 P		od drogi powiatowej nr 5298 P – Nowe Słaborowice – Młynów – granica gminy Nowe Skalmierzyce (Czachory)
791159 P		od drogi krajowej nr 25 – Czekanów – do drogi krajowej nr 25
791160 P		Karski – Kołatajew
791161 P		od drogi powiatowej nr 5299 P – Karski - Czekanów
791162 P		Kołatajew (droga przez wieś)
791163 P		od drogi krajowej nr 11 – Franklinów Lewków
791164 P		Szczurawice – Lewkowie – granica Miasta Ostrowa Wielkopolskiego
791165 P		Lewkowie - Franklinów
791166 P		(Rąbczyn) – granica gminy Ostrów Wielkopolski - Lewkowiec
791167 P		(M. Ostrów Wielkopolski) – granica gminy Ostrów Wielkopolski – Stary Staw – Karski – do drogi powiatowej nr 5299 P
791168 P	od drogi krajowej nr 25 – Czekanów - Bagatela	
791169 P	(M. Ostrów Wielkopolski) – granica gminy Ostrów Wielkopolski – Kamienice Nowe – do drogi powiatowej nr 5320 P	
791170 P	Nowe Kamienice – do drogi powiatowej nr 5319P	
791171 P	Sadowie – granica gminy Sieroszowice (Parczew)	

791172 P		Sadowie – granica gminy Przygodzice (Bogufałów)
791173 P		Gorzyce Wielkie – Topola Mała
791174 P		Gorzyce Wielkie (ul. Piaskowa) – do granicy gminy Przygodzice
791175 P		Gorzyce Wielkie – Radziwiłłów
791176 P		(Tarchały Małe) granica gminy Ostrów Wielkopolski - Radziwiłłów
791177 P		od drogi krajowej nr 36 – Lamki – Gorzyce Wielkie – (ul. Skośna) – do drogi powiatowej nr 5322P
791178 P		Zalesie – Lamki – do drogi krajowej nr 36
791179 P		Zalesie – Lamki – do drogi powiatowej nr 5289P
791180 P		Zalesie – Świeligów – do drogi powiatowej nr 5289P
791181 P		Świeligów – do granicy gminy Raszków (Radłów)
791182 P		(Sulisław) – granica gminy Ostrów Wielkopolski – granica gminy Raszków (Jaskółki)
791183 P		(Sulisław) – granica gminy Ostrów Wielkopolski – granica gminy Odolanów (Wierzbno)
791184 P		od drogi powiatowej nr 5160P – Łąkociny – do drogi krajowej nr 36
791185 P		(Janków Zalesny) – granica gminy Ostrów Wielkopolski - Daniszyn
791186 P		od drogi krajowej nr 36 – Daniszyn - Łąkociny
791187 P		od drogi krajowej nr 36 – Daniszyn – granica gminy Odolanów (Wierzbno)
791188 P		Daniszyn – granica gminy Odolanów (Nabyszyce)
791189 P		od drogi krajowej nr 36 - Cegły
791190 P		od drogi krajowej nr 36 – Mazury – granica powiatu krotoszyńskiego (Świnków)
791191 P		od drogi krajowej nr 36 - Warszty
791192 P		od drogi krajowej nr 36 – granica powiatu krotoszyńskiego (Lisy)
791193 P		Chruszczyny – granica powiatu krotoszyńskiego (Sulmierzyce)
791194 P		Chruszczyny – granica gminy Odolanów (Kuroch)

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, Powiatowy Zarząd Dróg w Ostrowie Wielkopolski, Urząd Gminy w Ostrowie Wielkopolskim;

4.1.2. Układ kolejowy

Węzeł kolejowy Ostrów Wielkopolski położony jest na 4 kierunkach linii komunikacyjnych. W klasyfikacji Polskich Kolei Państwowych zaliczany jest do II klasy co uzależnione jest od ilości połączeń i wielkości zatrudnienia. Węzeł kolejowy położony jest na linii komunikacyjnej: Warszawa, Poznań, Katowice, Wrocław i Leszno.

Tabela 5. Linie kolejowe

Numer linii	Nazwa linii	Kategoria	Długość odcinka na terenie gminy
14	Łódź Kaliska - Tuplice	I	26,200
272	Kluczbork – Poznań	I	11,750
355	Ostrów Wielkopolski – Grabowo Wielkie	I	5,118
811	Stary Staw - Franklinów	I	1,497
Ogółem			44,565

Źródło: Zakład Linii Kolejowych w Ostrowie Wielkopolskim.

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski znajdują się następujące stacje towarowo – usługowe, na liniach:

- Ostrów Wielkopolski – Poznań - stacja Biniew;
- Ostrów Wielkopolski – Łódź - stacja Czekanów;
- Ostrów Wielkopolski – Krotoszyn - stacje Łąkociny i Daniszyn;
- Ostrów Wielkopolski – Oleśnica - stacja Topola Mała;

Węzeł kolejowy Ostrów Wielkopolski położony na liniach komunikacyjnych południowej Wielkopolski jest dużą stacją tranzytowo – towarową. Największa część kolejowych przewozów pasażerskich stanowią przewozy związane z dojazdami do pracy oraz młodzieży do szkół w Ostrowie Wielkopolski.

4.1.3. Lotniska

Na terenie Ostrowa Wielkopolskiego znajduje się cywilne lotnisko sportowo – usługowe, używane przez Aeroklub Ostrowski, położone 6 km na północ od Ostrowa Wielkopolskiego i 10 km na południowy zachód od Kalisza, we wsi Michałków.

Utworzono je w 1954 kiedy to rozwój ówczesnego lotniska Aeroklubu Ostrowskiego na Zacharzewie (powstało w 1914) oraz rozwój samego miasta w kierunku zachodnim zaczęły wzajemnie się blokować.

Lotnisko posiada nawierzchnię trawiastą. Przy lotnisku znajdują się hangary, zespół budynków obsługi lotniska oraz zespół budynków Aeroklubu. Działają tam m.in. klub spadochroniarski oraz kawiarenka. Lotnisko jest pierwszą w Polsce zawodową Spadochronową Strefą Zrzutu (nosi ona nazwę Pyrlandia Boogie i powstała w 2001 roku). W obrębie Michałkowa działają też: Baza Samolotów Gaśniczych oraz Baza Leśna pod Lasem Szczury.

Na Lotnisku Michałków wielokrotnie odbywały się zawody szybowcowe i spadochroniarskie rangi krajowej i międzynarodowej, a piloci, spadochroniarze i modelarze Aeroklubu Ostrowskiego należą do najlepszych w

kraju - jego wychowankowie byli pierwszymi w Polsce zdobywcami złotych medali z trzema diamentami, wyróżniano ich wielokrotnie na zawodach w kraju i za granicą.

4.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Ostrów Wielkopolski jest obecnie częściowo uregulowana. Gmina posiada bowiem pełen stopień zwodociągowania (100 % mieszkańców gminy jest objętych siecią wodociągową, której budową zrealizowano w latach 1990-1997), a niedostatecznie rozbudowana jest sieć kanalizacji sanitarnej, co zwiększa zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego ściekami bytowymi. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy to 220 km, natomiast długość sieci kanalizacyjnej 76.5 km. W chwili obecnej stosunek długości sieci wodociągowej do długości sieci kanalizacyjnej, wynosi ok. 30%.

4.2.1. Ujęcia wody

Na obszarze gminy użytkowane są poziomy wodonośne występujące w utworach czwartorzędowych oraz w mniejszym stopniu trzeciorzędu i jury.

Tabela 6. Wykaz ujęć podziemnych na terenie gminy Ostrów Wielkopolski

Lp.	Użytkownik	Lokalizacja ujęcia	Ilość studni	Wydajność dobową Q [m ³ /d]
1	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Okólna 3 Gorzyce Wielkie	Gorzyce Wielkie	1	551
2		Topola Mała	1	720
3		Łąkociny	1	791
4		Świeligów	1	783
5		Czekanów	2	835
6		Kwiatków	1	380
7		Sobótka	1	216
8		Biniew	2	402
9	Stacja Hodowli Roślin	Sobótka	1	177
10	Gospodarstwo Rolne	Michałków	2	140
11	PPH W. Wawrzyniak	Borowiec	1	288
12	Rolniczy Kombinat NASZA PRZYSZŁOŚĆ	Borowiec	2	200
13	Ośrodek Konferencyjny – Zespół Pałacowy Bagatela	Bagatela	b.d.	b.d.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego, 2003.

Wodociągi w miejscowościach Kwiatków – Czekanów – Górzno – Biniew – Sobótka oraz Topola Mała – Gorzyce Wielkie – Świeligów są ze sobą połączone, co pozwala dostarczać wodę do odbiorców nawet w przypadku awarii któregośkolwiek z nich.

Powyższe tabelaryczne zestawienie ujęć na terenie gminy zawiera jedynie ujęcia wód podziemnych, które wykorzystywane są przede wszystkim na potrzeby gospodarki komunalnej, w mniejszym stopniu na cele rolniczo – produkcyjne.

Na terenie gminy funkcjonuje 8 wodociągów, które obsługują 30 miejscowości.

Tabela 7. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Ostrów Wielkopolski

L.p.	Nazwa wodociągu	Oznaczenie ujęcia	Miejscowości zaopatrywane z wodociągu	Liczba przyłączy	Ujmowane wody
1.	Łąkociny	Studnia nr 1	Łąkociny Daniszyn Sulisław* Niemojewiec* Chruszczyny	200 135 31 15 51	UG
2.	Gorzyce Wielkie	Studnia nr 1	Gorzyce Wielkie Radziwiłłów	452 33	UG
3.	Świeligów	Studnia nr 1	Swieligów Radłów* Zacharzew Jaskółki* Zalesie Przybysławice* Lamki	64 111 39 112 28 2 167	UG
4.	Topola Mała	Studnia nr 1	Topola Mała Topola Osiedle*	247 24	UG
5.	Górzno - Biniew	Studnia nr 1	Biniew Górzno Szczyry Szczurawice* Będziszyn	87 90 103 11 32	UG
6.	Czekanów	Studnia nr 1-3	Czekanów Kołatajew Karski	195 91 107	UG
7.	Sobótka	Studnia nr 1	Sobótka Gutów	124 81	UG
8.	Kwiatków	Studnia nr 1	Kwiatków Lewków Słaborowice Młynów	46 341 49 17	UG

4.2.2. Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski zewidencjonowane są 152 przydomowe oczyszczalnie ścieków znajdujące się na obszarach o charakterystycznej rozproszonej zabudowie oraz 3 oczyszczalnie ścieków dla zakładów produkcyjno - usługowych tj.:

Tabela 8. Charakterystyka istniejących na terenie gminy Ostrów Wielkopolski oczyszczalni ścieków

Miejscowość	Użytkownik	Odbiornik	Przepustowość [m3/d]	Ważność operatu wodnoprawnego	Typ
Sobótka	Stacja Hodowli Roślin DANKO Sp. z o.o.	Rów melioracyjny	124	31.12.2005	Mech.-biol.
Górzno	Motel „Podjadek-Augusto”	Rów melioracyjny	4	31.12.2005	Mech.-biol. „Nebraska M-7”
Czekanów ul. Środkowa	Zakład Mechaniczny w Czekanowie E. Kalbarczyk	Do ziemi	0,75	27.06.2012	Drenaż rozsączający

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego 2003, Urząd Gminy.

4.2.3. Kanalizacja

Budowa sieci na terenie gminy jest zadaniem wieloetapowym. Obecnie gmina jest skanalizowana w ok. 35%. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej zakończono już w miejscowościach : Wysocko Wielkie, Topola Mała, Karski, Kołatajew, Lewków i Lewków Osiedle, w bieżącym roku wybudowana zostanie sieć w Czekanowie i Świeligowie. Ogółem na koniec 2009 r. wykonano 76,5 km sieci. W kolejnych latach Gmina będzie kontynuować budowę sieci w miejscowościach Lamki, Słaborowice, Będzieszyn, Gutów, Borowiec i Sobótka.

Tabela 9. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach gminy Ostrów Wielkopolski

L.p.	Miejscowość	Długość sieci kanalizacyjnej [km]		
		Sanitarnej	Deszczowej	Ogólnospławnej
1.	Wysocko Wielkie	10,9	-	-
2.	Topola Mała	10,71	-	-
3.	Gorzyce Wielkie	25,3	-	-
4.	Zacharzew	1,62	-	-
5.	Karski	7,9	-	-
6.	Lewków, Michałków	12,36	-	-
7.	Lewków Osiedle	1,7	-	-
8.	Kołatajew	4,4	-	-
9.	Świeligów	1,6	-	-
10.	Ogółem	76,5	-	-

Źródło: Urząd Gminy Ostrów Wielkopolski.

Ze względu na niewystarczające nasycenie terenu gminy siecią kanalizacyjną, odprowadzającą ścieki do oczyszczalni, ścieki zagospodarowywane są przez gospodarstwa lub gromadzone w zbiornikach bezodpływowych (szambach), które okresowo wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków w Rąbczynie.

Zebrane z terenu gminy ścieki są kierowane do Oczyszczalni ścieków w Rąbczynie.

Brak systemu rejestracji urządzeń gospodarki wodnej i ściekowej, systemu kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych.

Oddana do użytku w 2002 roku oczyszczalnia ścieków w Rąbczynie o przepustowości ok. 26 000 m³/dobę daje możliwość doprowadzania ścieków z obszarów wiejskich.

4.2.4. Wody opadowe

W gminie Ostrów Wielkopolski problem stanowi również ujmowanie i odprowadzenie wód deszczowych, przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Wynika to z braku wystarczającej ilości kanalizacji deszczowej, a co za tym idzie spływ wód opadowych następuje często bezpośrednio do środowiska gruntowo - wodnego. Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu kanalizacji deszczowej. W niektórych miejscowościach istnieje sieć drenarska odwadniająca pola, włączona do wiejskich rowów przydrożnych. Niewielkie fragmenty kanalizacji deszczowych istnieją na niektórych drogach o szczególnym znaczeniu dla regionu. Ta część wód opadowych, która ujmowana jest systemami kanalizacji deszczowych, odprowadzana jest do odbiorników (wód powierzchniowych) bezpośrednio bez podczyszczania.

4.3. Sieć gazowa.

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 oraz DN 400., oraz gazociągi kopalniane.

Gaz ziemny transportowany jest siecią gazociągów przesyłowych PGNiG S.A, w struktury której wchodzi Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Sieć przesyłowa i liczne obiekty technologiczne systemu eksploatowane są przez regionalne oddziały przesyłu. Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski O/ZG w Kaliszu zarządza siecią gazociągów rozdzielczych średniego i niskiego ciśnienia o łącznej długości 15,435 km (stan na 31.12.2008). Ogólna liczba odbiorców gazu ziemnego zasilanych z naszej sieci na terenie gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski wynosi 195 (stan na 31.12.2008). Długość rozdzielczej sieci gazowej gazu ziemnego wysokometanowego wynosi 57 km. Poza tym mieszkańcy zaopatrują się w gaz bezprzewodowy.

WSG Sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Kaliszu prowadzi gazyfikację gminy Ostrów Wielkopolski poprzez rozbudowę istniejącej sieci gazowej średniego ciśnienia. W latach 2005-2009 poprzez intensywną budowę sieci gazowej zostały zgazyfikowane miejscowości Czekanów, Lewków, Franklinów, Lewkowiec, Lamki, Zacharzew, Wtórek, Gorzyce Wielkie, , Wysocko Wielkie. Wcześniej zostały zgazyfikowane Topola Mała i Chruszczyny.

4.4. Elektroenergetyka.

Energie elektryczna do Ostrowa Wielkopolskiego dostarcza Energetyka Kaliska SA Obecnie gmina jest zasilana poprzez rozdzielnie: 110 kV Ostrów Wschód (przy ul. Wylotowej, tuż poza granicami miasta) z głównego punktu zasilania (GPZ) Ostrów Północ (przy ul. Osadniczej) oraz z GPZ Ostrów Południe (przy ul. Wysockiej). Do obydwu GPZ-ów energia przesyłana jest z tej rozdzielni za pomocą linii 110 kV, tworzących pierścień wokół centrum miasta. Natomiast rozdzielnia Ostrów Wschód zasilana jest gwiazdźście

sześcioma liniami 110 kV z terenu Energetyki Kaliskiej SA i spoza jej obszaru działania. Ze znajdujących się na terenie miasta GPZ-ów energia przesyłana jest do samego miasta, jak również do następujących gmin: Ostrów Wielkopolski (100%), Raszków (90%), Przygodzice (70%) oraz Sierszowice (50%).

Wszystkie linie wysokiego napięcia są typu napowietrznego, podobnie jak część linii średniego i niskiego napięcia, przebiegających (głównie) przez peryferyjne obszary miasta. Ich obecność tworzy ograniczenia w sposobach zagospodarowania przyległych terenów. W rejonie miasta prowadzone są obecnie ważne inwestycje, umożliwiające znaczące wzmocnienie zasilania w energię. W sąsiedztwie rozdzielni Ostrów-Wschód, przy ul. Wylotowej, budowana jest obecnie stacja elektroenergetyczna 400/110 kV Ostrów. Będzie ona zasilana w pierwszej kolejności linia 400 kV Ostrów – Pasikurowice (obecnie przebudowywana z linii 110 kV). Ponadto przewiduje się doprowadzenie do tej stacji dwutorowej linii 400 kV, relacji Ostrów - Plewiska oraz również dwutorowej linii 400 kV, relacji Ostrów - Broszecin. Obiekty sieci przesyłowych 400 kV, prowadzone do stacji 400/110 kV Ostrów, stanowiąc będą ważne elementy krajowego systemu elektroenergetycznego. Węzeł ten pozwoli na tranzyt mocy energetycznej w relacji wschód-zachód. Umożliwi także wyprowadzenie znacznej mocy z Elektrowni "Belchatów". W skali regionalnej przyczyni się do znacznej poprawy zasilania odbiorców energii elektrycznej w rejonie ostrowsko-kaliskim. Inna ważna inwestycja elektroenergetyczna - głównie o znaczeniu dla miasta – jest planowana budowa nowej stacji 110 kV (GPZ-u) w rejonie ul. Dobrej. Zapewni ona lepszą obsługę zachodniej części miasta, w tym planowanych inwestycji przemysłowych. Stacja zostanie wpięta przelotowo w istniejącą linię napowietrzną 110 kV Ostrów Południe – Ostrów Północ, przebiegająca przez teren budowy stacji. Energetycy sygnalizują coraz większe problemy z pozyskiwaniem gruntów pod budowę nowych trafostacji. Dotyczy to zarówno centrum miasta, jak i osiedli peryferyjnych: Nowej Krepy, Wenecji i Zacharzewa.

4.5. Elektrownie wiatrowe

W obecnej chwili na terenie gminy zlokalizowano trzy wiatraki na terenie miejscowości Wysocko Wielkie, a zmiana studium przewiduje możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych w północnej części gminy. Kolejne podobne inwestycje są przewidziane w Radziwiłowie, Sobótce, Górznie, Biniewie i Gutowie.

Elektrownia wiatrowa to zespół urządzeń produkujących energię elektryczną, wykorzystujących do tego turbiny wiatrowe. Energia elektryczna uzyskana z wiatru jest uznawana za ekologicznie czystą, gdyż, pomijając nakłady energetyczne związane z wybudowaniem takiej elektrowni, wytworzenie energii nie pociąga za sobą spalania żadnego paliwa.

4.6. Ciepłownictwo.

Na terenie gminy w przewadze dla celów grzewczych stosuje się tradycyjny opał stały. Szeroko rozpowszechnione jest opalanie budynków drewnem oraz węglem. Zapasy drewna opałowego widoczne są przy każdej nieruchomości. W części modernizowanych budynków mieszkalnych oraz obiektach usługowych stosowany jest dla celów grzewczych olej opałowy, bądź gaz bezprzewodowy. Większe kotłownie w gminie zostały zmodernizowane. Elektrownie wiatrowe mogą wpływać na lokalny klimat – większe skupiska wiatraków mogą być przyczyną zmniejszenia prędkości wiatru. Bardzo duże ilości energii generowane przez elektrownie wiatrowe mogą wpływać na klimat w skali kontynentalnej, ale mają minimalny wpływ na zmiany temperatury.

4.7. Rurociąg paliwowy

Przez teren gminy przebiega rurociąg paliwowy o średnicy 300 mm z Płocka do Ostrowa Wielkopolski, tłoczący przemiennie olej napędowy i benzynę do stacji paliwowej „PKN Orlen” zlokalizowanej w zachodniej części miasta Ostrowa Wielkopolski.

Rurociąg paliwowy Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław przeznaczony do zaopatrywania Dolnego Śląska oraz wymiany produktów z Czechami, zwiększy efektywność działania spółki, radykalnie obniżając koszty transportu w porównaniu z koleją. PKN Orlen rozpoczął budowę bazy magazynowo-dystrybucyjnej paliw w Ostrowie Wielkopolskim o pojemności do 175 tys. metrów sześciennych w 2000 roku. To jeden z największych i najnowocześniejszych tego typu obiektów w kraju. Baza połączona jest z rafinerią zakładu głównego płockiego koncernu rurociągiem paliwowym o długości 214 km i przepustowości 2 mln ton w ciągu roku. Magistralę oddano do użytku w 2002 roku. Rurociąg posiada jedną nitkę, którą na zmianę można tłoczyć benzynę lub olej napędowy, w zależności od potrzeb bazy.

4.8. Gospodarka odpadami.

Na terenie Gminy niedawno zamknięto i zrekultywowano 2 składowiska odpadów. Są to składowiska w Daniszynie (zamknięte w 2007 roku) i Sobótce. Składowisko odpadów komunalnych w Daniszynie eksploatowane było przez Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami „MZO S.A.” w Ostrowie Wielkopolskim. W Sobótce składowane były odpady komunalne i produkcyjne przez firmę „EKO-BUD” s.c. z siedzibą w Kępnie, Zakład we Wrocławiu.

W obecnej chwili odpady komunalne z terenu gminy Ostrów Wielkopolski kierowane są na miejskie składowisko odpadów na ul. Staroprzygodzkiej w Ostrowie Wielkopolskim.

Ponadto na terenie Gminy niedawno zlikwidowano i zrekultywowano mogilnik w Młynowie, gdzie znajdowały się odpady chemiczne. Na terenie po mogilniku, który był zlikwidowany i zrekultywowany w ramach likwidacji mogilników na terenie województwa Wielkopolskiego, wykonano uzupełniającą sieć monitoringu wód podziemnych.

Składowanie odpadów odbywa się w kubłach SM 110, które wywożone są na miejskie składowisko odpadów przez Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami „MZO” S.A w Ostrowie Wielkopolskim.

W Planie Gospodarki Odpadami dokonano szczegółowej analizy istniejącego stanu gospodarki odpadami. W chwili obecnej systemem zbiórki odpadów zmieszanych objętych jest ok. 80% mieszkańców gminy. Zbiórką odpadów zmieszanych na terenie gminy zajmują się trzy koncesjonowane firmy wywozowe tj.: Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami „MZO” S.A., Firma Usługowa „KOSZ”, firma „EKO-KAR” Karol Mądrzak. Zbiórka odpadów komunalnych oparta jest na pojemnikach 110-, 120-, 240- i 1100-litrowych. W zabudowie wielorodzinnej wykorzystywane są także kontenery o większej pojemności tj. 7 m³ i 10 m³.

Na terenie gminy selektywna zbiórka surowców wtórnych (szkło, tworzywa sztuczne oraz makulatura) dotychczas prowadzona była w oparciu o system pojemników typu „dzwon” o pojemności 2,5 m³ funkcjonujących w systemie donoszenia.

W 2009 r. rozpoczęto wprowadzanie zbiórki odpadów segregowanych „u źródła”. Do końca 2010 r. zbiórka tą objęta zostanie cała gmina (z wyjątkiem terenów zbiorowego zamieszkania w miejscowościach Borowiec i Lewków gdzie pozostawione zostaną pojemniki typu „dzwon”).

Prowadzona ewidencja powstających odpadów pozwalająca w dokładny sposób określić ilości powstających odpadów. Według zebranych z różnych źródeł informacji wynika, że w ubiegłym roku na terenie gminy firmy wywozowe zebrały blisko 1.844 Mg odpadów komunalnych, z czego ok. 79 Mg przekazano do recyklingu.

4.9. Melioracje i urządzenia wodne.

Urządzenie melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodzią. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (~~Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami~~) (Dz.U. z 2012 r. poz. 145) dzieli urządzenia melioracji wodnych na podstawowe i szczegółowe.

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych należą:

- budowle piętrzące, upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód;
- stopnie i zbiorniki wodne;
- kanały wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m;
- budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe;
- stacje pomp.

Natomiast urządzenia melioracji wodnych szczegółowych obejmują:

- rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- deszczownie z pompami przENOŚNYMI;
- rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m;
- stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych;
- ziemne stawy rybne oraz groble na obszarach nawadnianych;
- systemy nawodnień grawitacyjnych.

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów.

Tabela 10. Jazzy na terenie gminy

L.p.	Budowla	Lokalizacja		Parametry techniczne		
		Rzeka	Miejscowość	Maksymalna wysokość piętrzenia [m]	Światło budowli [m]	Rodzaj zamknięcia
1.	Jaz 41	Kuroch 17+200 km	Daniszyn	1,30	2,70	Szandory
2.	Jaz 38	Rów Orpiszewski 1+900 km	Chruszczyny	1,30	2,70	Szandory

3.	Jaz 39	Rów Orpiszewski 3+900 km	Daniszyn	1,10	2,20	Szandory
4.	Jaz 14	Ołobok 14+500 km	Wtórek	1,20	6,00	Szandory
5.	Jaz 15	Ołobok 15+200 km	Wtórek	1,10	4,00	Szandory
6.	Jaz 27	Ołobok 18+800 km	Karski	1,00	3,80	Szandory
7.	Jaz 1	Niedźwiada 0+700 km	Czekanów	0,90	2,40	Szandory
8.	Jaz 2	Niedźwiada 1+300 km	Czekanów	0,90	3,2	Szandory
9.	Jaz 3	Niedźwiada 3+900 km	Lewków	0,80	4,2	Szandory
10.	Jaz 4	Niedźwiada 4+800 km	Lewków	1,90	1,90	Szandory
11.	Jaz 6	Niedźwiada 6+200 km	Słaborowice	1,00	1,80	Szandory
12.	Jaz 7	Niedźwiada 6+700km	Słaborowice	1,00	1,60	Szandory
13.	Jaz 8	Niedźwiada 7+800 km	Młynów	1,20	1,60	Szandory

Źródło: WZMiUW Rejonowy Oddział w Ostrowie Wielkopolskim.

5. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO - KULTUROWE.

5.1. Historia.²

Pierwsze informacje źródłowe o osadach: Wysocko Wielkie i Sobótka pochodzą z przełomu XIII i XIV wieku i związane są z istniejącymi na ich terenie kościołami. Rozległa parafia w Wysocku Wielkim od 1434 r. swoim zasięgiem obejmowała także miasto Ostrów Wielkopolski. W wyniku II rozbioru Polski rejon Ostrowa Wielkopolskiego znalazł się w granicach Prus i otrzymał nazwę Prus Południowych. Zaborca zmienił podział administracyjny zajętych ziem. Utworzono wiele nowych powiatów, w tym odolanowski, który swoim zasięgiem objął teren całej gminy. W okresie Księstwa Warszawskiego powiat ten wchodził w skład departamentu kaliskiego. Wojny napoleońskie zakończyły się w 1815 r., kiedy to kongres wiedeński na nowo ukształtował podział ziem polskich. Cała Wielkopolska ponownie znalazła się pod panowaniem Prus, tworząc Wielkie Księstwo Poznańskie, na czele którego stał jako namiestnik, właściciel dóbr przygodzkich książę Antoni Henryk Radziwiłł (1775-1833), spokrewniony z pruskim domem panującym. Władze powiatu odolanowskiego zostały przeniesione do Ostrowa. Pod względem administracyjnym i policyjnym powiat od 1817 r. dzielił się na obwody, którymi zarządzali komisarze. Istniało osiem komisariatów obwodowych: Ostrów Północ, Ostrów Południe, Sieroszewice, Skalmierzyce, Odolanów, Raszków, Czarny Las i Sośnie, które funkcjonowały do początku 1928 r., kiedy to na ich miejsce powołano wójtostwa obwodowe. W 1887 r.

² <http://www.ostrowwielkopolski.pl/samorzadowy-serwis-informacyjny/nasza-gmina/historia.html>

powiat odolanowski podzielono na dwie części. Z czterech pierwszych komisariatów obwodowych utworzono nowy powiat ostrowski. Taki stan istniał do kwietnia 1932 r., kiedy zlikwidowano powiat odolanowski i w całości włączono go do powiatu ostrowskiego. Pierwszym starostą ostrowskim w odrodzonej Polsce był Wojciech Lipski, właściciel dóbr w Lewkowie, Karskach i Michałkowie. W okresie okupacji miasto było konspiracyjną stolicą Wielkopolski. W Ostrowie przebywał Delegat Rządu oraz znajdowała się siedziba Komendy Okręgu Armii Krajowej. Od lutego 1942 r. działało tu także Kuratorium Wojenne na województwo poznańskie. Ziemia ostrowska została wyzwolona spod jarzma okupacji hitlerowskiej 23 stycznia 1945 r. Do 1954 r. zachowano przedwojenny podział administracyjny powiatu. Dopiero w październiku 1954 r. w miejsce gmin powołano 39 gromad, których siedziby znajdowały się m.in. w Biniewie, Daniszynie, Gorzycach Wielkich, Lewkowie, Nowych Kamienicach i Sobótce. Nowe jednostki nie były zdolne do samodzielnego działania i wypełniania funkcji terenowych organów władzy i administracji państwowej, dlatego też systematycznie likwidowano najmniejsze gromady. 1 stycznia 1973 r. utworzono gminę Ostrów Wielkopolski, w skład której weszły 34 sołectwa z pięciu następujących gromad: Biniew, Daniszyn, Gorzyce Wielkie, Lewków, Nowe Kamienice i Wysocko Wielkie.

5.2. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

5.2.1. Strefa ochrony konserwatorskiej

Strefa ochrony konserwatorskiej obszaru bardzo ważnego pod względem historycznym i kulturowym. Obejmuje obszary, na których elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Wszelkie zmiany i zamierzenia inwestycyjne na tym obszarze powinny być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

5.2.2. Strefa ochrony archeologicznej

Strefa ochrony archeologicznej obejmuje zabytki archeologiczne, wyeksponowane w terenie. Grodziska są wyłączone spod działalności inwestycyjnej, natomiast pozostałe stanowiska archeologiczne mogą być wyłączone spod lokalizacji inwestycji, jeżeli decydują o tym względy naukowe i konserwatorskie. Uzyskanie zgody na lokalację inwestycji jest poprzedzone badaniami wykopaliskowymi.

5.3. Zabytki

W Y P I S
Zarządzenie Wojewody Kaliskiego
z dnia 16 kwietnia 1997 roku

w sprawie ogłoszenia decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kaliszu o wpisie zabytków nieruchomości i ruchomych dóbr kultury do rejestru zabytków województwa kaliskiego

(Dz. Urz. Woj. Kal. Nr 9, poz. 43)

ZABYTKI RUCHOME

LP	Lp. rejestru	Miejscowość	Obiekt	Liczba przedm.	Liczba dziennika	Data wpisu
1.	137	Lewków	polichromia w pałacu	1	KL-IV-73/96/55	18.06.55
2.	140	Gorzyce Wielkie	krzyż przydrożny z rzeźbami	1	KL-IV-73/94/55	13.06.55
3.	163	Górzno	wyposażenie kościoła par.	23	PSOZ-Kal-30/39/95	12.10.95
4.	176	Szczury	wyposażenie kościoła par.	41	PSOZ-Kal-30/27/95	09.09.96

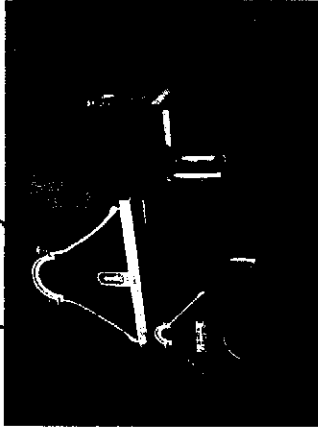

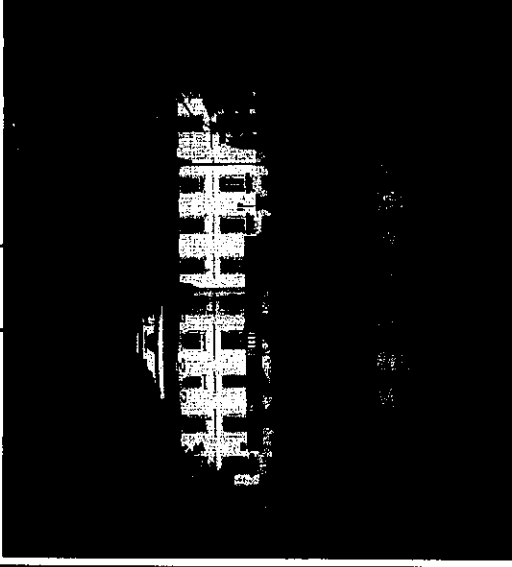
W Y P I S

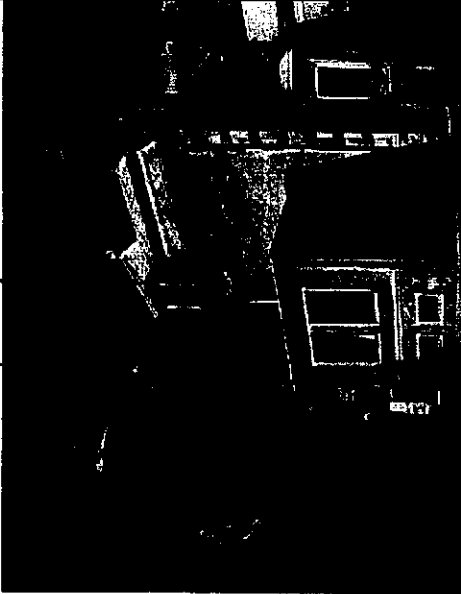
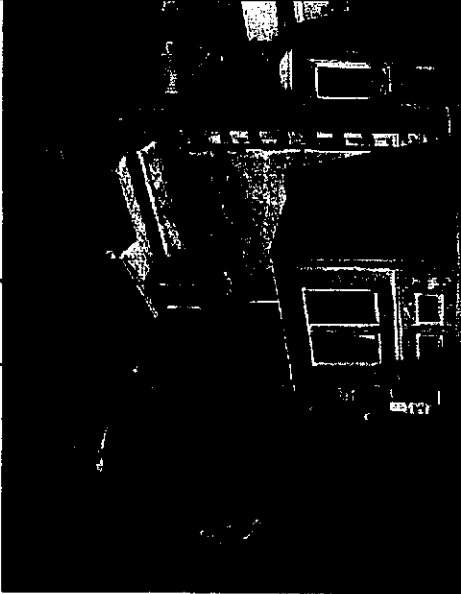
Zarządzenie Wojewody Kaliskiego z dnia 16 kwietnia 1997 roku

w sprawie ogłoszenia decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kaliszu o wpisie zabytków nieruchomych i ruchomych dóbr kultury do rejestru zabytków województwa kaliskiego (Dz. Urz. Woj. Kal. Nr 9, poz. 43)

ZABYTKI NIERUCHOME

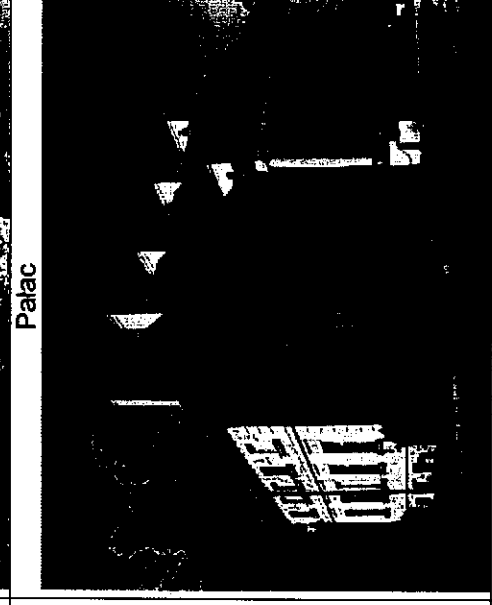
Lp	Lp. rejestru	Miejscowość / opis	Obiekt	Nr decyzji	Data wpisu
1.	17	<p>Sobótka</p> <p>Najstarsza wzmianka o kościele w Sobótce pochodzi z 1301 r. Z pierwotnej świątyni nic się nie zachowało. W roku 1520 rodzina Socokich, herbu Korab, wybudowała nowy kościół murowany w stylu wczesnogotyckim, w kształcie krzyża, pod wezwaniem Narodzenia NMP i św. Józefa. W 1558 roku Jadwiga Sobocka ufundowała dzwon znajdujący się w XVIII – wiecznej drewnianej dzwonnicy. Ołtarz główny z obrazem Matki Boskiej pochodzi z 1880 roku i wykonany jest w stylu barokowym. Pozostałe cztery ołtarze w bocznych nawach przedstawiają św. Józefa, św. Mikołaja, św. Annę i Święty Krzyż i zostały wykonane w stylu renesansowym. Przy prezbiterium znajduje się barokowa ambona pochodząca z 1797 roku.</p>	<p>kościół parafialny Narodzenia NMP</p> 	KL-IV-73/64/53	30.10.53
2.	108	Lewków	oficyny pałacowe, park	KL-III-885/50/65	15.06.65

					
3.	154	Lewków	budynki gospodarcze w zespole pałacowym	KL-III-680/60/68	16.07.68
4.	155	Sobótka	dzwonnica przy kościele par.	KL-III-680/61/68	16.07.68
5.	213	Górzno	pałac i park	KL-III-680/236/68	21.10.68
					

6.	304	Wysocko Wielkie	 Plebania	KL-III-880/82/70	20.02.70
7.	365	Sobótka	 pałac i park	KL-III-880/33/73	01.03.73
8.	368	Bagatela	 pałacyk myśliwski	KL-III-880/72/73	08.06.73

9.	461	Będzieszyn Czekanów		KL-III-5340/21/85	04.02.86
10.	466			KL-III-5340/23/85	06.02.85
11.	473	Łąkociny Gutów		KL-III-5340/54/85	29.03.85
12.	506			KL-III-5340/10/90	05.03.90

					
13.	521	<p>Wysocko Wielkie Parafia erygowana w XII wieku. Pierwotny kościół był drewniany. Obecnie kościół na miejscu dawnego późnogotyckiego, murowany, jednonawowy, zbudowany w XVI wieku. Odnowiony i podwyższony przed rokiem 1684.</p>	kościół parafialny Podwyższenia Krzyża Świętego	KL-III-5340/122/90	31.12.90
14.	522	<p>Szczury Prawdopodobnie kościół istniał już w XIII wieku. W 1762 roku na miejsce starego kościoła wybudowano nowy, także z drewna. Świątynia jest o konstrukcji zrębowej, na fundamencie kamiennym. Dzwonnica drewniana zbudowana została w 1789 roku, a dwa dzwony datowane są na 1555 r. i 1572 r. W głównym</p>	Kościół parafialny Św. Michała Archanioła	KL-III-5340/123/90	31.12.90

		<p>ofiarzu znajduje się obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem słońcy łaskami.</p>			
15.	562	Lewków		Nr. Ku. Kons. I-4/51	20.07.51
16.	571	Górzno	kościół parafialny św. Mateusza	KI-IV-73/54/54	19.05.54

17.	637	Lewków	ochronka, od. dom	PSOZ-Kal-40/143/91	13.12.91
18.	722	Czekanów	Dwór 	PSOZ-Kal-40/101/95	14.12.95
19.	723	Wysocko Wielkie	dwór	PSOZ-Kal-40/107/95	27.12.95

**Decyzja
w sprawie wpisania do rejestru zabytków
z dnia 02.10.2009 roku**

20.	766	<p>Radziwiłłów nr 16, 63-410 Ostrów Wielkopolski 2 dz. nr 130/1</p> <p>Zespół dworski – parkowy składający się z dworu i parku otoczonego rowem i współczesnym ogrodzeniem, znajduje się na rozwidleniu dróg prowadzących z Gorzyc Wielkich do Gorzyc Małych i do stacji kolejowej w Topoli Wielkiej. Pozostałe obiekty znajdujące się na terenie wpisanym do rejestru nie podlegają ochronie.</p> <p>Objekt powstał na terenie folwarku Radziwiłłów założonego w 1850 roku w obrębie dóbr przygodzickich. Dwór wzniesiono w 1879.</p>	Zespół dworski – parkowo - folwarczny	WD-401/6138/33R/09	02.10.2009
-----	-----	--	---------------------------------------	--------------------	------------

5.4. Parki podworskie i pałacowe

Na terenie gmin występuje 9 parków podworskich. Parki podworskie zachowane na obszarze gminy Ostrów Wielkopolski wraz z towarzyszącymi im zwykłe starymi alejami drzew lub grupami drzew podnoszą estetykę terenów wiejskich. Dobrze utrzymane parki są nie tylko ozdobą upiększającą otoczenie lecz również miejscem rekreacji. Parki wiejskie i ich przyroda oddziałuje na środowisko. Parki są także miejscem występowania różnorodnej dentoflory oraz pomników przyrody.

Lp	Nazwa miejscowości	Park	Czas powstania	Nr rejestru zabytków	Powierzchnia ha	Właściciel	Ewidencja		Uwagi
							Rok wydania	Nr ewidencyjny	
5	Bagatela	dworski							
16	Borowiec	dworski							
85	Gorzyce Wielkie	dworski							
90	Górzno	pałacowy	pocz. XX	213/A	13	Daria Duda	1976	409	
96	Gutów	dworski	XIX/XX	506/A	4,95		1989	506	L. Studniewski
117	Karski	dworski							
145	Kwiatków	dworski			2,59				
149	Lewków	pałacowy	kon. XVIII	108/A	8,09	S.P.P.	1986	470	MOZK Kalisz
260	Sobótka	pałacowy	2 poł. XIX	365/A	8,97	S.P.P.	1981	429	Hodowla Roślin Sobótka S.A.
278	Szczyry	dworski	pocz. XIX		9,89	S.P.P.	1985	455	UG Ostrów Wlkp.
319	Wysocko Wielkie	dworski			5,36				

6. SFERA SPOŁECZNA.

6.1. Demografia.

6.1.1. Podstawowe dane o ludności.

Gmina Ostrów Wielkopolski jest typową gminą wiejską, zamieszkałą przez 18 460 osób na przestrzeni 207,18 km². Gęstość zaludnienia wynosi 86 M/km².

W ostatnich latach odnotowano niewielki spadek liczby ludności na terenie gminy.

Współczynnik przyrostu naturalnego (mierzony przyrostem naturalnym na 1 tysiąc mieszkańców) w 2003 roku wyniósł 3,14. Współczynnik ten jest znacznie wyższy od średniej krajowej, która w ostatnich latach wahała się około zera.

Spółeczeństwo gminy, podobnie jak całego kraju, powoli się starzeje. Zmiana proporcji między ludności w wieku produkcyjnym. Wzrost tej liczby - przy tendencjach wzrostowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w gminie, ale z drugiej strony - przy recesji gospodarczej - powoduje wzrost zagrożenia bezrobociem. Z drugiej strony, obserwuje się skłonność młodych ludzi do emigrowania ze wsi oraz małych miasteczek do większych ośrodków. Niekorzystnym zjawiskiem jest przy tym zdecydowanie większa mobilność osób lepiej wykształconych, co sprawia, że ogólny poziom wykształcenia mieszkańców gminy pozostaje na stosunkowo niskim poziomie.

6.2. Rynek pracy.

Gmina Ostrów Wielkopolski jest w części sypialnią dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Stwarza to możliwości rozwojowe oraz łagodzenia problemu bezrobocia przez zatrudnienie mieszkańców gminy na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Istnieje jednak obawa, że w przypadku pogorszenia się sytuacji ekonomiczno – finansowej dużych firm działających na terenie Ostrowa Wielkopolskiego bezrobocie może wyraźnie wzrosnąć.

W produkcji rolnej i hodowlanej w związku ze zmianami zachodzącymi w kraju przewiduje się zmniejszenie zatrudnienia.

Poziom bezrobocia w gminie Ostrów Wielkopolski od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie do średniego dla powiatu, województwa, czy też całego kraju.

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych, można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Następną liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym oraz średnim ogólnokształcącym. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Sytuacja taka świadczy o celowości zdobywania wykształcenia.

6.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.

6.3.1. Opieka społeczna.

Pomoc społeczna jest określana jako „instytucja polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia”. Zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej zatrudniają pracowników socjalnych jako realizatorów pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim obejmuje swoim działaniem teren gminy Ostrów Wielkopolski. Zadania, które wykonuje dzielą się na własne i zlecone z zakresu administracji rządowej. Cele, funkcje i zasoby pomocy społecznej, a także personel zorientowane są na zaspokojenie potrzeb jednostek i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

6.4. Oświata, kultura i sport.³

6.4.1. Sport

Na terenie Gminy funkcjonują cztery kluby sportowych które biorą udział w rozgrywkach piłki nożnej na szczeblu okręgu kaliskiego tj.: LKS PIAST Czekanów, LKS GORZYCZANKA Gorzyce Wielkie, LZS OGNIWO Łąkociny, LZS HURAGAN Szczury, LKS BŁYSK Daniszyn, LKS WTÓROWIANKA Wtorek, LKS LEW Lewków Osiedle, LKS CENTRA Ostrów Wielkopolski oraz LKS TAJFUN Ostrów Wielkopolski biorący udział w rozgrywkach tenisa stołowego i LKS ORZEŁ Wysocko Wielkie biorący udział w rozgrywkach ligi okręgowej. Ogółem na terenie gminy funkcjonuje 21 LZS-ów/LKS-ów. W szkołach podstawowych i gimnazjach publicznych działa 15 Uczniowskich Klubów Sportowych. Gmina posiada największą liczbę klubów sportowych na terenie województwa Wielkopolskiego.

W Wysocku Wielkim działa bardzo prężnie od 1975 roku Terenowy Klub Olimpijczyka, od stycznia 2010 r. im. Mariana Matysiaka.

Na terenie gminy znajduje się lotnisko w Michałkowie, na którym działa Aeroklub Ostrowski.

Ogółem na terenie gminy znajdują się 12 szkół podstawowych, 4 szkoły filialne, 4 gimnazja publiczne oraz 10 publicznych przedszkoli. Gmina systematycznie rozbudowuje i modernizuje budynki szkolne tak, by poziom i warunki nauki nie odbiegały od poziomu nauki w szkołach miejskich. Największą bolączką w przeszłości było brak sal gimnastycznych przy istniejących obiektach szkolnych, co zmieniło się na przestrzeni ostatnich lat. Wydatki na utrzymanie i rozwijanie bazy oświatowej sięgają 50% wydatków budżetu.

6.4.2. Szkolnictwo.

Na terenie gminy działa 16 szkół podstawowych (w tym 4 małe szkoły filialne) oraz 4 gimnazja.

Szkoła Filialna w Czekanowie

Budynek stary z końca XIX wieku, część dobudowana z 2003 roku. Budynek zaspakaja potrzeby szkoły. Do zakończenia remontu starego budynku, wymiana dachu i wykończenie sal lekcyjnych. Obwód SP w Czekanowie: Czekanów.

Szkoła Podstawowa w Łąkocinach

Powierzchnia użytkowa 545 m² W szkole funkcjonuje oddział „0”. Budynek zabezpiecza potrzeby szkoły, stara część budynku z początku XX wieku, dobudowana część – lata 90 – XX wieku.

Szkoła Podstawowa w Słaborowicach

Budynek z serii tysiąclatek, część dobudowana sala gimnastyczna i zaplecze sanitarne z początku lat 90 XX wieku. W budynku funkcjonuje oddział „0”. Budynek w pełni zabezpiecza potrzeby szkoły. Powierzchnia

³ <http://www.ostrowwielkopolski.pl/samorzadowy-serwis-informacyjny/nasza-gmina/oswiata-i-sport.html>

użytkowa 438 m². Potrzeby remontowe: remont dachu. Obwód SP w Słaborowicach: Słaborowice, Młynów, Biłgoraje, część Będzieszyna.

Szkoła Podstawowa w Sobótce

Budynek z końca XIX wieku, w części budynku funkcjonuje szkoła, a w części dobudowanej w 2002 roku gimnazjum oraz sala gimnastyczna.

Powierzchnia użytkowa SP 795 m². Budynek SP zabezpiecza potrzeby szkoły Obwód SP w Sobótce: Żychlin, Borowiec, Sobótka, Gutów.

Szkoła Filialna w Gutowie

Budynek z końca XIX wieku. W budynku funkcjonuje oddział „0”. Powierzchnia użytkowa 380 m². Część budynku – mieszkania.

Szkoła Podstawowa w Topoli Małej

Budynek stary z początku XX wieku, część dobudowana – początek lat 90 XX wieku. W budynku funkcjonuje przedszkole. Powierzchnia użytkowa SP: 556 m². Budynek zabezpiecza potrzeby uczniów. Obwód SP w Topoli Małej: Topola Mała, Topola Osiedle.

Szkoła Podstawowa we Wtórku

Budynek z serii tysiąclek. W budynku funkcjonuje przedszkole. Powierzchnia użytkowa SP 1.061 m². Budynek zabezpiecza potrzeby uczniów. Obwód SP: Sadowie, Wtórek, Wtórek Trąba, Kąkolewo, Nowe Kamienice.

Szkoła Filialna w Sadowiu

Budynek z końca XIX wieku. W budynku funkcjonuje oddział „0”. Powierzchnia użytkowa 169 m².

Szkoła Podstawowa w Wysocku Wielkim

Budynek z początku XX wieku. Powierzchnia użytkowa 438 m². Budynek zabezpiecza potrzeby uczniów. Obwód SP we Wysocku Wielkim: Wysocko Wielkie, Smardowskie Olendry.

Szkoła Filialna w Biniewie

Budynek powyżej 100 lat. W końcu lat 80-tych XX wieku dobudowano część sanitarną, pokój nauczycielski i kotłownię. W przypadku pozostawienia szkoły istnieje konieczność remontu dachu i wymiany okien. W budynku funkcjonuje oddział „0”.

Szkoła Podstawowa w Szczurach

Budynek popałacowy z początku XX wieku, ogólna powierzchnia 1.025 m². W budynku funkcjonuje oddział „0”. Obwód SP: Szczurawice, Górzno, Górzeńko, Biniew, Szczury część Będzieszyna.

Szkoła Podstawowa w Daniszynie

Budynek z połowy lat 80 – tych XX wieku, powierzchnia Użytkowa 631 m², obecnie brak sali gimnastycznej. Ponad 50% dzieci dowożonych „gimbusem”. Obwód SP Daniszyn: Warszty, Chruszczyny, Cegły, Mazury, Onęber, Daniszyn.

Szkoła Podstawowa we Franklinowie

Stara część budynku z początkowych lat XX wieku dobudowana część lata 90–te XXI wieku. Budynek zaspokaja potrzeby szkoły. Obwód SP: Lewkowiec, Stary Staw, Michałków w szkole oddział „O”. Powierzchnia użytkowa 535 m².

Szkoła Podstawowa w Gorzycach Wielkich

W budynku z połowy lat 50-tych XX wieku funkcjonuje Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. Powierzchnia użytkowa 787 m². Po wyprowadzeniu gimnazjum do nowego budynku. Ilość pomieszczeń w Szkole Obwód SP w Gorzycach: Radziwiłłów, Gorzyce Wielkie. Posiada salę sportowo – widowiskową na 270 miejsc siedzących.

Szkoła Podstawowa w Lamkach

Budynek z początku lat 90-tych XX wieku. W budynku funkcjonuje Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, Przedszkole i filia Biblioteki Gminnej. Powierzchnia Szkoły Podstawowej 2.379 m². Szkoła Podstawowa korzysta tylko częściowo ze sali gimnastycznej Gimnazjum, sala o powierzchni 144 m². Obwód SP w Lamkach: Lamki, Zalesie, Świeligów, Radłów Osiedle, Radłów ul. Krotoszyńska, Zacharzew.

Szkoła Podstawowa w Lewkowie

Budynek stary z 1952 roku część dobudowana w 2002 roku, budynek zabezpiecza potrzeby SP W budynku funkcjonuje Gimnazjum. Powierzchnia użytkowa Szkoły Podstawowej: 1.054 m². Obwód Szkoły Podstawowej w Lewkowie: Karski, Kołatajew, Lewków Osiedle, część Kwiatkowa, Lewków, Czekanów.

Gimnazjum w Lewkowie

Mieści się w jednym budynku ze Szkołą Podstawową. Powierzchnia użytkowa 497 m². Budynek z 1952 roku. Obwód Gimnazjum: Lewków, Słaborowice, Czekanów, Karski, Kołatajew, część Kwiatkowa.

Gimnazjum w Gorzycach Wielkich

Wybudowany nowy budynek, pełnowymiarowa sala gimnastyczna oraz kompleks boisko Orlik 2012.

Gimnazjum w Lamkach

Szkoła funkcjonuje w budynku ze Szkołą Podstawową, budynek opisany przy SP. Ponad połowa uczniów dowożona z obwodu Gimnazjum. Powierzchnia użytkowa gimnazjum 800 m².

Gimnazjum w Sobótce

Budynek Szkoły Podstawowej w Sobótce działa w nowym budynku połączonym z SP Sobótka.

6.4.3. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury w Ostrowie Wielkopolskim z siedzibą w Wysocku Wielkim działa w zakresie zaspokajania potrzeb i aspiracji kulturalnych, dba o rozwój i podnoszenie poziomu życia kulturalnego mieszkańców miasta i gminy. GOK współdziała ściśle ze szkołami w zakresie organizacji imprez szkolnych i okolicznościowych. Organizowane są wystawy plastyczne, filatelistyczne, turnieje wiedzy i imprezy sportowo-rekreacyjne, np. rajdy rowerowe, turnieje piłki nożnej halowej i piłki siatkowej.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury liczne zespoły i koła zainteresowań (teatralne, wokalne, taneczne, instrumentalne, plastyczne). Istnieją 3 zespoły tańca nowoczesnego oraz 2 zespoły tańca ludowego. Ponadto pod kierownictwem Pana Stanisława Furmanka funkcjonuje chór „Radość” i kapela „Furmany”

6.5. Gospodarka mieszkaniowa.

6.5.1. Zasoby mieszkaniowe.

Na terenie miasta i gminy znajduje się 78 mieszkań komunalnych i są to zarówno budynki stanowiące własność gminy, jak i budynki, w których wyodrębniono własność lokali (wspólnoty mieszkaniowe). Gminny zasób mieszkaniowy tworzą budynki, które zostały wybudowane przed 1945 r. Są to przede wszystkim budynki wolnostojące, 2–3 kondygnacyjne, podpiwniczone z użytkowym poddaszem.

Mieszkaniowy zasób gminy służy zaspakajaniu potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej na zasadach i w przypadkach określonych przez Radę Gminy Ostrów Wielkopolski, w uchwale w sprawie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz kryteriów wyboru osób, z którymi umowy najmu powinny być zawierane w pierwszej kolejności.

Przydział mieszkań komunalnych następuje na rzecz osób ujętych na obowiązującej w danym roku liście mieszkaniowej. Z uwagi na brak nowego budownictwa komunalnego oraz minimalną w ciągu roku liczbę mieszkań przekazywanych przez dotychczasowych najemców do dyspozycji Urzędu, liczba dokonywanych przydziałów jest niska. Na wielkość zasobu mieszkaniowego istotny wpływ ma prowadzona sprzedaż komunalnych lokali mieszkalnych.

Liczba wydawanych pozwoleń na budowę domu jednorodzinnego na terenie gminy ulega znacznym wahaniom – oscyluje w granicach kilkudziesięciu budynków rocznie. W liczbie tej zawierają się budynki mieszkalne jednorodzinne o funkcji typowo mieszkalnej oraz budynki o funkcji mieszanej, zawierające przynajmniej jeden samodzielny lokal mieszkalny. Pozytywny wyjątek stanowiły lata 1999 oraz 2001, kiedy to wydano po ok. 90 pozwoleń. Wzrost liczby wydawanych pozwoleń w tych latach spowodowany był przede wszystkim dobrą koniunkturą na rynku budowlanym oraz możliwością wykorzystania dużej ulgi podatkowej. Niska liczba wydawanych w ostatnich latach pozwoleń świadczy o niezbyt korzystnej sytuacji finansowej mieszkańców gminy oraz o zmniejszającej się skłonności do osiedlania się na terenie gminy. Z drugiej strony zauważalny jest znaczący wzrost liczby oddanych do użytku domów, których budowę rozpoczynano w okresie hossy na rynku budowlanym. Najlepsze okres dla gospodarki mieszkaniowej w gminie to lata 2006-2008.

6.6. Struktura użytkowania i własnościowa gruntów.

6.6.1. Struktura sieci osadniczej

Gmina Ostrów Wielkopolski posiada 34 wsie sołeckie i 27 obrębów geodezyjnych. W skład obrębów wchodzi przysiółki, kolonie lub grupy zabudowań.

Struktura funkcjonalno - przestrzenna jednostek osadniczych przedstawia się następująco:

- siedzibą Urzędu Gminy jest miasto Ostrów Wielkopolski,
- Gmina jest jednostką strukturalną pełniącą funkcję obsługi ludności, rolnictwa oraz pełni rolę ośrodka miejsko - gminnego.

Jednostkami osadniczymi są wsie sołeckie:

- Będzieszyn - powierzchnia 382 ha
- Biniew - powierzchnia 206 ha
- Borowiec - powierzchnia 300 ha
- Cegły - powierzchnia 212 ha
- Chruszczyny - powierzchnia 2071 ha
- Czekanów - powierzchnia 944 ha
- Daniszyn - powierzchnia 606 ha
- Franklinów - powierzchnia 248 ha
- Gorzyce Wielkie - powierzchnia 962 ha
- Górzeńko - powierzchnia 180 ha
- Górzno - powierzchnia 943 ha
- Gutów - powierzchnia 570 ha
- Kamienice Nowe - powierzchnia 135 ha
- Karski - powierzchnia 520 ha
- Kołatajew - powierzchnia 170 ha
- Kwiatków - powierzchnia 710 ha
- Lamki - powierzchnia 534 ha
- Lewkowiec - powierzchnia 327 ha
- Lewków + Lewków Osiedle- powierzchnia 1101 ha
- Łakociny - powierzchnia 1737
- Mazury - powierzchnia 257 ha
- Młynów - powierzchnia 350 ha
- Radziwiłłów - powierzchnia 465 ha
- Sadowie - powierzchnia 882 ha
- Słaborowice - powierzchnia 580 ha
- Smardowskie Olendry - powierzchnia 130 ha
- Sobótka - powierzchnia 1791 ha
- Szczury - powierzchnia 756 ha
- Świeligów - powierzchnia 200 ha
- Topola Mała - powierzchnia 415 ha
- Wtórek - powierzchnia 948 ha
- Wysocko Wielkie - powierzchnia 1018 ha
- Zacharzew - powierzchnia 158 ha

Powierzchnia gminy wynosi 20.718 ha, w tym użytki rolne zajmują 65,2%, a tereny leśne i zadrzewione 29,6%.

Z powyższych danych wynika, że gmina ma charakter typowo rolniczy. Odsetek użytków rolnych jest wyższy od średniej dla Polski, wynoszącej 59%. Natomiast odsetek powierzchni zalesionych jest niewiele bliższy średniej krajowej, równej 28%.

W gminie Ostrów Wielkopolski występuje typowa struktura własności gruntów. Do osób fizycznych należy 11.490 ha (60,2%), z czego zdecydowaną większość stanowią grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Do gruntów Skarbu Państwa należy 6,715 ha (35,2%) i w większości są to powierzchnie leśne

(grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego). Niewielki odsetek terenu (w sumie niewiele ponad 3%) należy do innych podmiotów.

6.7. Bezpieczeństwo publiczne.

6.7.1. Policja.

Teren gminy Ostrów Wielkopolski podlega pod Komisariat Policji w Raszkowie. Służba w Komisariacie pełniona jest w systemie trzymianowym, na pierwszej i drugiej zmianie obchód rejonów służbowych przez dzielnicowych lub patrol policjantów, na trzeciej zmianie patrol. W miarę możliwości finansowych samorząd gminny wspomaga finansowo Komisariat i pokrywa wydatki związane z zakupem paliwa do samochodów policyjnych.

Wychodząc z założenia, że na ograniczenie przestępczości mają wpływ nie tylko działania policyjne, uznano za niezbędne, a wręcz konieczne, uspołecznienie działań Policji i włączenie w system przedsięwzięć profilaktycznych wszystkich instytucji i agend, mających wpływ na poziom bezpieczeństwa społecznego. Dla społeczeństwa będzie to oznaczać efektywne zapobieganie przestępczości, mniej obaw przed stanieniem się ofiarą przestępczości oraz większą odpowiedzialność ze strony Policji. Zatem, gdy Policja i społeczeństwo staną się stałymi partnerami w trosce o bezpieczeństwo publiczne, obu stronom przyniesie to zasadnicze i wymierne korzyści.

Komisariat Policji w Raszkowie jako cele do realizacji przyjął:

- ograniczenie liczby i wzrost wykrywalności przestępstw,
- poprawę bezpieczeństwa na drogach,
- zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem oraz pracę nad dobrym wizerunkiem Komisariatu.

6.7.2. Ochotnicza straż pożarna

Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski działają 24 jednostki OSP:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Będziesznie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Biniewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Borowcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ceglach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chruszczynach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czekanowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Daniszynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Franklinowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzycach Wielkich,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gutowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Karskach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kołatajewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kwiatkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lamkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lewkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łakocinach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mazurach,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sadowiu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Słaborowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sobótce,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świeligowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli Małej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wtórku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wysocku Wielkim.

Jednostki OSP nie tylko biorą udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, ale również organizują zawody pożarnicze i festyny oraz biorą udział w licznych uroczystościach środowiskowych.

6.7.3. Ochrona przeciwpowodziowa.

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

6.8. Administracja.

6.8.1. Urząd Gminy

Przy Radzie Gminy Ostrów Wielkopolski działają następujące stałe komisje:

- Komisja Budżetu, Spraw Gospodarczych i Handlu,
- Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Spraw Samorządowych i Mienia Gminnego,
- Komisja Spraw Społecznych, Oświaty i Kultury,
- Komisja Rewizyjna.

6.8.2. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy działa kilka organizacji pozarządowych, które prowadzą działania skierowane na obszary problemowe, odczuwalne w środowisku mieszkańców. Celem funkcjonowania tych inicjatyw obywatelskich jest zaspokojenie specyficznych potrzeb mieszkańców bądź podejmowanie problemów o małym zasięgu, które z tego powodu umykają uwadze i możliwościom realizacyjnym administracji publicznej. Organizacje pozarządowe opierają się w znacznej mierze na nieodpłatnej, wolontarystycznej pracy członków, są rzecznikiem interesów różnych grup społecznych, niosą pomoc potrzebującym, udzielają rady i wsparcia.

W gminie Ostrów Wielkopolski działa:

- 6 Kół Łowieckich,
- 25 Kół Gospodyń Wiejskich,
- 18 Kółek Rolniczych,
- 22 Ludowe Zespoły Sportowe,
- 15 Uczniowskich Klubów Sportowych,
- Aeroklub Ostrowski w Michałkowie,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Oświaty, Kultury Fizycznej i Sportu w Gorzycach Wielkich,
- Terenowy Klub Olimpijczyka w Wysocku Wielkim im. Mariana Matysiaka

7. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny jest to: „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne”. Wszystkie te zależności zostaną omówione w dalszych punktach. Aktualnie pomiędzy poszczególnymi funkcjami oraz kierunkami aktywności gospodarczej w gminie występują duże dysproporcje i konflikty. Przede wszystkim dotyczą one funkcji związanych z działalnością człowieka oraz wymogami środowiska przyrodniczego i kulturowego, dlatego niezbędne jest wprowadzenie działań związanych z ochroną tego środowiska.

Ochrona ładu przestrzennego dotyczy szczególnie zachowania tożsamości kulturowej gminy, zarówno w aspekcie urbanistycznym, jak i architektury historycznych obiektów, charakterystycznych dla gminy Ostrów Wielkopolski. Aspekt kompozycji i estetyki także wymaga prowadzenia działań zmierzających do uporządkowania polityki przestrzennej w gminie. Uporządkowanie struktury przestrzennej i oraz wprowadzenie jasnych zasad zabudowy terenów wiejskich powinno poprawić estetykę i wizerunek poszczególnych miejscowości. Szczególne znaczenie przypadnie polityce społeczno – gospodarczej gminy.

Gmina Ostrów Wielkopolski posiada 34 wsie sołeckie i 27 obrębów geodezyjnych. W skład obrębów wchodzi przysiółki, kolonie lub grupy zabudowań.

Struktura funkcjonalno – przestrzenna jednostek osadniczych przedstawia się następująco:

- siedzibą Urzędu Gminy jest miasto Ostrów Wielkopolski,
- gmina jest jednostką strukturalną pełniącą funkcję obsługi ludności, rolnictwa oraz pełni rolę ośrodka miejsko–gminnego.

Aktualnie dominującą funkcją jest tu rolnictwo i przemysł. Sieć osadnicza i zabudowa wiejska jest rozproszona. Przeważa zabudowa zagrodowa, luźno rozrzucona, usytuowana przede wszystkim przy drogach. Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski występują różnorodne, pod względem układu przestrzennego i stopnia skupienia formy osadnictwa. Dużą część zabudowy miasta stanowi budownictwo jednorodzinne oraz zlokalizowana na obrzeżach zabudowa zagrodowa.

8. GOSPODARKA.

8.1. Struktura podmiotów gospodarczych według rodzajów działalności

Gmina Ostrów Wielkopolski ma charakter rolniczo-przemysłowy, o rozwiniętej produkcji rolniczej i hodowlanej, opartej głównie na średnio- i małoobszarowych gospodarstwach, który uzupełniany jest przez usługi i drobną przedsiębiorczość.

Położenie większości sołectw gminy w bliskim sąsiedztwie Ostrowa determinuje kierunek rozwoju gospodarki tego obszaru - dominują usługi, handel i drobna działalność wytwórcza. Obszary rolnicze to głównie okolice Gutowa. Najsilniejsze ośrodki turystyczne gminy to Lewków, Górzno i Sobótka. Wsie Lewków, Wtórek, Wysocko Wielkie stanowią bazę wypoczynkowo-rekreacyjną dla mieszkańców Ostrowa. Pewną rolę odgrywa też w gminie przemysł wydobywczy - w Wysocku znajdują się odwierty gazu ziemnego.

Tereny rolnicze zajmują 65% powierzchni Gminy. Przeważają gospodarstwa rolne o średnim areale, zajmujące się hodowlą i uprawą ziemi, współpracujące z zakładami rolno – przetwórczymi.

Na terenie Gminy działa Spółka Hodowli Roślin w Sobótce, specjalizujący się w produkcji wysokiej jakości materiału siewnego.

Działalność produkcyjną, usługową lub handlową na terenie Gminy prowadzi ponad 1100 podmiotów gospodarczych zatrudniających od kilku do kilkuset osób. Podstawowa działalność istniejących zakładów to: mechanika pojazdowa, blacharstwo, ślusarstwo, produkcja tłumików, wulkanizacja oraz transport.

8.2. Rolnictwo i leśnictwo.

8.2.1. Charakterystyka gospodarstw rolnych.

Jak wspomniano we wstępnej części Raportu, użytki rolne zajmują 65,2% powierzchni gminy. Gmina Ostrów Wielkopolski charakteryzuje się przeciętnymi warunkami dla prowadzenia działalności rolniczej. W gminie przeważa IVA klasa bonitacyjna gleb, stanowiąca 30,9% ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Struktura glebowa wskazuje, że północne i wschodnie obszary gminy wykształciły bardzo dobre gleby, zaliczane do kompleksów pszennych. Zachodnie tereny gminy tworzą udział słabych gleb napiaskowych.

Rolnictwo okolic Ostrowa Wielkopolskiego w wielu dziedzinach osiąga bardzo dobre wyniki. Jest to rezultat nie tyle korzystnych warunków naturalnych, co wysokiej kultury rolnej ludności i lepszej w porównaniu z innymi regionami struktury agrarnej. W rolnictwie gminy Ostrów zachodzą także zjawiska niekorzystne. Dotyczy to przede wszystkim sytuacji demograficznej ludności pracującej w rolnictwie, w mniejszym stopniu jego strony ekonomicznej.

Wiodącą formą społeczno-własnościową na terenie gminy są indywidualne gospodarstwa rolne.

Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 12 906,0 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 5,2 ha (użytki rolne). Gospodarstwa rolne indywidualne o areale do 10 ha stanowią ponad 83% ogólnej ilości gospodarstw. Największy udział w ogólnej liczbie gospodarstw na terenie gminy stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha (41%). Grunty orne zajmują zdecydowaną większość terenów, wykorzystywanych na działalność rolniczą. Pozostałą część stanowią łąki. Sady natomiast to niecały 1% użytków rolnych.

Na terenie gminy znaczną rolę odgrywa również hodowla, przede wszystkim drobiu.

8.2.2. Jakość gleb, uprawy, hodowla i ceny gruntów.

Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo. Obszar gminy prezentowany jest do lokalizacji przemysłu przetwórstwa rolno - spożywczego. Główną formą gospodarki rynkowej w rolnictwie jest gospodarka indywidualna. Głównym kierunkiem produkcji jest kierunek zbożowo - hodowlany.

8.2.3. Leśnictwo.

Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w obrębie Wielkopolsko – Pomorskiej krainy przyrodniczo – leśnej.

Powierzchnia lasów i zadrzewień w gminie wynosi 5.735 ha co stanowi około 30 % powierzchni gminy.

Projekt studium przewiduje dodatkowe tereny przy kompleksach leśnych i niskich klasach gleb. Do zalesiania przewiduje się zwiększenie obszarów leśnych o 293,4 ha słabych gruntów oraz nieużytki.

Wokół miasta Ostrowa Wielkopolskiego w odległości 10 km od granic administracyjnych, obszary lasów są lasami ochronnymi.

Administracyjne lasy położone na terenie gminy należą do: Nadleśnictwa Taczanów (obręb Wielowieś i obręb Bagatela) oraz Nadleśnictwo: Krotoszyn (Obręb Gliśnica). Największym powierzchniowo jest zawarty kompleks lasów położonych wokół Chruszczyn. Jest to jednocześnie jedyny kompleks lasów gospodarczych. Pozostałe zespoły leśne są lasami ochronnymi.

Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nie użytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

8.3. Działalności produkcyjne.

8.3.1. Pozostałe działalności produkcyjne i struktura zatrudnienia w większych zakładach pracy.

Na terenie gminy prowadzą działalność różne zakłady rzemieślnicze o charakterze produkcyjnym. W gminie typowo rolniczej od kilku lat zachodzi tendencja odejścia od rolnictwa wobec mizernej dochodowości produkcji rolnej.

8.4. Turystyka.

Gmina Ostrów Wielkopolski leży poza turystycznymi rejonami byłego województwa kaliskiego, które koncentrują się przede wszystkim w jego części środkowej i południowej (Kotlina Odolanowska, dolina środkowej Prozny, Wzgórza Ostrzeszowskie). Ponadto ani krajobraz, w przewadze równiny, ani dominujące użytkowanie rolnicze gruntów nie stwarzają przesłanek dla rozwoju funkcji turystycznej.

Dla wypoczynku codziennego i świątecznego dla mieszkańców Ostrowa i sąsiadujących wsi Gminy funkcje rekreacyjne pełnią: lasy komunalne i ośrodek kultury i wypoczynku w Ostrowie Wielkopolskim z urządzeniami sportowo – rekreacyjnymi, oraz zbiornik retencyjny o pow. 30,6 ha z przeznaczeniem głównie dla celów kąpieliskowych – Piaski – Szczygliczka oraz ośrodek rekreacyjno – wypoczynkowy DELPHI w Wysocku Wielkim.

9. TERENY ZAGROŻONE I Z OGRANICZENIEM UŻYTKOWANIA TERENU.

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia, jakie wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementom środowiska. Istnienie na omawianym terenie

infrastruktury technicznej, opisanej wcześniej, stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania wyznaczonych od linii energetycznych.

9.1. Strefa ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Na terenie gminy badania akustyczne nie były prowadzone, ale na terenie miasta Ostrów Wielkopolski badania klimatu akustycznego, przeprowadzono w okresie od czerwca do września 1999 roku (WIOŚ – Delegatura w Kaliszu) mierząc hałas drogowy w 51 punktach pomiarowych, zlokalizowanych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych i ulic miasta, a wyniki tych pomiarów są ważne również dla Gminy Ostrów Wielkopolski. Pomiarami objęto ulice o łącznej długości 43,3 km, co stanowiło ok. 20% ogólnej długości wszystkich ulic w Ostrowie Wielkopolskim. Uzyskane w 1999 roku wyniki pomiarów hałasu posłużyły do opracowania mapy akustycznej miasta. Analizując otrzymane wartości poziomów natężenia hałasu na wszystkich ważniejszych ulicach Ostrowa Wielkopolskiego stwierdzono, że w każdym z 51 punktów pomiarowych odnotowano przekroczenie dopuszczalnej normy.

Szczególną uwagę należało by zwrócić na przebiegające przez obszary zabudowane szczególnie narażone na nadmierny ruch samochodowy i związane z tym poziome hałasu.

Na obszarze gminy największe i główne zagrożenie hałasem komunikacyjnym występuje wzdłuż największych szlaków drogowych – dróg krajowych i kolejowych.

Do najbardziej uciążliwych należy drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie. Dodatkowo zagrożenie związane jest z transportem materiałów niebezpiecznych.

Przyjmuje się, że na drogach powiatowych przy natężeniu ruchu około 1000 samochodów na dobę, strefa uciążliwości mieści się w granicach pasa drogowego. W gminie Ostrów Wielkopolski większość dróg powiatowych przekroczyła tę wartość, (część II, rozdział 3.7) należy więc rozważyć wpływ hałasu na środowisko stosując pasy zieleni izolacyjnej i ekrany akustyczne.

Aby poprawić warunki życia mieszkańców, należałoby zmniejszyć uciążliwość wywołana ruchem drogowym, poprzez budowę obejść miejscowości, segregację ruchu pieszego i kołowego, izolację zabudowy. Ponadto w celu zmniejszenia emisji konieczna jest poprawa standardu sieci drogowych oraz zapewnienie ich przejezdności w każdych warunkach atmosferycznych.

9.2. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają urządzenia radiokomunikacji rozsiwczcej; stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz telefonii komórkowej. Emitują one do środowiska fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 – 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Na terenie gminy znajdują się przede wszystkim pojedyncze oraz liniowe źródła pól elektromagnetycznych wraz ze związanymi z nimi stacjami elektroenergetycznymi.

Na terenie gminy, zlokalizowane są następujące źródła promieniowania elektromagnetycznego:

- stacje telefonii komórkowej
- elektroenergetyczne linie napowietrzne nn 0,4 kV, SN 15 kV, WN 110 kV i 400 kV;
- stacje elektroenergetyczne (GPZ) Ostrów Wielkopolski;
- stacja systemowa Ostrów Wschód;
- stacje transformatorowe SN 15/0,4 kV.

9.3. Pozostałe tereny zagrożone i z ograniczeniem użytkowania.

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

10. TERENY ZDEGRADOWANE

Na terenie miasta znajduje się wiele terenów niezagospodarowanych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji i przekształceń. Miejscowość ma charakter rolniczo - przemysłowy co jest przyczyną powstawanie wielu opustoszałych terenów poprzemysłowych.

Inne tereny wymagające rehabilitacji to zaniedbane, zdegradowane tereny zabudowy mieszkaniowej, oraz niezagospodarowane nieużytki zielone.

11. DOKUMENTACJA STRATEGICZNO – PLANISTYCZNA.

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego.
- Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2004-2013
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Ostrowskiego.
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Ostrów Wielkopolski.
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2005-2010
- Raport o Stanie Gminy Ostrów Wielkopolski

1. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU

Ze względu na położenie gminy i jej wielkość podstawowym kierunkiem rozwoju jest utworzenie zaplecza dla rozwoju przyszłych inwestycji gospodarczych lokalizowanych na terenach oznaczonych w studium jako tereny aktywności gospodarczej. Stworzenie takiego zaplecza dla inwestorów będzie się wiązało przede wszystkim z uzbrojeniem nowych terenów oraz rozbudową, usprawnieniem i remontami istniejącej infrastruktury technicznej, jak też usprawnieniem systemu komunikacji. Ponieważ rozwój terenów gospodarczych przyczyni się do napływu ludności należą też stworzyć odpowiednią ilość nowych terenów mieszkaniowych.

2. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Główne formy ochrony przyrody

Główne formy ochrony przyrody, na terenie gminy Ostrów Wielkopolski to, które są ważnym elementem warunkującym formę kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy są:

1. Obszar chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków Rochy .
2. Obszar chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Prosnę
3. Rezerwat przyrody Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich
4. Natura 2000- Dąbrowy Krotoszyńskie - PLB300007 - OSO4
5. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000, zatwierdzony przez Komisję Europejską „Dąbrowy Krotoszyńskie” PLH300002
6. Pomniki przyrody
7. Ochrona gatunkowa flory
8. Ochrona gatunkowa fauny
9. Obszar prognostyczny załęgania wód mineralnych i termalnych
10. Parki wiejskie

Planując rozwój przestrzenny gminy zostały wzięte pod uwagę ograniczenia wynikające z ochrony powyższych terenów zielonych. Dla wszystkich form ochrony przyrody obowiązują odrębne rozporządzenia lub plany ochrony regulujące zasady ewentualnej ingerencji inwestorów na terenach chronionych.

2.1.1. Lasy i grunty leśne

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest przywrócenie i odtworzenie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego lub naturalnego, między innymi poprzez wprowadzanie drzew liściastych, odporniejszych na zanieczyszczenia powietrza.

Ponadto w ramach ochrony ekosystemów leśnych należy:

- zapewnić różnorodność ekosystemów leśnych
- wspomagać procesy samoregeneracyjne

⁴ <http://www.natura2000.org.pl>

- stosować naturalne sposoby odnowy lasów
- odtworzyć zbiorowiska mieszane z większym udziałem gatunków liściastych szczególnie dębu i buka
- dążyć do zgodności nasadzeń z warunkami siedliskowymi celem zwiększenia jakości ekologicznej kompleksu
- utrzymać w dolinach rzek naturalnych formacji roślinnych takich jak lasy łęgowe
- właściwe kształtowanie strefy ekotonowej na granicy leśno – łąkowo – rolnej z wykorzystaniem pasa ochronnego o szerokości od 12 – 30 m, złożonego z wysegregowanych gatunków roślin
- zwalczanie szkodników metodami biologicznymi i mechanicznymi

2.1.2. Zieleń urządzona

W ramach ochrony terenów zieleni urządzonej należy przede wszystkim:

Zadbać o estetykę zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, zieleni cmentarnej i przykościelnej.

2.1.3. Ochrona gleb

Wszelkie działania przy zieleni, tj. wycinka nasadzenia w obrębie starodrzewu, w układzie kompozycyjnym w obiektach wpisanych do rejestru zabytków należy uzgadniać Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI

3.1. Ochrona powietrza

W ramach ochrony powietrza na terenie Ostrowa Wielkopolskiego wyznacza się najważniejsze cele i zadania:

- Uzyskanie pozwoleń emisyjnych przez zakłady przemysłowe (od których decyzje są wymagane) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi;
- Spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika na bardziej ekologiczny;
- Modernizacja układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję (w takich przypadkach istnieje możliwość wspólnego ubiegania się Urzędów wraz z zakładami o środki finansowe np. z ekokonwersji naszego zadłużenia);
- Zamiana węgla na alternatywne nośniki ciepła (gaz, brykiet drzewny, palety drzewne, biomasa) – modernizacja kotłowni węglowych w obiektach użyteczności publicznej;
- Rozbudowa sieci gazowej na obszarze powiatu i zwiększanie liczby odbiorców;
- Prowadzenie systematycznych akcji edukacji ekologicznej na temat oszczędności energii cieplnej i elektrycznej oraz stosowania proekologicznych nośników energii, szkodliwości spalania materiałów odpadowych w kotłowniach domowych;
- Usprawnienie systemu komunikacyjnego (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg oraz mostów);
- Wspieranie rozwoju ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych oraz tworzenie ścieżek rowerowych;
- Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych (zwłaszcza zlokalizowanych w pobliżu zabudowy mieszkalnej);

Paliwa stałe są i jeszcze przez długi okres czasu będą podstawowym nośnikiem energii (głównie ze względów ekonomicznych), wobec czego szczególną uwagę należy zwrócić na zagrożenia ograniczenia

emisji zanieczyszczeń w procesie ich spalania, a więc na kierunki modernizacji samych źródeł ciepła, substytucję paliw, wprowadzenie nowych technik i technologii spalania, a także sprawdzone metody oczyszczania spalin i utylizacji odpadów paleniskowych. Należy zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania czystych źródeł energii oraz źródeł odnawialnych. Do źródeł energetycznych o charakterze odnawialnym należy biomasa roślinna. Źródłem biomasy wykorzystywanej dla celów energetycznych mogą być odpady tartaczne oraz drewno odpadowe z wyrębu i czyszczenia lasów. Perspektywnie dodatkowym źródłem biomasy mogą być uprawy energetyczne wierzby krzewiastej prowadzone na nieużytkach i terenach niezagospodarowanych, wilgotnych czy zalewowych czy też słoma pszeniczna.

Racjonalizacja wytwarzania i użytkowania ciepła jest najprostszą i najefektywniejszą metodą ochrony środowiska w wyniku bezpośredniego ograniczenia zużycia paliwa.

Podejmowane działania stwarzające warunki umożliwiające realizację zadań w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy powinny być realizowane poprzez:

- Zainicjowanie wdrożenia przynajmniej dwóch lekcji rocznie w każdej klasie w podległych szkołach, omawiając na nich skutki i oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzkie zanieczyszczeń pochodzących z niskiej emisji.
- Wykorzystanie potencjału młodzieżowych organizacji ekologicznych działających na terenie gminy w celu podnoszenie społecznej świadomości proekologicznej w zakresie ochrony powietrza i przedstawienie szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych dla zdrowia i kosztów społeczno-ekonomicznych spowodowanych zanieczyszczeniem atmosfery pochodzących np. ze stosowania węgla niskiej jakości, spalania odpadów w paleniskach domowych czy z wypalania traw.
- Zorganizowanie poprzez środowiskowe organizacje spotkań o tematyce proekologicznej z uwzględnieniem zysków z termorenowacji budynków.
- Organizowanie spotkań promujących modernizację kotłowni centralnego ogrzewania i palenisk domowych wykorzystujących w procesie energetycznego spalania gaz oraz biomasę (drewno i słoma).
- Likwidację niskiej emisji obszarowej poprzez wprowadzenie ogrzewania gazowego (tam gdzie doprowadzony jest gaz).
- Stosowania odpowiednich kotłów ekologicznych np. węglowych posiadających atest, czy kotłów opalanych drewnem.
- Finansowe wsparcie właścicieli posesji użytkujących paliwa ekologiczne, takie jak: gaz, drewno czy słomę poprzez zwolnienie ich z części lub całości podatku od nieruchomości, pobieranych przez gminę lub dopłat do inwestycji modernizacyjnych nieekologicznych źródeł centralnego ogrzewania.
- Zorganizowanie punktu informacji, gdzie zainteresowani mogliby uzyskać informacje, jakie należy spełnić warunki, aby uzyskać dofinansowanie lub kredyt na preferencyjnych warunkach np. z WFOŚiGW, Banku Ochrony Środowiska SA lub Banku Gospodarstwa Krajowego - na termorenowację budynków i modernizację kotłowni i palenisk domowych.
- Określenie potencjalnych terenów lokalizacji obiektów szkodliwych oraz zorganizowanie systemu monitoringu powietrza.
- Ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację dróg, na terenie gminy.
- W ramach realizacji celów krótkoterminowych, w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy należy przyjąć następujące programy wraz ze stworzonymi dla nich procedurami:
- Prowadzić edukację ekologiczną w zakresie ochrony powietrza ze szczególnym przedstawieniem szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych dla zdrowia oraz kosztów społeczno-ekonomicznych spowodowanych zanieczyszczeniem atmosfery.

- Prowadzić kontrolę podmiotów gospodarczych emitujących zanieczyszczenia do powietrza na terenie gminy.
- Utrzymywać w dobrym stanie technicznym drogi na terenie gminy, co wpłynie na poprawę stanu jakości powietrza terenów przyległych.
- Poprzez zastosowanie środków technicznych i organizacyjnych zredukować ilość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodzących z lokalnych kotłowni obiektów użyteczności publicznej.
- Wdrożyć system zmiany sposobu ogrzewania lokalnych źródeł grzewczych (głównie w budynkach szkolnych na terenie gminy) stosując wysokosprawne kotły posiadające atest.
- W planach zagospodarowania przestrzennego wydzielić tereny pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej mogącej być potencjalnymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Do celów długoterminowych związanych z ochroną powietrza na terenie gminy należała będzie realizacja następujących zadań:

- Kontynuacja i rozszerzanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony powietrza.
- W miarę gazyfikacji gminy zachęcać do zamiany węglowych systemów centralnego ogrzewania na wysokosprawne kotły gazowe.
- W niezgazyfikowanych rejonach propagować modernizację palenisk domowych centralnego ogrzewania polegającą na wymianie starych kotłów na nowoczesne wysokosprawne kotły węglowe, lub zamianie paliwa węglowego na paliwo oparte na biomase (drewno czy słoma).
- Prowadzić termorenowację budynków przy zastosowaniu nowych materiałów izolacyjnych i uszczelnień.
- Tworzenie stref buforowych pomiędzy nowoprojektowanymi centrami przemysłu czy usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej
- Dbłość o stan techniczny dróg.

3.2. Ochrona gleb

W zakresie ochrony ziemi i gleb powinny być realizowane:

- poprawa retencji wód w glebie
- realizacja zabezpieczeń przeciwoerozyjnych w postaci nowych nasadzeń śródpolnych i przydrożnych przy scalaniu gruntów odtworzenie stawów, międz terasowych układów pól wpływających na wzbogacanie krajobrazu
- aktualizacja map glebowo rolniczych, co pomoże w ustalaniu dawek nawozowych i ilości wapnowania
- organizowanie akcji informacyjnej dla producentów żywności i przedsiębiorczych rolników zainteresowanych agroturystyką
- organizacja lekcji wychowania ekologicznego dla dzieci i młodzieży
- zapobieganie erozji gleb poprzez nowe nasadzenia drzew
- stała kontrola poziomu zanieczyszczenia gleb
- organizacja w gospodarstwach rolniczych oferty dla turystów, urządzenie bazy noclegowej dla letników
- upowszechnianie zasad dobrych praktyk rolniczych

Ponadto działania polegające na ochronie przyrody nieożywionej, gleb i kopalin to:

- prowadzenie eksploatacji złóż kopalin w sposób gospodarczo uzasadniony,
- z ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko;
- zapewnienie racjonalnego wydobycia oraz zagospodarowania złóż;

- sukcesywne prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i przywrócenie do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego;
- monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie;
- zabezpieczenie przed degradacją obiektów geologicznych i geomorfologicznych;
- likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów oraz ich rekultywacja;
- zalesienie i zadarnienie terenów narażonych na erozję wodną;
- zwiększenie naturalnej retencji leśnej oraz glebowej;
- zabezpieczenie dróg, szlaków i rowów przydrożnych przed erodującym działaniem wodnym;
- ochrona istniejącego arealu użytków rolnych.

3.3. Wydobycie i ochrona złóż

W ramach ochrony kopalni należy:

- prowadzenie eksploatacji złóż kopalni w sposób gospodarczo uzasadniony, z ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko;
- zapewnienie racjonalnego wydobycia oraz zagospodarowania złóż;
- sukcesywne prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i przywrócenie do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego;
- monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie;
- zabezpieczenie przed degradacją obiektów geologicznych i geomorfologicznych;
-
- Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, zgodnie z przepisami szczególnymi, przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza się projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:
  - ochrony złóż kopalni, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
  - technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji. W przypadku złóż nieudokumentowanych powyższy zakaz istnieje do czasu podjęcia jednoznacznej decyzji o zaniechaniu eksploatacji.

3.4. Ochrona wód

Ochrona wód w gminie to przede wszystkim:

- wyposażenie terenów mieszkaniowych sołectw w systemy kanalizacji sieciowej;
- synchronizacja sieci wodociągowej z realizacją kanalizowania;
- modernizacja technologii produkcji przemysłowej w celu racjonalizacji zużycia wody i zmniejszenia uciążliwości ścieków;
- ochrona stref źródliskowych rzek, potoków oraz ujęć wodnych;
- zagospodarowanie przyrodnicze brzegów cieków wodnych, zmniejszające spływ zanieczyszczeń obszarowych i liniowych oraz zapewniające zachowanie w korytach rzek nienaruszonego przepływu;
- przebudowa składu gatunkowego drzewostanów w celu samooczyszczania się rzek i potoków;
- ograniczenie zmian stosunków wodnych w trakcie prowadzenia prac ziemnych;
- zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami produktami ropo – pochodnymi w obrębie stacji paliw i parkingów dla pojazdów;
- doprowadzenie cieków powierzchniowych do parametrów odpowiadających spełnianym funkcjom, a więc kierunkowo do II oraz I klasy czystości;

- zorganizowanie sieci stacji monitoringu lokalnego środowiska wodnego;
- ujawnienie stref zewnętrznej oraz wewnętrznej ochrony podziemnych wód pitnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4.1. Ochrona wód podziemnych

Szczególnej ochronie podlegają zasoby wód podziemnych, które powinny być wykorzystywane przede wszystkim do:

- zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz na cele socjalno-bytowe,
- na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych.

Obowiązuje:

- Zakaz odprowadzania zanieczyszczonych wód i ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, z wyłączeniem zrzutów w oparciu o uzyskane pozwolenie wodno-prawne,
- Gromadzenie odpadów wyłącznie w miejscach do tego przeznaczonych,
- Rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- Dopuszcza się stosowanie przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków,
- Dopuszcza się gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych, a następnie wywóz zorganizowany do oczyszczalni ścieków przez koncesjonowanego przewoźnika do czasu wybudowania systemu kanalizacji,
- Zakaz lokalizowania obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska, jak np. przeróbki odpadów radioaktywnych, elektrowni na paliwa stałe, magazynów substancji niebezpiecznych, składowisk odpadów przemysłowych.

3.4.2. Kierunki ochrony wód powierzchniowych

Wody podlegają ochronie niezależnie od tego, czyją stanowią własność.

Ochrona wód polega w szczególności na:

- unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, w szczególności zanieczyszczeniami substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego,
- zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

Należy też:

- wyznaczyć pasy ochronne wzdłuż potoków i rzek o szerokości minimum 3 m od brzegów cieków w celu umożliwienia administratorowi prowadzenia robót remontowych i konserwatorskich w korytach rzek i potoków, a także dla ochrony otuliny biologicznej cieków. Tereny te powinny być wykluczone z zabudowy.
- dokonać oceny zagrożenia powodziowego terenów zlokalizowanych nad wodami, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przeciwpowodziowej, mając na uwadze ochronę mienia i życia ludności.
- wprowadzić zapisy wykluczające możliwość realizacji budownictwa, a także wprowadzić pozostałe zakazy wynikające z ~~art. 83 art. 88 ust.1 i art. 40 ust.1 pkt. 3 ustawy Prawo Wodne (Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami)~~ (Dz.U. z 2012r. poz. 145) w wyznaczonych strefach zagrożenia powodziowego i strefach bezpośrednio narażonych na erozyjne działanie wód płynących.

Należy wprowadzić:

- Zakaz grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków
- Zakaz m.in. uprawy gruntu, sadzenia drzew i krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m

3.5. Ochrona krajobrazu

Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek.

3.6. Ochrona przyrodniczo rolnicza

Na podstawie przepisów ogólnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

- lasy i grunty leśne;
- zieleń urządzona;
- gleby klas I – IV;
- udokumentowane złoża;
- wody powierzchniowe i podziemne;
- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

3.7. Ochrona przed hałasem

3.7.1. Ochrona przed hałasem przemysłowym

Na terenie gminy działalność gospodarczą prowadzi wiele podmiotów gospodarczych. Część z nich to zakłady produkcyjne, rzemieślnicze czy usługowe stanowiące potencjalne źródła hałasu do środowiska. Pojedyncze zakłady, warsztaty czy przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu.

Przywrócenie równowagi ekologicznej i rozwój poszczególnych elementów zagospodarowania wpływają na kształtowanie równomiernego rozwoju.

Z badań kontrolnych hałasu obiektów przemysłowych wynika, iż procedury lokalizacyjne, system ocen oddziaływania na środowisko, system kontroli i egzekucji daje możliwość oddziaływania na jednostki organizacyjne nie spełniające wymagań ochrony środowiska przed hałasem. W drodze decyzji administracyjnej ustalany jest dopuszczalny poziom hałasu emitowany z terenu danej jednostki organizacyjnej do środowiska.

Dopuszczalną emisję hałasu dla obiektów usytuowanych na terenie gminy ustala się w drodze indywidualnej decyzji, w oparciu o charakter, przeznaczenie i sposób zagospodarowania oraz użytkowania terenu jak i obowiązujące standardy dla obszarów otaczających obiekt. Daje to możliwość przeprowadzenia badań kontrolnych WIOŚ.

Nie przestrzeganie ustaleń decyzji administracyjnej skutkuje sankcjami finansowymi w postaci kar. Pozwala to na coraz skuteczniejszą ochronę środowiska przed hałasem.

3.7.2. Ochrona przed hałasem drogowym

Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego, remonty i modernizacja dróg gminnych i powiatowych wpłynie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych.

Hałas drogowy powinien być uwzględniony przez organ nadzoru budowlanego w przypadkach udzielania pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych w bezpośredniej odległości od istniejących i planowanych dróg. Budynki z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinny być wznoszone poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu określonych w przepisach ochrony środowiska (w tym także przed hałasem i wibracjami), a w przypadku gdy ich lokalizacja znajdzie się w zasięgu ich oddziaływania muszą zostać zastosowane środki techniczne zmniejszające ponadnormatywne oddziaływanie hałasu do poziomu określonego w przepisach szczególnych.

Technologia: Przy modernizacji dróg i ulic należy zwrócić szczególną uwagę na dobór nawierzchni właściwej dla rzeczywistej prędkości pojazdów. Asfalty porowate zmniejszają emisję hałasu dopiero przy prędkościach, znacznie większych od 70 km/h, zaś tzw. „ciche asfalty” (nawierzchnia, która obniża emisję hałasu o około 5 dB przy małej prędkości pojazdów, $v < 70$ km/h) mogą być stosowana w obszarze zabudowanym. Zastosowanie cichych nawierzchni drogowych poprawi warunki akustyczne w środowisku zewnętrznym o około 5 dB. Nie zapewni to jednak warunków komfortu akustycznego w tych punktach, w których poziom dźwięku przed zastosowaniem działań ochronnych jest większy w porze nocnej. Jedyną dostępną metodą redukcji hałasu pozostaje wymiana okien na dźwiękoizolacyjne, które zapewnią warunki komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń zamkniętych. Wymagania dotyczące izolacyjności okien według wymagań normy zależą od poziomu dźwięku hałasu samochodowego określonego dla szesnastu godzin pory dziennej oraz ośmiu godziny nocy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznacza następujące rodzaje funkcji, dla których określone są dopuszczalne poziomy hałasu (zgodnie z art. 113 ust.2 pkt1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska):

Tereny przeznaczone:

- a) pod zabudowę mieszkaniową – oznaczone na rysunku studium jako M
- b) pod szpitale i domy opieki społecznej – zawarte w terenach oznaczonych na rysunku studium jako U
- c) pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży - zawarte w terenach oznaczonych na rysunku studium jako U i M
- d) na cele uzdrowiskowe - zawarte w terenach oznaczonych na rysunku studium jako U i UT
- e) na cele rekreacyjno-wypoczynkowe - zawarte w terenach oznaczonych na rysunku studium jako UT
- f) na cele mieszkaniowo-usługowe- zawarte w terenach oznaczonych na rysunku studium jako U i M

3.7.3. Ogólne działania w zakresie ochrony przed hałasem

Do celów krótkoterminowych, w zakresie ochrony środowiska przed hałasem na terenie gminy należy przyjąć:

- Opracowanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.
- Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego poprzez wyprowadzenie ruchu poza centra miejscowości .
- Budowa, remonty i modernizacja dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich.
- Cele długoterminowe w zakresie poprawy klimatu akustycznego na terenie gminy stanowią pochodną założeń krótkoterminowych. Do takich działań należeć będą:
- Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.
- Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska.
- Opracowanie programu ochrony przed hałasem.

- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez wyprowadzenie ruchu poza centra miejscowości, a na drogach poza miejscowościami poprzez obudowę dróg pasami zwartej zieleni izolacyjnej.
- Tworzenie stref buforowych pomiędzy nowoprojektowanymi centrami przemysłu i usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej.

Dla poprawy klimatu akustycznego postuluje się również:

- Realizację drogi obwodnicy miasta, która pozwoli pozbyć się ruchu tranzytowego z terenów zabudowach;
- Wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu;
- Wprowadzenie w koniecznych wypadkach wzdłuż cieków komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu zabezpieczeń typu bariery dźwiękochłonne i okna dźwiękochłonne.

3.8. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy realizuje się poprzez:

- dotrzymanie obowiązujących norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jonizującego i niejonizującego,
- ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów potencjalnie uciążliwych, np. ~~nadajników telefonii komórkowej~~, poprzez odpowiednie zapisy z planie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Proponuje się pozostawienie strefy ochronnej czyli pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia w którym ustala się zakaz lokalizacji budynków i budowli takich jak maszty o szerokości odpowiednio:

W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości:

- 25 m dla linii WN 400 kV , mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (razem 50 m)
- 20 m dla linii WN 110 kV relacji Ostrów – Kalisz Piwonice, mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 40 m)
- 17,5 m dla linii WN 110 kV (pozostałe), mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 35m)
- 5m od poziomego rzutu skrajnego przewodu dla linii 15 kV

Zarządca linii w może ubiegać się o zmianę szerokości strefy ochronnej.

Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze o wymiarach 150 m x 80 m. Strefą ochronną obejmuje się również maszty radiotelekomunikacyjne. Określony areal jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu. Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 maszty telefonii komórkowych.

3.9. Strefa ochrony sanitarnej od cmentarza

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości terenów od granicy cmentarzy:

- 50 m od zabudowań mieszkalnych, jeśli posiadają one sieć wodociagową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;

- 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia dla potrzeb gospodarczych;
- 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia.

Wyznacza się strefę ochrony sanitarnej dla terenów zieleni cmentarnej o szerokości 50 m metrów od granicy użytkowanych cmentarz. W granicach strefy ochrony sanitarnej od cmentarza obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, zgodnie z przepisami szczególnymi.

4. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY

4.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

4.1.1. Komunikacja drogowa

- **Obwodnica – droga ekspresowa S11**

Ostrów Wielkopolski jest miastem o powierzchni 42 km², liczącym ok. 75 tysięcy mieszkańców, jest ważnym ośrodkiem przemysłowym, komunikacyjnym oraz usługowym południowej części województwa wielkopolskiego. Projektowane obejście miasta Ostrowa Wielkopolskiego w pierwszym etapie 6100 m w ciągu drogi nr 11 rozpoczyna się przed miejscowością Franklinów, na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 11 z drogą powiatową nr 333, biegnącą w kierunku miejscowości Lewków poprzez Stary Staw, Karski, miasto Ostrów Wielkopolski do drogi krajowej nr 25. Drugi etap obwodnicy przewiduje przebieg mijając miejscowości Wtórek, Wysocko Wielkie i Przygodzice.

Projektowana droga przebiega przez grunty Gminy Ostrów Wielkopolski, a na małym odcinku przez teren miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Przewiduje się zajęcie pod budowę drogi około 11,4 ha gruntów rolnych, 3,6 ha gruntów leśnych i 2,9 ha łąk.

Projektowana obwodnica przecina linię kolejową dwutorową zelektryfikowaną relacji Ostrów Wielkopolski – Łódź, nad którą projektuje się wiadukt drogowy. Nie przewiduje się zjazdów obwodnicy na pola bezpośrednio, a jedynie poprzez układ dróg zbiorczych.

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski oprócz połączeń kolejowych, niewątpliwie systematycznie rosnącą rolę odgrywa transport samochodowy. Państwowa Komunikacja Samochodowa jako placówka przewozów osobowo – transportowych traci swoją rolę i rangę. Komunikacja miejska, obsługuje obszar miasta, a także większość miejscowości na terenie gminy Ostrów Wielkopolski.

Obsługa komunikacyjna możliwa jest poprzez węzły drogowe. Należy odejść od tworzenia nowych włączy do drogi S11.

4.1.2. Obsługa komunikacji

Sytuowanie zabudowy względem linii rozgraniczających dróg:

- **Dla drogi Ekspresowej S11**
  - Min. 180 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
  - Min. 40 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi;
- **Dla dróg krajowych nr 11 i 25 klasy GP (główniej ruchu przyspieszonego)**
  - Min. 140 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
  - Min 25 m Min. 40 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi;

- **Dla drogi krajowej nr 36 klasy G (główniej)**

- Min 90 m obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- Min. 25 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi;

W szczególnie uzasadnionych przypadkach usytuowanie obiektów budowlanych w odległościach mniejszych niż wyżej wymienione może nastąpić za zgodą zarządcy drogi.

Obsługa komunikacyjna terenów położonych przy drogach krajowych nr 11, 36 i 25 możliwa jest wyłącznie poprzez układ dróg zbiorczych i lokalnych z włączeniem do dróg krajowych na istniejących krzyżowaniach przy zachowaniu odpowiednich odległości pomiędzy sąsiednimi skrzyżowaniami. Dojazd do projektowanej drogi ekspresowej S11 możliwy będzie wyłącznie poprzez węzły drogowe.

Zjazdy z dróg wymagają zgody zarządcy drogi. Zjazd z dróg powiatowych, krajowych powinien mieć nawierzchnię twardą, a projekt budowy zjazdu winien stanowić integralną część projektu zagospodarowania działki. Na wniosek właściciela działki zarządca drogi może wydać zezwolenie na urządzenie tymczasowego zjazdu na teren nieruchomości na okres jednego roku.

Zabrania się umieszczania w pasie drogowym urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu z wyjątkiem infrastruktury telekomunikacyjnej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach lokalizowanie w pasie drogowym urządzeń nie związanych z potrzebami zarządzania drogą lub potrzebami ruchu drogowego może nastąpić wyłącznie za zezwoleniem zarządcy.

4.1.3. Lotniska

W 2005 powołano fundację, która postawiła sobie za cel budowę betonowego pasa startowego oraz, w przyszłości, utworzenie niewielkiego regionalnego portu lotniczego dla zespołu miast Kalisz-Ostrów-Skalmierzyce. Partycypują w niej samorzady i przedsiębiorstwa z powiatów: ostrowskiego, kaliskiego i pleszewskiego

4.1.4. Komunikacja kolejowa

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski nie przewiduje się zmian w układzie linii kolejowych magistralnych, pierwszorzędnych i drugorzędnych zelektryfikowanych.

Lokalizacja przyszłych inwestycji w sąsiedztwie terenów kolejowych musi zapewnić sprawny i bezpieczny ruch kolejowy na linii oraz w momencie jej modernizacji. Przy lokalizacji nowych inwestycji należy brać pod uwagę poniższe zagrożenia:

- wstrząsy i wibracje od ruchu kolejowego;
- iskrzenie, zadymienie taboru kolejowego;
- możliwość skażenia terenu przez tabor kolejowy;
- hałas;
- zagrożenia mechaniczne.

4.2. Sieć wodociągowa i kanalizacja sanitarna

4.2.1. Wodociągi

Bilans wody opracowano zestawiając maksymalne dobowe możliwości uzyskania wody z ujęcia w porównaniu z maksymalnym zapotrzebowaniem wody wsi podłączonych do wodociągu.

Gmina	QŚR/dob.	QMAX/dob.	QMAX/godz.
	m3/dobę	m3/dobę	m3/dobę
Ostrów Wlkp.	5805,5	7547,1	628,9

Z bilansu całkowitego zabezpieczenie potrzeb mieszkańców wynika możliwość podłączenia dodatkowych wsi do istniejącego wodociągu lub wspomaganie określoną ilością wody z istniejących ujęć wody. Część wsi położonych w gminie Ostrów Wielkopolski korzysta z ujęć wody rejonu gminy Krotoszyn, (Mazury i Warszzy), gminy Sieroszewice (Sadowie), oraz gminy Miasto Ostrów Wielkopolski (Wtorek i Nowe Kamienice)

Opracowany program prac końcowych, po zwodociągowaniu wszystkich wsi na terenie gminy Ostrów Wielkopolski sprowadza się do:

- modernizacji (rozbudowy) ujęć wody i stacji uzdatniania wody,
- modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej powodującej poprawę pewności zasilania w wodę (dwustronne zasilanie, pętla),

4.2.2. Oczyszczalnie ścieków

W ramach rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej planuje się podłączanie kolejnych miejscowości gminy i kierowanie ścieków do oczyszczalni w Rąbczynie (gm. Raszków), będącej własnością PWiK WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim. Obiekt uruchomiono w 2002 roku. Oczyszczalnia ta rozwiązuje problemy gospodarki ściekowej miasta Ostrowa Wielkopolskiego oraz gmin Ostrów Wielkopolski i Raszków.

PWiK WODKAN prowadzi eksploatację oczyszczalni i odprowadza ścieki do wód powierzchniowych na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Wojewody Wielkopolskiego, znak: SR-Ka-II-4-6811/3/03 z dn. 09.06.2003 roku.

4.2.3. Kanalizacja

Wybudowanie kanalizacji na terenach wiejskich dotychczas nie objętych systemem kanalizacji powinno przyczynić się do uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy.

4.2.4. Wody opadowe

Celem poprawy stanu czystości wód powierzchniowych należy przewidzieć podczyszczalnie wód opadowych. Szczególnie dotyczy to większych jednostek osadniczych o zwartej zabudowie, gdzie koncentracja wód opadowych jest największa z uwagi na umocnione nawierzchnie dróg, placów, powierzchni dachowych.

Z tego względu w przypadku terenów, które zostaną objęte rozbudową sieci kanalizacyjnych, należy przewidzieć budowę sieci rozdzielczej, ze wskazanym podczyszczaniem ścieków deszczowych przed ich zrzutem do odbiornika.

4.3. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy planuje się przebieg gazociągów tranzytowych DN 1000 i DN 100 oraz stacji redukcyjnych. Przewiduje się dostawę gazu ziemnego dla celów grzewczych, powodując poprawę stanu środowiska.

Program gazyfikacji wschodniego obszaru Gminy przewiduje zasilanie gazem ziemnym wysokometanowym GZ – 50 z gazociągu DM 100 stanowiącego odgałęzienie magistralnych gazociągów DN 400 i DN 500 relacji Odolanów – Turek. We wsiach Gminy Ostrów Wielkopolski będzie wspólny układ rozdzielczy z istniejącą i projektowaną siecią gazową średniego ciśnienia miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Projekt gazyfikacji Gminy opracował „Gazoprojekt Wrocław” z perspektywą do 2010 roku.

Ponadto w zakresie sieci gazowych:

1. Zaopatrzenie w gaz ziemny ustala się z sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia zgodnie z obowiązującym Prawem Energetycznym po każdorazowym uzgodnieniu z operatorem systemu dystrybucyjnego i będzie zależało od szczegółowych warunków technicznych i ekonomicznych uzasadniających rozbudowę sieci gazowej;
2. prowadzenie gazociągów w pasach drogowych;
3. dopuszcza się możliwość stawiania stacji gazowych i wydzielania terenu, dla potrzeb ich budowy bez konieczności opracowania zmian planu;
4. zachować strefy kontrolowane, dla gazociągów i przyłączy gazowych układanych w ziemi lub nad ziemią zgodnie z odpowiednim Rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, obowiązującym w dniu wydania pozwolenia na budowę gazociągu zgodnie z przepisami Prawa budowlanego, na których to występują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu;
5. zachować ograniczenia praw własności właścicieli gruntów nad gazociągami tj. w pasie nad gazociągiem (w strefie kontrolowanej) – związane z zagwarantowaniem dostępności od gazociągu, dla służb eksploatacyjnych Operatora sieci gazowych;
6. zachować odległości podstawowe projektowanych obiektów terenowych od istniejących gazociągów zgodnie z odpowiednim Rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać sieci gazowe.
7. zakaz wznoszenia w strefie kontrolowanej budynków, urządzeń stałych składów i magazynów, zakaz sadzenia drzew oraz zakaz podejmowania działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas eksploatacji.

4.4. Elektroenergetyka

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. budują na terenie gminy Ostrów Wielkopolski linię elektroenergetyczną 400 kV Poznań Plewiska – Ostrów Wschód. Przewiduje się również w najbliższych latach realizację następujących inwestycji:

1. przebudowę istniejącej linii napowietrznej wysokiego napięcia WN 110 kV relacji Ostrów – Kalisz Piwonice na linię dwutorową;
2. modernizację istniejącej linii napowietrznej wysokiego napięcia WN110 kV relacji Ostrów – Pleszew;
3. modernizację istniejącej linii napowietrznej wysokiego napięcia WN110 kV relacji Ostrów – Krotoszyn Północ;
4. modernizację istniejącej linii napowietrznej wysokiego napięcia WN110 kV relacji Ostrów – Ostrów Północ.

4.5. Elektrownie wiatrowe

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość stawiania elektrowni wiatrowych w północnej części gminy Ostrów Wielkopolski między innymi na terenie miejscowości Borowiec, Sobótka, Gutów, Górzno, Biniew, Będzieszyn, oraz w południowej części gminy – na terenie miejscowości Sadowie..

4.6. Ciepłownictwo.

Na terenie gminy w przewadze dla celów grzewczych stosuje się tradycyjny opał stały. Szeroko rozpowszechnione jest opalanie budynków drewnem oraz węglem. Zapasy drewna opałowego widoczne są przy każdej nieruchomości. W części modernizowanych budynków mieszkalnych oraz obiektach usługowych stosowany jest dla celów grzewczych olej opałowy, bądź gaz bezprzewodowy. Większe kotłownie w gminie zostały zmodernizowane.

4.7. Obsługa obszaru objętego planem w zakresie zaopatrzenia w ciepło.

Sugeruje się wykorzystywanie niskoemisyjnych lub nieemisyjnych źródeł ciepła, takie jak paliwa płynne, paliwa gazowe, lub stałe oraz alternatywne źródła energii.

W przypadku zorganizowanego systemu ogrzewania ustala się rozprawdzenie ciepła poprzez podziemne sieci ciepłownicze

4.8. Gospodarka odpadami

Do niedawna ~~odpady~~ stałe odpady komunalne były kierowane na gminne składowisko odpadów w Daniszynie, które zostało już zrehabilitowane co wpłynęło pozytywnie na poprawę stanu środowiska naturalnego i zaprzestanie degradacji terenów znajdujących się w pobliżu aktualnie eksploatowanego obiektu.

Obecnie odpady komunalne kierowane są na składowisko miejskie w Ostrowie Wielkopolskim. Zaspakaja ono w pełni potrzeby gospodarki odpadami gospodarstw z całego obszaru gminy.

W ramach projektu rekultywacji terenu zrealizowane powinny być następujące główne zadania:

- likwidacja odpadów przeterminowanych środków ochrony roślin.
- likwidacja skażonego gruzu (konstrukcja mogiłnika).
- likwidacja gruntu z bezpośredniego sąsiedztwa komór.
- transport odpadów pestycydowych.
- przekazanie odpadów do unieszkodliwienia w spalarni.
- transport skażonego gruntu i gruzu na składowisko odpadów niebezpiecznych.
- przekazanie skażonego gruntu i gruzu do unieszkodliwienia.
- uzupełnienie wykopów czystym gruntem, niwelacja terenu.
- opracowanie raportu końcowego obejmującego: sprawozdanie z wymaganych prac oraz sporządzenie projektu uzupełnienia rekultywacji.

Następnie proponuje się rekultywację w kierunku parkowym lub leśnym.

W strategii gospodarki odpadami komunalnymi nadrzędnym celem jest dostosowanie przyszłych rozwiązań do standardów europejskich. Wymagania Unii Europejskiej w tym względzie, sprecyzowane w odpowiednich dyrektywach, znalazły w Polsce swoje odzwierciedlenie w ustawie o odpadach.

Prawo Unii Europejskiej zobowiązuje państwa członkowskie do stworzenia zintegrowanej sieci zakładów przetwarzających i odzyskujących odpady, zalecając jednocześnie by stosować w tych zakładach najlepsze dostępne techniki przy zachowaniu zasady nie ponoszenia nadmiernych kosztów.

Zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach powinno być osiągnięte poprzez stosowanie metod recyklingu, kompostowania, produkcji biogazu oraz wprowadzania innych działań, które zmierzają do odzysku materiałów i energii. Artykuł 6 Dyrektywy Rady Unii Europejskiej nr 99/31 z 26 kwietnia 1999r. w sprawie składowania odpadów, zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, że na składowisku będą przyjmowane tylko odpady po wcześniejszej obróbce (nie dotyczy to odpadów tzw. obojętnych).

Dla osiągnięcia założonych tych celów, oraz chcąc przystosować się do wymogów przepisów ustawy o odpadach i dyrektyw Unii Europejskiej gmina musi podjąć następujące kierunki i działania:

Ograniczyć ilości odpadów przekazywanych do składowania na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przez zintensyfikowanie odzysku surowców wtórnych i przekazywanie ich do odzysku i recyklingu.

Zredukować do minimum w odpadach kierowanych na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zawartości składników ulegających biodegradacji.

Zorganizować system eliminacji odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych poprzez ich zbiórkę i przekazanie do unieszkodliwiania.

Kontynuować likwidację „dzikich wysypisk” na terenie gminy.

Poza tym:

- doskonalenie zorganizowanego systemu zbierania odpadów komunalnych,
- podniesienie skuteczności i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- zwiększenie efektywności odbioru odpadów wielkogabarytowych,
- podniesienie świadomości ekologicznej i społecznej mieszkańców,
- intensyfikacja działań w zakresie rekułtywacji gminnego gruzowiska odpadów,
- podejmowanie działań minimalizujących ilość powstających odpadów,
- wprowadzanie technologii niskoodpadowych,
- zastępowanie niskiej jakości paliw stałych innymi nośnikami energii,
- intensyfikowanie odzysku surowców z odpadów poprzez wprowadzanie nowszych rozwiązań techniczno-organizacyjnych segregacji,
- wzrost stopnia gospodarczego wykorzystania surowców wtórnych wydzielanych ze strumienia odpadów,
- stworzenie systemu kontroli zagospodarowania odpadów zawierających azbest,
- deponowanie na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 74% wytworzonych odpadów komunalnych.

Realizacja międzygminnej gospodarki odpadami, w tym gminy Ostrów Wielkopolski, powinna opierać się o:

- przejęcie przez Radę Gminy - na podstawie art. 6a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie - od właścicieli nieruchomości wszystkich lub wybranych obowiązków z zakresu gospodarki odpadami;
- w przypadku utworzenia Związku Gmin - przejęcie obowiązków w zakresie gospodarki odpadami od wszystkich wyrażających chęć gmin przewidzianych do objęcia obsługą przez ZZO Ostrów

Wielkopolski- ZSiUOS Sulmierzyce. Ich przejęcie od jak największej ilości gmin pozwoli na prowadzenie gospodarki odpadami w pełnym wymaganym przez przepisy zakresie. Jednocześnie można przypuszczać, że wpłynie to także na zmniejszenie kosztów funkcjonowania systemu. Formuła funkcjonowania związku nie wyklucza, a wręcz stwarza możliwość przyjęcia w jego struktury organizacyjne także gminy spoza powiatu ostrowskiego;

- Związkowy Zakład Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów ustali zasady funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi obowiązujące na terenie związku, rodzaje stosowanych pojemników do zbiórki poszczególnych frakcji odpadów, częstotliwość (harmonogram) opróżniania pojemników, stawki za odbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów (preferowanie selektywnej zbiórki odpadów), zasady płatności za świadczone usługi, system kontroli funkcjonowania systemu, system sprawozdawczości z wykonania zleconych działań, zasady prowadzenia edukacji ekologicznej wspomagającej prowadzone działania, możliwości i zasady współpracy z podmiotami zewnętrznymi (przedsiębiorstwa wywozowe, przetwórcy odpadów, organizacje odzysku);

Proponowany sposób zagospodarowania odpadów na terenie gminy:

Utylizacja odpadów w piecach cementowych Warunki spalania w piecach cementowych sprawiają, że są one szczególnie przydatne do spalania niebezpiecznych odpadów przemysłowych, ale również wyselekcjonowanych odpadów z sektora komunalnego.

Istnieje również możliwość przekazania odpadów z terenu gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski do planowanego ZZO w Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Staroprzygodzkiej na mocy umowy zawartej pomiędzy stronami.

W przypadku powstania związku gmin i scedowania obowiązków oraz kompetencji dotyczących gospodarki odpadami na związek gmin, inwestycje konieczne do prawidłowego funkcjonowania systemu, a wymagające największych nakładów zostaną sfinansowane przez związek zgodnie z modelem i harmonogramem przedstawionym w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami. Wówczas działania gminy powinny pójść w kierunku koordynowania i nadzoru nad gospodarką odpadami w zakresie, który usprawniłby funkcjonowanie systemu na poziomie związku. W przypadku nawiązania na podstawie umowy współpracy z ZZO w Ostrowie Wielkopolskim nakłady inwestycyjne zostaną poniesione przez Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami MZO S.A.

W planie przedstawiono krótkoterminowy plan działań oraz długoterminowy program strategiczny w zakresie gospodarki odpadami. W związku z szerokim zakresem koniecznych przedsięwzięć, zadania te powinny być realizowane w sposób etapowy - w pierwszej kolejności te, dzięki którym nastąpi najszybsza poprawa dotychczasowego stanu gospodarki na terenie gminy (zadania krótkookresowe), w dalszej - zadania, których wykonanie pozwoli na całościowe osiągnięcie założonych celów strategicznych w wyznaczonej perspektywie czasowej (zadania długookresowe).

4.9. Melioracje i urządzenia wodne

Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy jest niezadowalający. Według analiz wykonanych na potrzeby sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji.

Należy zachować pas gruntu o szerokości min 3 m w celu umożliwienia prowadzenia prac konserwacyjnych na wymienionych ciekach: Ołobok, Niedźwiada, Zgniła Barycz, „Rów B”, „Rów C”, Kuroch, Rów Orpiszewski.

Na rzece Ołobok, a odcinku 12,3 km od ujścia (rzeka Proсна) projektowana jest odbudowa koryta rzeki.

5. DZIEDZICTWO KULTUROWE

5.1. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków kultury współczesnej

Podobnie ważnym celem strategicznym dla gminy jest kompleksowa rewitalizacja obiektów historycznych i obiektów budowanych przed drugą wojną światową. Rewaloryzacja tych obiektów oraz ich otoczenia ma podstawowe znaczenie dla pokreślenia korzystnego wizerunku gminy, który jest istotny dla zainteresowania i przyciągnięcia inwestorów.

5.1.1. Strefa ochrony konserwatorskiej

W granicach strefy ustala się konieczność:

- zachować historyczny układ przestrzenny (tj. rozplanowanie dróg, ulic i miedzuchów, placów, historycznych zbiorników wodnych, przebieg linii zabudowy, kompozycję zabudowy, kompozycję historycznej zieleni) oraz poszczególne elementy tego układu. (tj. historyczne nawierzchnie ulic, placów i chodników, historyczne obiekty techniczne, zabudowę, małą architekturę i zieleni.);
- obowiązuje działania odtworzeniowe i rewaloryzacyjne
- konserwować zachowane elementy układu przestrzennego
- dostosować obecną lub projektowaną funkcję do wartości zabytkowych obiektów i obszarów położonych w strefie; w przypadku inwestycji nowych należy preferować te z nich, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu;
- funkcje uciążliwe i degradujące wyeliminować
- dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzenno – architektonicznej w zakresie lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, bryły, poziomu posadowienia parapetu, kształtu i wysokości dachu, formy architektonicznej, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni murów i otworów, opracowania elewacji, detalu, kolorystyki, podziałów wewnętrznych okien i drzwi, oraz nawiązać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;
- lokalizacja nowej zabudowy na terenie zabytkowych zespołów dworskich, pałacowych, folwarcznych możliwa jest jako logiczne uzupełnienie istniejącej zabudowy;
- w obrębie zespołów dworskich, folwarcznych zakazuje się budowy silosów w obrębie podwórzy folwarcznych; dopuszcza się budowę silosów na tym terenie jako wbudowane w obiekty folwarczne w formie obudowanej, w miejscu nieistniejących obiektów historycznych;
- nowa zabudowa powinna powtarzać przebieg historycznej linii zabudowy, winna być kształtowana w oparciu o dostępne materiały ikonograficzne oraz w nawiązaniu do zachowanej historycznej zabudowy;
- nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną
- stosować materiały budowlane tradycyjne

- usunąć obiekty dysharmonizujące i tymczasowe, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne (np. błędnych nasadzeń zieleni)
- zakazuje się wprowadzania przegrodzeń dzielących optycznie zespół;
- umieszczenie reklam lub innych tablic reklamowych nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest bezwzględnie zabronione; dopuszcza się umiejscawianie tablic informacyjnych, instytucji lub sztyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwe nie agresywnej formie;
- inwestor przed uzyskaniem pozwolenia na budowę winien liczyć się z koniecznością zalecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych, archeologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, stratygraficznych, dendrologicznych, dendrochronologicznych itp. w przypadku postawienia takich wymogów przez odpowiednie służby ochrony zabytków
- uporządkować wnętrza zabudowy zabytkowych zespołów budowlanych, puste place powstałe po wyburzeniu obiektów powinny uzyskać zagospodarowanie odtworzeniowe bądź jako zieleńce wewnątrz blokowe, według indywidualnych projektów (preferowana jest zieleń niska i pnąca)
- ~~wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych;~~
- ~~zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji;~~
- zakaz budowy ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych;
- wszelkie zamierzenia i działania (w tym wszelkie zmiany formy własności, funkcji, podziałów nieruchomości, przebudowy, rozbudowy i remontów, zagospodarowania terenów, wznoszenie nowych obiektów) na obszarze strefy „a” należy konsultować i uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefa obejmująca historyczne założenia kościelne wraz z cmentarzami, ruralistyczne, równoznaczna jest ze ścisłą strefą ochrony zabytków archeologicznych: Wszelkie zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych i wykopaliskowych (w uzasadnionych przypadkach wyprzedzających), przez uprawnionego archeologa, historyka architektury i odpowiednie zespoły badawcze na koszt inwestora, za pozwoleniem konserwatorskim na prace archeologiczne i wykopaliskowe. Pozwolenie należy uzyskać przed uzyskaniem pozwolenia na budowę, a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę – przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych. Dla planowanej zabudowy uzupełniającej obowiązuje wymóg przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologiczno – architektonicznych. Ratownicze badania archeologiczne pozwalają określić pierwotne linie zabudowy, historyczne podziały działek, szerokość historycznej zabudowy, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych elewacjach budynków. Należy liczyć się także z koniecznością zachowania w nowej zabudowie czy zagospodarowaniu terenu wartościowych relikwów historycznej zabudowy (piwnic, murów) i ekspozycji w nawierzchni zarysów dawnej zabudowy, wjazdów, bram itp. Nakazuje się odtworzenie historycznej zabudowy uzupełniającej zgodnie z przekazami ikonograficznymi oraz wynikami badań archeologiczno – architektonicznych.

Dla obszarów i obiektów szczególnie cennych pod względem historycznym i architektonicznym należy wprowadzić program rewaloryzacji wraz z terenami przyległymi, na podstawie jednolitej koncepcji przestrzenno – architektonicznej (również uwzględniającej uporządkowanie stanu władania nieruchomościami).

W strefie należy dążyć do zachowania historycznej formy budynków istniejących i zachowania pierwotnego układu przestrzennego ulic i placów. Priorytetem powinno być odtworzenie zdegradowanego i przekształconego układu przestrzennego i zabudowy przysłupowo – zrębowej. Zabudowa uzupełniająca powinna być kształtowana na podstawie materiałów ikonograficznych lub nawiązywać do historycznej zabudowy istniejącej.

Należy uwypuklić konieczność stosowania tradycyjnych technik i materiałów budowlanych przy remontach obiektów zabytkowych (dachówka ceramiczna, kamień, drewno, stolarka drewniana), zachowania jednolitej formy bryły i elewacji budynków (np. wymóg stosowania ujednoliconego typu stolarki okiennej i witryn dla danego obiektu, czy wymóg sporządzania projektów kolorystyk elewacji), zachowania dekoracji elewacji, jak również wyposażenia zabytku (stolarka drzwiowa, okienna, witryny sklepowe, piece, stropy drewniana itp.) Bezwzględnie dążyć do zachowania i wyeksponowania drewnianej konstrukcji przysłupowo – zrębowej i ryglowej.

Zabrania się stosowania okładzin z PCV na elewacjach, ocieplania na zewnątrz budynków o konstrukcji drewnianej, przysłupowo – zrębowej i ryglowej oraz budynków murowanych o bogatym wystroju architektonicznym.

Zabrania się prowadzenia przewodów wentylacyjno – spalinowych po elewacjach budynków zabytkowych.

Zaleca się restaurację i modernizację techniczną obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do zabytkowej wartości obiektu.

5.1.2. Strefa ochrony archeologicznej

Strefa obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości stanowisk archeologicznych podlegających ochronie konserwatorskiej, a charakteryzujących się własną formą krajobrazową. Stanowiska archeologiczne, dla których wyznaczono strefę, wyłączone są z działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę – dopuszcza się między innymi prowadzenie prac porządkowych, konserwację zachowanych fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji w terenie, zabezpieczenie przed zniszczeniem i innych prac konserwatorsko – zabezpieczających.

Strefę ochrony archeologicznej wyznacza się, aby objąć ochroną relikty archeologiczne oraz tereny, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia ww. reliktyw jest bardzo duże. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i działania w tej strefie winny być prowadzone pod nadzorem i za zezwoleniem WKZ. W przypadku dokonania odkrycia archeologicznego obowiązuje zawiadomienie Służb Ochrony Zabytków.

Strefę wyznaczono dla stanowisk archeologicznych charakteryzujących się własną formą krajobrazową oraz ich otoczenia. Wyznacza się ją również dla obszarów kościołów wraz z cmentarzami przykościelnymi.

Wszelka działalność inwestycyjna prowadzona w wyznaczonej strefie nie powinna naruszać specyficznych form zabytkowych. Dla rozpoznanych stanowisk i obiektów o zachowanej formie krajobrazowej ustala się obowiązek prowadzenia prac konserwatorskich i rewaloryzacyjnych mających na celu uporządkowanie, zachowanie fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji lub zabezpieczenie przed zniszczeniem.

Na tym terenie wszelkie ewentualne prace należy uzgadniać z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz prowadzić za pozwoleniem na prace archeologiczne i wykopaliskowe. Inwestor winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych, dendrochronologicznych i innych.

5.2. Zabytki

Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 1568, poz. 162). Odnosnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Rygory te obowiązują niezależnie od położenia budowli czy innego wpisanego do rejestru zabytków obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej.

Ochroną konserwatorską objęte zostały także zespoły i obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Są to zespoły i obiekty o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Dla obiektów wymienionych w ewidencji zabytków, a znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej, obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref. Dla prac remontowych i modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów oraz dla prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach znajdujących się poza strefami i uwzględnionych w ewidencji należy uzyskać uzgodnienie wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków architektury i budownictwa obejmuje różne obiekty nieruchomości powstałe przed 1945 rokiem, w których późniejsza działalność nie zatarała cech świadczących o ich historycznym rodowodzie. Stanowią one charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadają znaczące w skali lokalnej walory artystyczno – architektoniczne.

Do ewidencji zabytków włączane są:

- pojedyncze budynki i ich zespoły
- historyczne zagospodarowania terenu (np. zieleń zakomponowana, nasadzenia przydrożne)
- urządzenia techniki, trwale posadowione w miejscu

Budowle należące do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków odznaczają się przynajmniej jedną z poniższych cech:

- posiadają bryłę oraz detal architektoniczny, charakterystyczne dla pewnego stylu lub lokalnego środowiska kulturowego
- pełnią istotną rolę w historycznym układzie przestrzennym miejscowości (wyznaczają linię zabudowy, stanowią zamknięcie wnętrza urbanistycznego lub znaczący akcent architektoniczny, organizują przestrzennie narożniki itp.)
- należą do najstarszych obiektów na danym terenie

Dla obiektów budowlanych obowiązują m.in. następujące wymogi konserwatorskie:

- zachować ich bryłę, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane;
- utrzymać, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny detal architektoniczny;
- zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodnie z historycznym wizerunkiem budynku, należy utrzymać lub odtworzyć oryginalną stolarkę okienną;

- w przypadku konieczności przebici nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku;
- chronić zachowany układ i wystrój wnętrz oraz dążyć do jego odtworzenia w tych przypadkach, gdy uległ niekorzystnym zmianom;
- stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań, w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych; zakazuje się stosowania okładzin ściennych typu "siding";
- elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów;
- wszelkie prace budowlane, a także zmiany funkcji obiektów należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W wykazie obiektów zabytkowych ująć należy ponadto również historyczne urządzenia techniczne oraz dzieła inżynieryjne lub ich zespoły, trwale związane z miejscem posadowienia (mosty, przepusty, wiadukty, stopnie wodne, jazy, umocnienia ziemne itp.)

Podstawowymi wymogami konserwatorskimi w przypadku tych obiektów jest:

- zachowanie tych urządzeń oraz ich formy wraz z najbliższym otoczeniem;
- utrzymanie ich w należytych stanie technicznym.

5.3. Parki podworskie

Użytkownicy ogrodów działkowych winni utrzymywać je we właściwej kulturze w celu zachowania produkcji „zdrowej żywności”.

Na terenach parków należy zachować funkcje zespołów folwarczno – pałacowych, parkowych , tereny naturalnej zieleni.

- zgodnie z wymaganiami Konserwatora Przyrody obowiązują następujące wymogi:
- utrzymanie założeń parkowych w granicach historycznych
- właściwa pielęgnacja szpalerów, alei i zieleni różnych gatunków drzew,
- założenia parkowe winny zostać założeniami zielonymi i pełnić funkcję rekreacyjną lub reprezentacyjną,
- założenia należy uporządkować i rewaloryzować, zieleń naturalną zostawić rozwojowi,
- zakaz dokonywania podziałów terenów parkowych i prowadzenia działalności inwestycyjnej bez uzgodnienia z wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i służbą ochrony zabytków,
- zakaz prowadzenia obszarów gospodarki leśnej i budowlanej,
- zachować tereny wodne stawów parkowych mogących pełnić funkcję hodowlaną,
- zachować stosunki gruntowo – wodne umożliwiające utrzymanie zieleni.

5.4. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

Obszary pomników zagłady nie występują.

6. STREFA SPOŁECZNA

6.1. Prognozy demograficzne

Czynniki negatywne, powodujące ograniczenie wzrostu liczby mieszkańców gminy:

- model rodziny 2 + 1, wynikający z obniżenia wartości współczynnika dzietności; tendencja ta występuje na terenie całej Polski i Europy Zachodniej;
- odpływ do większych ośrodków miejskich ludzi młodych i wykształconych jako migracje zarobkowe.

Wyżej wymienione uwarunkowania spowodowane są głównie kondycją oraz strukturą ekonomiczną gminy. Brak odpowiednich miejsc pracy dla absolwentów szkół średnich oraz wyższych jest największym problemem regionów z jedną dominującą funkcją w strukturze gospodarczej.

Czynniki pozytywne, kreujące wzrost liczby mieszkańców gminy to:

- wydłużenie przeciętnego okresu trwania życia;
- wejście w wiek dojrzały osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 1978 – 1983. Pomiędzy rokiem 2006 i 2010 spowoduje to wzrost urodzeń porównując z analogicznym okresem lat 90 – tych. Liczba ta nie będzie jednak równie wysoka jak pomiędzy 1978 a 1983 rokiem.
- Prognoza nie obejmuje ruchu wędrownego. Jeśli sytuacja ekonomiczna gminy utrzyma się na obecnym poziomie, możliwy jest napływ ludności rzędu kilkunastu osób rocznie.

Liczba ludności na obszarze Gminy Ostrów Wielkopolski w stanie istniejącym z 1997 roku i orientacyjna liczba ludności na okres perspektywiczny do roku 2015 przedstawia się następująco:

Stan istniejący (2008)	
ludność ogółem	17.700 osób
mężczyźni	8.748 osób
kobiety	8.951 osób
Stan perspektywiczny – 2015 r.	
ludność ogółem	18.050 osób
mężczyźni	8.918 osób
kobiety	9.142 osób

6.2. Kierunki rozwoju gospodarki mieszkaniowej

Wizerunek terenów zabudowy mieszkaniowej będzie kształtowany w zależności od ich położenia i charakteru. W miejscowościach atrakcyjnych krajobrazowo na terenach o spadkach południowych, przy ciekach i zbiornikach wodnych, zwłaszcza, będzie się rozwijać zabudowa mieszkaniowa ekstensywna, rezydencjonalna o charakterze rekreacyjnym, oddalona od zabudowy zagrodowej i odizolowana zielenią. W miejscowościach o mniejszych walorach krajobrazowych będzie się rozwijać zabudowa ekstensywna, jednorodzinna na działkach powyżej 1500 m², oddalona od zabudowy zagrodowej oraz na działkach poniżej 1500 m² jednorodzinna i bliźniacza. Niska intensywność zabudowy zmniejszy liczbę mieszkańców, co dodatkowo wpłynie na ochronę środowiska przyrodniczego tych terenów. Architektura nowo realizowanej zabudowy oraz modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać trzech kondygnacji nadziemnych (2 kondygnacje plus poddasze użytkowe) oraz musi nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

7. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

7.1. Przeznaczenie terenu

Ze względu na istniejące uwarunkowania dominującą funkcją w gminie pozostaje rolnictwo. Charakter typowo rolniczy zostaje utrzymany w większości miejscowości. Na terenach osiedleńczych zostają wprowadzone nowe standardy zagospodarowania, także poza obszarem zabudowy rezydencjonalnej. Należy zwiększać powierzchnie działek pod zabudowę. Między zabudową mieszkaniową i zagrodową w ramach terenów mieszkaniowych wprowadza się tereny zieleni wysokiej jako izolację ze względu na uciążliwości, jakie mogących powstawać na obszarach gospodarstw, a także ze względów estetycznych i dla poprawy mikroklimatu. Zmianie ulegają również tereny w centralnej części gminy i są one przeznaczone pod tereny aktywności gospodarczej, tj. pod tereny usług i przemysłu.

Na terenie gminy należy dążyć do osiągnięcia wielofunkcyjnej struktury przestrzenno – gospodarczej wsi.

Poprzez sposób zagospodarowania należy podkreślić jakość przestrzeni publicznej oraz detal urbanistyczny i architektoniczny w centrum miejscowości. Konieczna jest również poprawa jakości przestrzeni publicznej poza centrum, w tym szczególnie modernizacja nawierzchni dróg i chodników, uporządkowanie terenów zielonych i wprowadzenie elementów małej architektury. Należy także propagować rozwój pozarolniczych dziedzin działalności gospodarczej. W celu realizacji postulatu kreowania wielofunkcyjnej struktury gminy wprowadza się strefy aktywizacji gospodarczej.

W ramach prowadzonej polityki zaspokojenia potrzeb ludności w wodę pitną dla wszystkich obszarów funkcyjnych przewidzianych w studium dopuszcza się możliwość budowy dodatkowych ujęć wody. W zakresie realizacji postulatów dotyczących ochrony środowiska dopuszcza się możliwość budowy lokalnych oczyszczalni ścieków.

Studium przewiduje rozwój funkcji osadniczej (mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej) o niskiej i średniej intensywności zabudowy we wszystkich miejscowościach. W ramach terenów mieszkaniowych dodatkową funkcję mogą tworzyć funkcje o charakterze uzupełniającym, pełniącym służebną rolę wobec funkcji mieszkaniowej.

Wszystkie tereny należy traktować jako wielofunkcyjne z przewagą funkcji nadanej według rysunku planu. Ze względu na skalę opracowania linie rozgraniczające terenów o różnym przeznaczeniu są orientacyjne i zostaną sprecyzowane dopiero na etapie opracowań szczegółowych.

Na etapie tworzenia opracowań takich jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należy nałożyć nacisk na szczegółowe analizy przyrodnicze wykluczające ingerencję terenów zainwestowanych w siedliska roślin i zwierząt chronionych.

7.1.1. Tereny zainwestowane

M- zabudowa mieszkaniowa

Przeznaczeniem podstawowym terenu jest zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna, wielorodzinna i zagrodowa) z towarzyszącymi usługami ~~o nieuciążliwym charakterze (w zakresie hałasu, wibracji, promieniowania, emisji szkodliwych substancji, ścieków i odpadów oraz wielotonowego transportu)~~ których wszelkie oddziaływania nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, określonych przepisami odrębnymi, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.

Podstawowe ustalenia dla terenów mieszkaniowych:

- dopuszcza się sytuowanie zabudowy zagrodowej (zespoły budynków mieszkalnych i gospodarczych, służących produkcji rolnej), powiązana z produkcją rolniczą o niskiej intensywności.
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej,
- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych typu wbudowanego i na działkach wydzielonych,
- dopuszcza się możliwość wprowadzenia zabudowy i zagospodarowania rekreacyjnego, usług sportu i rekreacji, turystyki, realizacji terenów zielonych i leśnych oraz terenów wód śródlądowych
- dopuszcza się adaptacje zabudowy zagrodowej na funkcje mieszkaniowe, mieszkaniowo – usługowe i usługowe o ~~nieuciążliwym~~ charakterze których wszelkie oddziaływania nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, określonych przepisami odrębnymi, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.
- nie zezwala się na lokalizację obiektów hodowlanych i produkcyjnych, o ~~dużej uciążliwości~~ których oddziaływania mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, określonych przepisami odrębnymi, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
- na terenach, na których następuje zmiana przeznaczenia z rolniczego na zabudowę mieszkaniową dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie.
- dla terenów graniczących z lasami ustala się pas o szerokości 12 metrów od ściany lasu w którym obowiązuje zakaz zabudowy ze względu na ochronę systemów korzeniowych drzewostanów.
- sugeruje się wydzielanie działek nie mniejszych niż 1500 m².
- powierzchnia biologicznie czynna powinna wynosić przynajmniej 30%.
- sugeruje się aby wysokość zabudowy nie przekraczała 10 m.
- zalecenie podziemnego prowadzenia sieci infrastruktury technicznej;
- zaleca się dachy wielospadowe o symetrycznym układzie połaci o spadkach od 35° do 48°, pokryte dachówką w kolorze ceglastym, czerwonym lub brązowym, czarnym;
- dachy o mniejszym koncie nachylenia niż 35° zaleca się wyłącznie nad budynkami gospodarczymi, garażami, werandami, wejściami do budynków;
- zaleca się maksymalną wysokość ogrodzeń – 1,5 m, w tym wysokość pełnej podbudowy do 30% pozostała część ogrodzenia ażurowa;
- zakaz stosowania ogrodzeń betonowych;
- zakazu stosowania okładzin elewacyjnych typu siding z tworzyw sztucznych;
- wszelkie powierzchnie nie zabudowane i nie utwardzone powinny być pokryte zielenią urządzoną i stanowić powierzchnie biologicznie czynne;

- zaleca się ściany tynkowane w kolorze stonowanym, nie większym niż 30% chromatyczności barwy w powłokach tynkarskich lub malarskich; dopuszcza się odstępstwo na powierzchni nie większej niż 30% ścian;
- dopuszcza się ściany wykonane jako elewacja klinkierowa z cegły w kolorze naturalnym tj. czerwonym lub brązowym przy dopuszczeniu innych materiałów ścian na powierzchni nie większej niż 30%;
- **planowane zainwestowanie na terenach Natura 2000 wymagać powinno przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w zakresie wpływu na obszary chronione na zasadach określonych w przepisach odrębnych.**

Architektura nowo realizowanej zabudowy i modernizacji obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem. Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać trzech kondygnacji nadziemnych oraz nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

U- tereny usług

W dziedzinie usług głównym celem rozwoju jest budowa osiedli i budynków o charakterze rekreacyjno – pobytowym, zarówno na dużych działkach powyżej 1 500 m², jak i na mniejszych

Podstawowe ustalenia dla terenów usług:

- dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej na wydzielonych działkach w takich dziedzinach, jak handel detaliczny i hurtowy, gastronomia, rzemiosło usługowe, usługi turystyczne, obsługa komunikacji, obsługa podróży, usługi specjalistyczne oraz inne. należy ograniczyć uciążliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora;
- dopuszcza się wprowadzenie funkcji związanych z turystyką, rekreacją i wypoczynkiem;
- dopuszcza się wprowadzanie funkcji mieszkaniowej;
- dopuszcza się tereny lasów i zadrzewień, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zieleni nieurządzonej;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej;
- dopuszcza się na terenach usługowych mieszkania funkcyjne, związane z prowadzoną działalnością, wymaga się wprowadzenia stref zieleni izolacyjnej;
- dopuszcza się lokalizację stacji paliw wraz z niezbędnym zapleczem;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy - 1,4;
- na terenach na których następuje zmiana przeznaczenia z rolniczego na zabudowę mieszkaniową dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie;
- dopuszcza wydzielanie działek pod obiekty usługowe o powierzchni powyżej 2000 m².
- Sugeruje się wydzielanie działek nie mniejszych niż 1500 m².
- Powierzchnia biologicznie czynna powinna wynosić przynajmniej 30%.
- Sugeruje się aby wysokość zabudowy nie przekraczała 10 m.

- zalecenie podziemnego prowadzenia sieci infrastruktury technicznej;
- zaleca się dachy wielospadowe o symetrycznym układzie połaci o spadkach od 35° do 48°, pokryte dachówką w kolorze ceglonym, czerwonym lub brązowym, czarnym;
- zaleca się maksymalną wysokość ogrodzeń – 1,5 m, w tym wysokość pełnej podbudowy do 30% pozostała część ogrodzenia ażurowa;
- zakaz stosowania ogrodzeń betonowych;
- zakazu stosowania okładzin elewacyjnych typu siding z tworzyw sztucznych;
- zaleca się ściany tynkowane w kolorze stonowanym, nie większym niż 30% chromatyczności barwy w powłokach tynkarskich lub malarskich; dopuszcza się odstępstwo na powierzchni nie większej niż 30% ścian;
- dopuszcza się ściany wykonane jako elewacja klinkierowa z cegły w kolorze naturalnym tj. czerwonym lub brązowym przy dopuszczeniu innych materiałów ścian na powierzchni nie większej niż 30%;
- **planowane zainwestowanie na terenach Natura 2000 wymagać powinno przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w zakresie wpływu na obszary chronione na zasadach określonych w przepisach odrębnych**

UKS- tereny usług sakralnych

Podstawowe ustalenia dla terenów usług sakralnych:

- dopuszcza się lokalizację usług komercyjnych i publicznych o charakterze usług nieuciążliwych;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych, rekreacyjnych, sportowych,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej;
- dopuszcza się lokalizację terenów zielonych w tym istniejących cmentarzy z możliwością ich rozwoju terenowego.

US – usługi sportu i rekreacji

Podstawowe przeznaczenie terenu to usługi sportu i rekreacji.

Podstawowe ustalenia dla terenów usług sportu:

- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych, rekreacyjnych, sportowych,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej,

UT – usługi turystyki, sportu i rekreacji

Podstawowe przeznaczenie terenu to usługi turystyki, sportu i rekreacji z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności.

Podstawowe ustalenia dla terenów:

- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych, rekreacyjnych, sportowych,
- dopuszcza się tereny zieleni wysokiej, dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej,
- obiekty turystyczno - rekreacyjne służące czasowemu pobytowi ludzi,
- dopuszcza się lokalizację terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokości do dwóch kondygnacji. Powierzchnia zabudowy terenu nie większa niż 25%.
- Sugeruje się wydzielenie działek nie mniejszych niż 3000 m².
- Powierzchnia biologicznie czynna powinna wynosić przynajmniej 30%.
- Sugeruje się aby wysokość zabudowy nie przekraczała 10 m.
- zalecenie podziemnego prowadzenia sieci infrastruktury technicznej;
- zaleca się dachy wielospadowe o symetrycznym układzie połaci o spadkach od 35° do 48°, pokryte dachówką w kolorze ceglącym, czerwonym lub brązowym, czarnym;
- zaleca się maksymalną wysokość ogrodzeń – 1,5 m, w tym wysokość pełnej podbudowy do 30% pozostała część ogrodzenia ażurowa;
- zakaz stosowania ogrodzeń betonowych;
- zakazu stosowania okładzin elewacyjnych typu siding z tworzyw sztucznych;
- zaleca się ściany tynkowane w kolorze stonowanym, nie większym niż 30% chromatyczności barwy w powłokach tynkarskich lub malarskich; dopuszcza się odstępstwo na powierzchni nie większej niż 30% ścian;
- dopuszcza się ściany wykonane jako elewacja klinkierowa z cegły w kolorze naturalnym tj. czerwonym lub brązowym przy dopuszczeniu innych materiałów ścian na powierzchni nie większej niż 30%,

AG - tereny aktywności gospodarczej (tereny przemysłowe, produkcyjne, usługowe oraz obsługi rolniczej)

~~Należy ograniczyć uciążliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora.~~

Wszelkie oddziaływania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, określonych przepisami odrębnymi, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.

Podstawowe ustalenia dla terenów:

- Zezwala się na lokalizację inwestycji o charakterze produkcyjnym, w tym przetwórstwa, magazynowo – składowym, np. hurtowni, baz sprzętowych, składów materiałów budowlanych oraz usług wielkopowierzchniowych i usług specjalistycznych, wymagających dużych terenów;
- dopuszcza się tereny lasów i zadrzewień, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zieleni nieurządzonej;

- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej;
- dopuszcza się tereny usług komercyjnych, zieleni urządzonej i nieurządzonej;
- dopuszcza się lokalizowane obiektów obsługi i produkcji rolniczej;
- dopuszcza się lokalizację stacji paliw wraz z niezbędnym zapleczem;
- ustala się obowiązek zagospodarowania terenu zielenią izolacyjną;
- dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej, w przypadku w którym nie będzie to kolidowała z wcześniej powstałą zabudową produkcyjną lub usługową,
- dopuszcza się lokalizację alternatywnych źródeł energii w miejscach wyznaczonych na rysunku studium;
- na terenach na których następuje zmiana przeznaczenia z rolniczego na tereny aktywności gospodarczej dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie;
- dopuszcza wydzielanie działek pod obiekty usługowe o powierzchni powyżej 2000 m²;
- Wskaźnik intensywności zabudowy nie większy niż 1,6;
- Powierzchnia biologicznie czynna nie mniejsza niż 20%;
- **planowane zainwestowanie na terenach Natura 2000 wymagać powinno przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w zakresie wpływu na obszary chronione na zasadach określonych w przepisach odrębnych**

PG- tereny wydobywania złóż

Przeznaczenie podstawowe to maksymalne dopuszczalne tereny odkrywkowej eksploatacji górniczej, zwałowania wewnętrznego, odzysku odpadów i rekultywacji.

Podstawowe ustalenia dla terenów odkrywkowej eksploatacji górniczej, zwałowania wewnętrznego, odzysku odpadów i rekultywacji:

- dopuszcza się tereny lasów i zadrzewień, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zieleni nieurządzonej;
- rekultywacja terenu w kierunku wodno-leśnym.
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej,
- dopuszcza się możliwość utrzymania zagospodarowania obejmującego tereny rolne, tereny osadnicze i tereny lasów
- dopuszcza się lokalizację terenów produkcyjnych lub usługowych.

NU – tereny składowiska odpadów

Podstawowe przeznaczenie to tereny składowania odpadów.

- dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej
- dopuszcza się lokalizację zieleni izolacyjnej, skwerów, zieleni urządzonej

NO – tereny oczyszczalni ścieków

Podstawowe przeznaczenie terenów to lokalizacja oczyszczalni ścieków.

Podstawowe ustalenia dla terenów:

- dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację garaży i parkingów;
- dopuszcza się lokalizację zieleni izolacyjnej, skwerów, zieleni urządzonej.

RO – tereny urządzeń obsługi rolnictwa

Podstawowe przeznaczenie to tereny zabudowy zagrodowej, ogrodnictwa, chowu zwierząt, przetwórstwa i obsługi rolnictwa.

Podstawowe ustalenia dla terenów:

- dopuszcza się lokalizowane obiektów obsługi i produkcji rolniczej;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej;
- dopuszcza się lokalizację zieleni izolacyjnej, skwerów, zieleni urządzonej;
- dopuszcza się sytuowanie zabudowy zagrodowej (zespoły budynków mieszkalnych i gospodarczych, służących produkcji rolnej), powiązana z produkcją rolniczą o niskiej intensywności;
- dopuszcza się wprowadzenie funkcji mieszkaniowej;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej;
- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych typu wbudowanego i na działkach wydzielonych;
- dopuszcza się możliwość wprowadzenia zabudowy i zagospodarowania rekreacyjnego, usług sportu i rekreacji, turystyki, realizacji terenów zielonych i leśnych oraz terenów wód śródlądowych;
- dla terenów graniczących z lasami ustala się pas o szerokości 12 metrów od ściany lasu w którym obowiązuje zakaz zabudowy ze względu na ochronę systemów korzeniowych drzewostanów;
- sugeruje się wydzielenie działek nie mniejszych niż 2000 m²;
- powierzchnia biologicznie czynna powinna wynosić przynajmniej 30%;
- sugeruje się aby wysokość zabudowy nie przekraczała 10 m;
- zalecenie podziemnego prowadzenia sieci infrastruktury technicznej;
- zaleca się dachy wielospadowe o symetrycznym układzie połaci o spadkach od 35° do 48°, pokryte dachówką w kolorze ceglastym, czerwonym lub brązowym, czarnym;

- dachy o mniejszym koncie nachylenia niż 35° zaleca się wyłącznie nad budynkami gospodarczymi, garażami, werandami, wejściami do budynków;
- zaleca się maksymalną wysokość ogrodzeń – 1,5 m, w tym wysokość pełnej podbudowy do 30% pozostała część ogrodzenia ażurowa;
- zakaz stosowania ogrodzeń betonowych;
- zakazu stosowania okładzin elewacyjnych typu siding z tworzyw sztucznych;
- wszelkie powierzchnie nie zabudowane i nie utwardzone powinny być pokryte zielenią urządzoną i stanowić powierzchnie biologicznie czynne;
- zaleca się ściany tynkowane w kolorze stonowanym, nie większym niż 30% chromatyczności barwy w powłokach tynkarskich lub malarskich; dopuszcza się odstępstwo na powierzchni nie większej niż 30% ścian;
- dopuszcza się ściany wykonane jako elewacja klinkierowa z cegły w kolorze naturalnym tj. czerwonym lub brązowym przy dopuszczeniu innych materiałów ścian na powierzchni nie większej niż 30%,

Architektura nowo realizowanej zabudowy i modernizacji obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem. Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać trzech kondygnacji nadziemnych oraz nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

R - tereny rolnicze oraz tereny łąk, pastwisk, sadów.

Ważnym zadaniem jest efektywne wykorzystanie całości areалу rolnego gminy, by praca w rolnictwie mogła być rentownym źródłem utrzymania.

W dziedzinie rolnictwa wielkoobszarowego główne cele rozwoju obejmują reaktywowanie dużych gospodarstw rolnych, zarówno prywatnych, jak i w innych formach własności. Rolnictwo o mniejszych arealach wymaga specjalistycznych upraw i rewitalizacji zabudowy tzw. zagrodowej.

Podstawowe ustalenia dla terenów rolnych:

- dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolną i obsługą rolnictwa;
- dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych poza glebami klasy I, II i III;
- dopuszcza się lokalizację terenów sportu i rekreacji o przewadze urządzeń terenowych i o niskim wskaźniku zabudowy, ograniczonym do niezbędnego zaplecza socjalno – sanitarnego i technicznego;
- postuluje się wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, zalesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji poniżej III klasy, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż cieków i zbiorników wodnych oraz dróg polnych;
- dopuszcza się lokalizację zbiorników wodnych;
- dopuszcza się lokalizację alternatywnych źródeł energii w miejscach wyznaczonych na rysunku studium;
- na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy o charakterze zagrodowym, w tym budynków gospodarczych, urządzeń i obiektów służących produkcji rolnej i obiektów przetwórstwa rolno – spożywczego tylko w przypadku posiadania przez inwestora areálu użytków rolnych o powierzchni

przekraczającej średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie ostrów wielkopolski, położonego przynajmniej w części na terenie tej gminy, przy czym część ta nie może być mniejsza niż 1 ha;

- zakazuje się prowadzenia działalności rolniczej, w szczególności hodowlanej, w sposób zagrażający środowisku naturalnemu oraz zdrowiu i życiu ludzi oraz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gleby, wód powierzchniowych i podziemnych;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej i uzupełniającej.

7.1.2. Tereny zieleni i wód powierzchniowych

Gospodarka leśna prowadzona na terenie miasta i gminy powinna być proekologiczna, nastawiona na:

- ochronę istniejących zasobów leśnych;
- ochronę najcenniejszych siedlisk leśnych;
- rekultywację zdegradowanych kompleksów leśnych;
- zalesienia przyległych do obecnej granicy lasu użytków rolnych o niskiej wartości rolniczej, zgodnie z określoną, projektowaną granicą rolno – leśną.

Tereny leśne wyłącza się spod zabudowy z wyjątkiem zabudowy związanej z produkcją i obsługą leśnictwa.

Głównymi celami rozwoju jest także zagospodarowanie terenów zieleni poprzez dolesienia i zakładanie terenów parkowych, a także zakładanie terenów zieleni wysokiej izolacyjnej i śródpolnej, chroniącej obszary rolne przed degradacją.

ZC- tereny cmentarzy

Podstawowe ustalenia dla terenów zieleni cmentarnej:

- ustala się strefę ochronną wokół czynnych cmentarzy o szerokości 50 m
- dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie terenu

ZP – tereny zieleni urządzonej

Podstawowe ustalenia dla terenów zieleni urządzonej:

- dopuszcza się lokalizację zieleni izolacyjnej, skwerów, zieleni urządzonej
- dopuszcza się wprowadzenie funkcji związanych z rekreacją i wypoczynkiem.
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej i uzupełniającej.

ZL- tereny lasów

Podstawowe ustalenia dla terenów zieleni leśnej:

- ustala się zakaz lokalizacji zabudowy nie związanej z produkcją rolną i obsługą leśnictwa z wyjątkiem funkcji związanej z rekreacją i wypoczynkiem;

- ustala się pas o szerokości 12 metrów od ściany lasu w którym obowiązuje zakaz zabudowy ze względu na ochronę systemów korzeniowych drzewostanów
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (drogi wewnętrzne, sieci uzbrojenia technicznego), zaplecza parkingowego i garażowego, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji dominującej i uzupełniającej.

WS – tereny wód śródlądowych

Podstawowe ustalenia dla terenów wód śródlądowych.

- proponuje się realizację zbiorników wodnych w celu poprawy retencji wodnej i ochrony przeciwpowodziowej na wszystkich obszarach funkcyjnych określonych w studium.
- dopuszcza się lokalizację i realizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.
- dopuszcza się przebudowę i modernizację urządzeń wodnych pod warunkiem ich zgodności z obowiązującymi przepisami szczególnymi.
- dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie.
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

7.1.3. Tereny komunikacji

W dziedzinie infrastruktury główne cele stanowi budowa i remonty dróg oraz budowa systemu ciągów konno – rowerowych i pieszych.

KD – tereny dróg

- postuluje się remonty dróg w istniejących liniach rozgraniczających
- ustala się lokalizowanie chodników i ścieżek rowerowych
- obsługa komunikacyjna terenów objętych zmianami powinna być zapewniona przez jak najmniejszą liczbę włączeń do dróg powiatowych i poprzez jezdnie obciążające.

KL – tereny lotniska

- adaptacja istniejących i realizacja nowych obiektów i urządzeń związanych z funkcjonowaniem lotniska, w tym również obiekty i pomieszczenia o funkcji gastronomicznej, administracyjnej i szkoleniowej, przy założeniu możliwości likwidacji obiektów istniejących,
- ulice dojazdowe, place, parkingi,
- obiekty i urządzenia małej architektury,
- zielen parkowa,
- podziemne sieci infrastruktury technicznej,

teren wyłączony spod zabudowy przeznaczony pod budowę obwodnicy

- zakazuje się wszelkie zabudowy terenu
- dopuszcza się lokalizowanie chodników i ścieżek rowerowych na odpowiednio wydzielonych pasach
- dopuszcza się dotychczasowe użytkowanie terenu

7.2. Tereny przestrzeni publicznej

Przestrzeniami publicznymi wyznaczonymi w studium są drogi publiczne, boiska sportowe, parki, place i inne przestrzenie dostępne powszechnie i nieodpłatnie.

Zasady kształtowania przestrzeni publicznych:

- dopuszczalne terenowe obiekty sportowo – rekreacyjne o nawierzchni wodoprzepuszczalnej po uzgodnieniu z zarządcą terenu
- dopuszcza się sytuowanie obiektów małej architektury w miejscach, w których nie jest to zakazane ustaleniami MPZP i w uzgodnieniu z zarządcą terenu
- dopuszcza się sytuowanie reklam wolnostojących w miejscach, w których nie jest to zakazane ustaleniami MPZP i w uzgodnieniu z zarządcą terenu
- dopuszcza się sytuowanie urządzeń technicznych w miejscach, w których nie jest to zakazane ustaleniami MPZP i w uzgodnieniu z zarządcą terenu
- dopuszczenie sytuowania budowli i urządzeń zgodnie z przepisami szczególnymi i w uzgodnieniu z zarządcą terenu
- zjazdy z dróg wymagają zgody zarządcy drogi.
- zjazd z dróg powiatowych, krajowych powinien mieć nawierzchnię twardą, a projekt budowy zjazdu winien stanowić integralną część projektu zagospodarowania działki.
- na wniosek właściciela działki zarządca drogi może wydać zezwolenie na urządzenie tymczasowego zjazdu na teren nieruchomości na okres jednego roku.
- zabrania się umieszczania w pasie drogowym urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu z wyjątkiem infrastruktury telekomunikacyjnej.
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach lokalizowanie w pasie drogowym urządzeń nie związanych z potrzebami zarządzania drogą lub potrzebami ruchu drogowego może nastąpić wyłącznie za zezwoleniem zarządcy.

8. ROZWÓJ GOSPODARCZY

8.1. Oferta gospodarcza⁵

Pomimo ciągłego rozwoju istniejących zakładów produkcyjnych, gmina zainteresowana jest napływem nowych inwestorów z zewnątrz - istnieją przygotowane tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjną, handlową i usługowo-rekreacyjną. Walory przyrodnicze gminy skłaniają do realizacji inwestycji w zakresie ochrony środowiska.

Gmina oferuje atrakcyjne położenie przy szlakach komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) rozwiniętą infrastrukturę komunalną oraz rezerwy wykwalifikowanej siły roboczej.

Gmina jest w pełni strefonizowana, zwodociągowana oraz sukcesywnie kolejne wioski przyłączane są do sieci kanalizacji sanitarnej.

---

⁵ <http://www.ostrowwielkopolski.pl/samorzadowy-serwis-informacyjny/nasza-gmina/oferta-gospodarcza.html>

W perspektywie władze Gminy zainteresowane są wszelką działalnością gospodarczą, która będzie służyć inwestorom, mieszkańcom Gminy i nie wpłynie negatywnie na środowisko naturalne.

8.2. Kierunki zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zgodnie z uwarunkowaniami głównym kierunkiem w produkcji rolniczej powinna być uprawa roślinna dostosowana przede wszystkim na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Preferowana jest także techniczna obsługa rolniczych terenów gmin sąsiednich.

Produkcję rolną należy prowadzić w sposób ograniczający i zapobiegający zanieczyszczeniu wód związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Należy upowszechniać dobre praktyki rolnicze, w szczególności na drodze organizowania szkoleń dla rolników.

Ochrona gruntów rolnych polega na:

- ograniczeniu ich przeznaczenia na cele nierolnicze,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Ważna jest również promocja rolnictwa ekologicznego i zachęcenie rolników do zakładania gospodarstw zajmujących się produkcją atestowanej „zdrowej żywności”.

Istotne jest tworzenie zabezpieczeń przeciwoerozyjnych, w postaci nowych nasadzeń śródpolnych i przydrożnych oraz kształtowanie pasów zieleni izolacyjnej.

Ważnym zadaniem, nie tylko z punktu widzenia rolników, jest stały monitoring jakości gleb zwłaszcza w rejonie zakładów uciążliwych dla środowiska i w okolicach gospodarstw rolnych, prowadzony aby wykluczyć zanieczyszczenie metalem ciężkimi i środkami ochrony roślin.

środowiska i metodach dbania o jego zasoby i naturalny charakter.

Z przyrodniczego punktu widzenia dużą wartość ma zachowanie zróżnicowania biologicznego oraz obecnych małoskalowych form dominujących w krajobrazie. Rolnicy powinni kontynuować obecne metod gospodarowania, co pozwoli na zachowanie specyfiki krajobrazu wsi polskiej. Aby gospodarstwa małe mogły wytrzymać konkurencję silnych ekonomicznie dużych gospodarstw muszą być prowadzone w sposób nowoczesny, przy uwzględnieniu dobrej współpracy między nimi.

Zasadniczym celem ochrony obszarów leśnych jest przywrócenie i odtworzenie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego lub naturalnego. Między innymi poprzez wprowadzanie drzew liściastych, odporniejszych na zanieczyszczenia powietrza.

Gleby żyzne winne być obsadzone: dębami, bukami oraz jodłami. Na pozostałych utrzymana zostanie przewaga świerka oraz brzozy.

Gospodarka leśna winna być prowadzona bez tak zwanych zrębów zupełnych, jedynie poprzez przeręby.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- Ograniczeniu ich przeznaczenia na cele nieleśne,

- Zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- Przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych,
- Zalesienie terenów gleb o niskiej klasie bonitacyjnej, na których nie podejmie się działalności rolniczej.

Ochrona ekosystemów nieleśnych i ich flory to przede wszystkim:

- tworzenie użytków ekologicznych w celu zapewnienia trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów nieleśnych z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin;
- ograniczanie wstępu w pobliżu zagrożonych stanowisk unikalnych gatunków flory;
- czynne zabezpieczenia łąk i pastwisk;
- stała kontrola najbardziej zagrożonych populacji.

Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny uwzględniać zakaz zabudowy terenów rolnych i leśnych. Dotyczy to również siedliskowej zabudowy zagrodowej.

Celem ochrony gruntów ornych należy wprowadzić zakaz podziału nieruchomości rolnych i leśnych na działki mniejsze niż 5 ha.

Najważniejsze kierunki przemian w rolnictwie to:

- stworzenie mechanizmów umożliwiających powstawanie dużych silnych gospodarstw indywidualnych,
- działania w kierunku podniesienia kwalifikacji i aktywności zawodowej ludności wiejskiej,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy na wsi poza rolnictwem,
- propagowanie działalności agroturystycznej,

Na większości terenów gminy zalegają głównie gleby klas I - III, objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych. Na tych obszarach zakazuje się wprowadzania inwestycji o charakterze nierolniczym poza terenami wskazanymi w rysunku Studium pod rozwój takich funkcji.

W celu ochrony rolnych gruntów ornych przed postępującą erozją gleb należy ograniczać orkę do terenów o nachyleniu do 15%, należy także stosować: przemiennie pasy użytków zielonych i gruntów ornych, wykonywanie orki w poprzek stoku, wprowadzanie zadarnień i zakrzewień na skarpach.

Większość łąk i pastwisk klas IV i niższych proponuje się zalesić z uwagi na zbyt małą powierzchnię lasów na terenie gminy.

Obsługę rolnictwa w zakresie usług agrotechnicznych, handlu nawozami, środkami ochrony roślin, materiałem siewnym, magazynowania produktów rolnych i przetwórstwa rolnego zapewnią istniejące obiekty i bazy lub nowe, lokalizowane w granicach terenów, wskazanych na rysunku Studium.

8.2.1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Obszary wymagające zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze występują we wszystkich wsiach w gminie i obejmują tereny przeznaczone pod nowe formy zainwestowania, między innymi są to tereny do tej pory użytkowane rolniczo o wysokiej bonitacji przeznaczone w studium pod nowo planowaną zabudowę mieszkaniową, usługową oraz tereny aktywności gospodarczej.

8.3. Kierunki rozwoju działalności produkcyjnej

W gminie Ostrów Wielkopolski duże obszary przeznaczają się pod rozwój terenów aktywności gospodarczej. Wynika to z dużego zainteresowania inwestorów tym terenem ze względu na strategiczne położenie gminy. Tereny te są wyznaczone w taki sposób, aby nie dopuścić do zbytnej ingerencji w tereny chronione, lecz jak najlepiej wykorzystać już istniejące zaplecze infrastruktury technicznej oraz zadowolić przyszłych inwestorów.

8.4. Kierunki rozwoju sektora usługowego

Charakteryzujący ostatnie 30 lat XX wieku kraje rozwinięte proces serwicyzacji gospodarki, postępuje w Polsce od 10 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy powoduje, że pożądany staje się rozwój sektora usług: turystycznych, obsługi transportu oraz sportowo - rekreacyjnych.

Rozwój usług i przetwórstwa przewiduje się w każdym sołectwie gminy Ostrów Wielkopolski. Usługi handlowe często stanowią mogą tzw. usługi wbudowane w parterach budynków mieszkalnych, jak i na działkach wydzielonych. Nieuciążliwe zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego lokalizowane są głównie na terenach byłych PGR-ów. W gminie przewiduje się znaczne tereny dla tzw. strefy aktywizacji gospodarczej.

Na terenach centrów osiedleńczych przewiduje się tworzenie ciągów pasażu handlowych, zagospodarowując partery domów istniejących układów staromiejskich oraz projektowanej zabudowy. W sołectwach wskazane jest modernizowanie istniejących i lokalizowanie nowych sklepów o małej powierzchni handlowej.

8.5. Kierunki rozwoju działalności turystycznej

Zalecane jest przekształcenie gospodarstw zagrodowych rolnych we wsi Chruszczyny o dodatkową funkcję obsługi turystyczno – letniskowej (agroturystyki).

Wskazane jest zaprojektowanie ścieżki rowerowej prowadzącej z miasta Ostrowa Wielkopolskiego w kierunku zachodnim do miejscowości Daniszyn i wschodnim przez Wysocko Wielkie do Sadowia, Wtórku, Kwiatkowa i Młynowa.

Szlaki turystyczne prowadzące poprzez Gminę: żółty – Ostrów Wielkopolski – Czekanów – Sobótka, czarny – Ostrów Wielkopolski – Daniszyn – Krotoszyn.

Działania samorządu będą się koncentrować wokół rozwoju oraz upowszechnienia na terenie gminy różnych form rekreacji. Planowane realizacje to modernizacja, aktywizacja i stworzenie nowej bazy sportowo – turystycznej.

Na obszarach turystycznych wyznaczonych w polityce przestrzennej gminy jako strefy aktywności gospodarczej i usługowej należy uwzględnić priorytet rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej. Powyższe stworzy sprzyjające warunki do powstania podstawowych oraz towarzyszących usług rekreacyjno – wypoczynkowych.

9. TERENY ZAGROŻONE I Z OGRANICZENIEM UŻYTKOWANIA TERENU

Obszary ograniczonego użytkowania wprowadzane zostały zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska. Są one tworzone wówczas, gdy pomimo zastosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, nie są zachowane standardy jakości środowiska poza terenami zakładów, obiektów, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów komunalnych, kompostowni, tras komunikacyjnych, lotnisk, linii i stacji elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych.

9.1. Ochrona przed hałasem

Na terenie gminy mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów, z drugiej strony występują miejsca, które nie są narażone na jakąkolwiek formę oddziaływania akustycznego związanego z działalnością człowieka. Racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego gminy z jej podstawowymi funkcjami winna być prowadzona i ukierunkowana na powstrzymanie degradacji oraz przywracanie walorów środowiska naturalnego, w tym na poprawę i kształtowanie klimatu akustycznego.

9.1.1. Ochrona przed hałasem przemysłowym

Na terenie gminy działalność gospodarczą prowadzi wiele podmiotów gospodarczych. Część z nich to zakłady produkcyjne, rzemieślnicze czy usługowe stanowiące potencjalne źródła hałasu do środowiska. Pojedyncze zakłady, warsztaty czy przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu.

Przywrócenie równowagi ekologicznej i rozwój poszczególnych elementów zagospodarowania wpływają na kształtowanie równomiernego rozwoju.

Z badań kontrolnych hałasu obiektów przemysłowych wynika, iż procedury lokalizacyjne, system ocen oddziaływania na środowisko, system kontroli i egzekucji daje możliwość oddziaływania na jednostki organizacyjne nie spełniające wymagań ochrony środowiska przed hałasem. W drodze decyzji administracyjnej ustalany jest dopuszczalny poziom hałasu emitowany z terenu danej jednostki organizacyjnej do środowiska.

Dopuszczalną emisję hałasu dla obiektów usytuowanych na terenie gminy ustala Starosta powiatu w drodze indywidualnej decyzji, w oparciu o charakter, przeznaczenie i sposób zagospodarowania oraz użytkowania terenu jak i obowiązujące standardy dla obszarów otaczających obiekt. Daje to możliwość przeprowadzenia badań kontrolnych WIOŚ.

Nie przestrzeganie ustaleń decyzji administracyjnej skutkuje sankcjami finansowymi w postaci kar. Pozwala to na coraz skuteczniejszą ochronę środowiska przed hałasem.

9.1.2. Ochrona przed hałasem drogowym

W aspekcie rozporządzenia o warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowania terenu między innymi strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania linie nieprzekraczalne zabudowy na terenach wymagające ochrony akustycznej należy wyznaczyć w takich odległościach od dróg, która gwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu lub w odległości mniejszej, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Planowane nowe połączenie drogowe na terenie gminy może zmniejszyć oddziaływanie hałasu komunikacyjnego przez skanalizowanie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowy mieszkaniowej, a także ograniczy konieczność przejazdu przez ciasne centra miejscowości.

Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego, remonty i modernizacja dróg gminnych i powiatowych wpłynie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych.

Uwzględniając zapisy rozporządzenia o warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie hałas drogowy powinien być wzięty pod uwagę przez organ nadzoru budowlanego w przypadkach udzielania pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych w bezpośredniej odległości od istniejących i planowanych dróg. Budynki z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinny być wznoszone poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu określonych w przepisach ochrony środowiska (w tym także przed hałasem i wibracjami), a w przypadku gdy ich lokalizacja znajdzie się w zasięgu ich oddziaływania muszą zostać zastosowane środki techniczne zmniejszające ponadnormatywne oddziaływanie hałasu do poziomu określonego w przepisach szczególnych.

9.1.3. ochrona przed hałasem kolejowym

Istniejące linie kolejowe powodują, że wzdłuż nich występuje hałas pochodzący od przejeżdżających składów osobowych i towarowych. Właściciel linii kolejowej zobowiązany jest do zastosowania rozwiązań ograniczających hałas. W obszarze gdzie nie ma możliwości do zastosowania rozwiązań technicznych ograniczających hałas mogą zostać wyznaczone strefy ograniczonego użytkowania z respektowaniem praw właścicieli terenu. W nowych planach zagospodarowania należy przewidzieć wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej od strony linii kolejowych.

9.1.4. Ogólne działania w zakresie ochrony przed hałasem

Do celów krótkoterminowych, w zakresie ochrony środowiska przed hałasem na terenie gminy należy przyjąć opracowanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem

9.1.5. Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego poprzez wyprowadzenie ruchu poza centra miejscowości

- Budowa, remonty i modernizacja dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich.
- Cele długoterminowe w zakresie poprawy klimatu akustycznego na terenie gminy stanowią pochodną założeń krótkoterminowych. Do takich działań należeć będą:
- Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.
- Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska.
- Opracowanie programu ochrony przed hałasem.
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez wyprowadzenie ruchu poza centra miejscowości, a na drogach poza miejscowościami poprzez obudowę dróg pasami zwartej zieleni izolacyjnej.

- Tworzenie stref buforowych pomiędzy nowoprojektowanymi centrami przemysłu i usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej.

9.2. Strefy ochrony ujęć wody

Na terenie strefy ochrony bezpośredniej należy między innymi:

- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody;
- zapewnić odprowadzanie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostać się do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- zapewnić szczelne odprowadzanie poza jej granicę ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób przebywających w obrębie strefy oraz z urządzeń stacji wodociągowej.

Natomiast na terenie strefy ochrony pośredniej zewnętrznej zabrania się:

- zakładania cmentarzy;
- wykonywania wierceń i odkrywek;
- gromadzenia ścieków i składania odpadów, które mogą zanieczyszczać wody;
- wznoszenia urządzeń i wykonywania robót i czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęcia.

9.3. Strefy ochrony gazociągów

Przepisy dotyczące sytuowania i warunków technicznych dla gazociągów charakteryzują się wspólną cechą – każdy z nich nie obejmuje sieci gazowych, które zostały wybudowane lub otrzymały pozwolenie na budowę w okresie poprzedzającym okres obowiązywania danego przepisu. Wymiary stref kontrolowanych (rozp. 1.), których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu lub odległości podstawowe (rozp. 2 – 3), odmierzane od zewnętrznej ścianki gazociągu, odnoszą się zarówno do lokalizowania gazociągów w stosunku do istniejących obiektów terenowych jak i sytuacji odwrotnej – sytuowania obiektów terenowych w pobliżu istniejących gazociągów. Wymiary te różnią się w poszczególnych przepisach (ulegały zmniejszeniu w coraz to nowszych przepisach), bowiem zaostrzane były wymagania techniczne stawiane budowanym sieciom gazowym. Podawane w przepisach wymiary stref i odległości podstawowych zależą od nominalnych parametrów gazociągów: średnicy i ciśnienia i regulują je przepisy odrębne. W przepisach wydanych przed 2001 r. dopuszczano stosowanie odległości zmniejszonych w przypadku zmniejszenia naprężeń zredukowanych w ściance rury.

W konkluzji, do zgodnego z przepisami wyznaczenia odległości podstawowych danego obiektu terenowego od gazociągu, potrzebne są następujące informacje:

- ciśnienie nominalne gazociągu,
- średnica nominalna gazociągu,
- data uzyskania pozwolenia na budowę danego gazociągu,
- stopień zmniejszenia naprężeń zredukowanych w ściance gazociągu, ew. stopień zmniejszenia odległości podstawowych.

Kompletem tych informacji dysponuje operator sieci i w jego gestii leży określenie odległości podstawowych.

Strefa kontrolowana sieci gazowej wysokiego ciśnienia, której lokalizację pokazano na rysunku studium stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację.

Ustala się obowiązek uzgadniania z operatorem sieci gazowej, lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej oraz jej zagospodarowania.

9.4. Strefy ochrony pola elektroenergetycznego

Proponuje się pozostawienie strefy ochronnej czyli pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia w którym ustala się zakaz lokalizacji budynków i budowli takich jak maszty o szerokości odpowiednio:

W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości:

- 25 m dla linii WN 400 kV , mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (razem 50 m)
- 20 m dla linii WN 110 kV relacji Ostrów – Kalisz Piwonice, mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 40 m)
- 17,5 m dla linii WN 110 kV (pozostałe), mierząc od rzutu skrajnego przewodu w każdą stronę (w sumie 35m)
- 5m od poziomego rzutu skrajnego przewodu dla linii 15 kV

Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areal jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu.

9.5. Strefy ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości terenów od granicy cmentarzy:

- 50 m od zabudowań mieszkalnych, jeśli posiadają one sieć wodociagową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia dla potrzeb gospodarczych;
- 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociagowej w wodę do picia.

Wyznacza się strefę ochrony sanitarnej dla terenów zieleni cmentarnej o szerokości 50 m metrów od granicy cmentarz. W granicach strefy ochrony sanitarnej od cmentarza obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, zgodnie z przepisami szczególnymi.

9.6. Ochrona przed powodzią

Nie zostały wyznaczone.

9.7. Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Nie występują.

9.8. Tereny dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Nie występują.

10. TERENY ZDEGRADOWANE PRZEZNACZONE DO REKULTYWACJI

11. ZADANIA I INSTRUMENTY POLITYKI PRZESTRZENNEJ ORAZ DOKUMENTACJA STRATEGICZNO – PLANISTYCZNA

11.1. Zadania i instrumenty polityki przestrzennej

Podstawowym dokumentem planistycznym w gminie – aktem prawa miejscowego - jest w dalszym ciągu plan miejscowy. Ustalenia tego planu, zgodnie z założeniami ustawy, mówiącymi o likwidacji barier inwestycyjnych, będą na tyle precyzyjne i szczegółowe, aby mogły stanowić bezpośrednią podstawę do wydania pozwolenia na budowę. Aby przy takich założeniach nie spuścić z oka potrzeby utrzymania ładu przestrzennego, projekt ustawy przewiduje szereg instrumentów, służących planowaniu zagospodarowania przestrzeni w harmonii z krajobrazem i otaczającą zabudową.

Realizacja polityki przestrzennej następuje poprzez wykorzystanie i stosowanie instrumentów przewidzianych przepisami prawa ogólnie obowiązującego oraz takich, które jako właściwe przyjmie i ustanowi samorząd, działając w ramach swoich uprawnień.

Oprócz „standardowych” instrumentów realizacji polityki przestrzennej, jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu powinny być przygotowane i wykorzystane instrumenty dla:

- wyboru, lokalizacji i realizacji inwestycji publicznych,
- interwencji w obszarach aktywnej polityki gminy,
- współpracy pomiędzy różnymi poziomami administracji publicznej i prywatnymi inwestorami,
- bazy informacji służącej wspomaganie zarządzania gminą, w szczególności
- gospodarowaniu przestrzenią, gospodarką gruntami i procesami inwestycyjnymi,
- promocji gminy.

Podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące, zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym, przepisy gminne ustalające m.in. przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu

11.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z Ustawą Prawo geologiczne i górnicze obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych. Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski nie występują obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości. Jeżeli zostaną wydzielone obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² jest obowiązek sporządzenia dla nich planów.

W przypadku rozpoczęcia eksploatacji terenów zaznaczonych na rysunku studium jako PG również należy sporządzić dla nich MPZP.

11.3. Obszary wskazane do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne.

Wskazuje się konieczność wykonania miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów, dla których ze względu na planowane zainwestowanie, konieczne będzie uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

11.4. Zadania celu publicznego

11.4.1. Lokalne zadania celu publicznego

Do lokalnych zadań celu publicznego zaliczyć można:

- modernizacja i budowa odcinków dróg powiatowych i gminnych, które łączą drogi wojewódzkie z przejściami granicznymi;
- modernizacja, rozbudowa i budowa systemu wodno-kanalizacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem skanalizowania wszystkich miejscowości na terenie gminy;
- Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, przewidziane do realizacji w gminie, to przede wszystkim:
  - budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych,
  - budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz składowiska odpadów,
  - utrzymanie i modernizacja obiektów, których właścicielem jest gmina, w tym szkoły, obiektów administracji, budynków komunalnych,
  - realizacja proponowanego w studium systemu małej retencji wodnej,
  - uzupełnienie i modernizacja wałów wzdłuż odcinków rzek przebiegających przez tereny zabudowane lub przewidziane do zainwestowania,
  - ochrona i rewaloryzacja obiektów i obszarów o wysokich walorach historycznych,
  - ochrona zagrożonych gatunków zwierząt i roślin, w tym pomników przyrody.

1. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ze względu na strategiczne położenie gminy przy znaczących szlakach komunikacyjnych, oraz dużego ośrodka z wysoko rozwiniętą gospodarką jakim jest miasto Ostrów Wielkopolski bardzo duże znaczenie ma tu rozwój terenów aktywności gospodarczej. Tereny te zostały wyznaczone przede wszystkim w okolicy granic z miastem. Większość terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem AG została wyznaczona na podstawie wniosków złożonych do zmiany studium. Przy przeznaczaniu terenów pod aktywności gospodarcze głównym ograniczeniem była konieczność ochrony najciekawszych i najbardziej różnorodnych przyrodniczo terenów prawnie chronionych. Przez wzgląd na rozwój terenów przemysłowych i usługowych należy też przewidzieć konieczność zapewnienia odpowiedniego zaplecza mieszkalnego. Tereny wyznaczone pod nową zabudowę mieszkaniową są przede wszystkim wynikiem pozytywnego rozpatrzenia wniosków mieszkańców lub uzupełnieniem ciągów już istniejącej zabudowy.

Studium przewiduje również spore tereny przeznaczone pod dolesienia, co stanowi kompensatę terenów przeznaczonych pod inwestycje. Tereny przeznaczone pod zalesienia są przede wszystkim wynikiem ustaleń poprzednich opracowań urbanistycznych na powyższym obszarze.

2. UZASADNIENIE I OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Dążeniem nadrzędnym przy wyznaczaniu zasad rozwoju gospodarczego gminy jest ciągła poprawa jakości życia społeczności lokalnej.

Szansą na wzmocnienie potencjału ekonomicznego, nie tylko przemysłu wydobywczego i energetyki, należy upatrywać w rozwoju rzemiosła, małych rodzinnych przedsiębiorstwach, poprzez rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz tworzenie bazy umożliwiającej przyjęcie zakładów zaawansowanej technologii. Na obszarach stanowiących obecne, a także potencjalne strefy rozwoju aktywności, gospodarka przestrzenna powinna uwzględnić priorytet infrastruktury technicznej oraz społecznej, sprzyjającej tworzeniu usług podstawowych i towarzyszących.

Podstawowe problemy, które poruszono to:

- Określenie podstawowej funkcji rozwojowej gminy jako ośrodka rolniczego, ośrodka aktywności gospodarczej i obsługi ruchu turystycznego (agroturystyki), ukierunkowanie rozwoju funkcji rekreacyjnej w poszczególnych jednostkach osadniczych ze względu na wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy.
- Podporządkowanie rozwoju funkcjonalnego i przestrzennego obszaru wymogom ochrony środowiska przyrodniczego.
- Zapewnienie warunków do rozwoju terenów aktywności gospodarczej
- Zapewnienie warunków do rozwoju budownictwa usługowego we wszystkich jednostkach osadniczych gminy równoległe do rozwoju terenów turystycznych i rekreacyjnych.
- Stworzenie możliwości rozwojowych dla funkcji turystycznej, rekreacyjnej i przemysłowej ściśle podporządkowanej reżimowi ochrony środowiska.
- Stworzenie możliwości terenowych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego w wiejskich jednostkach osadniczych gminy, ponieważ przewiduje się w przyszłości duży przyrost ludności i wzrost aktywności gospodarczej.
- Eliminacja uciążliwości przemysłu przez jego modernizację i restrukturyzację.

- Określenie chronionych elementów środowiska przyrodniczego.
- Uściślenie wymogów ochrony środowiska dla poszczególnych obszarów chronionych.
- Określenie kierunków działań zmierzających do poprawy jakości środowiska we wszystkich jego elementach:
- Rewaloryzacja zabytkowych zespołów urbanistycznych,
- Modernizacja układu komunikacyjnego ze względu na optymalizację jakości połączeń komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych niezbędnych przy obsłudze ruchu turystycznego i tranzytu związanego z lokalnym przemysłem,

3. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Zasoby środowiska naturalnego są podstawą do rozwoju w zakresie funkcji turystycznej, gospodarki leśnej i przemysłowej. Czynnikiem hamującym rozwój w tych kierunkach mogą być jednak wysokie wymagania z zakresu ochrony środowiska, dotyczące występujących tu obszarów chronionych, ponieważ korzystanie z tych zasobów nie powinno powodować strat w środowisku i pogarszać jego stanu czystości.

Bardzo ważnym uwarunkowaniem jest w tym przypadku również dobre połączenie komunikacyjne zewnętrzne, co stanowi duży potencjał do rozwoju terenów aktywności gospodarczej i ściągnięcia nowych inwestorów zarówno lokalnych jak i zagranicznych.

Duże tereny chronione, oraz specjalne ograniczenia dotyczące nieprzekraczalnych norm zanieczyszczeń na nich, pozwalają zachować wysoką jakości środowiska naturalnego, co sprzyja rozwojowi wszystkich powyższych funkcji gminy. Dlatego ochronę środowiska przyrodniczego i dbałość o stałą poprawę jego stanu czystości należy zaliczyć do zadań priorytetowych.

4. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU

Celem opracowania było sporządzenie dokumentu zawierającego uaktualnione dane na temat uwarunkowań i kierunków rozwoju poszczególnych funkcji gminy. W studium uwzględniono wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, opracowane w następujących działach: rolnictwo, leśnictwo, przemysł i wydobywanie, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Szczególny nacisk położono na zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzennie – funkcjonalnego z uwzględnieniem w głównej mierze powiększenia terenów mieszkaniowych i terenów aktywności usługowej.

Źródła:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego; Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Gminy Nr XIII / 156 / 2000 z dnia 29 marca 2000 roku
- Geografia regionalna Polski, Kondracki J., Warszawa 2000.
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Warszawa 2000.
- Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, II Polityka Ekologiczna Państwa, Warszawa 2000.
- Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Warszawa 2002.
- Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999.
- Wnioski i wytyczne od urzędów i instytucji, powiadomione o opracowaniu studium zagospodarowania pismem Zarządu Gminy Ostrów Wielkopolski.
- Inwentaryzacja urbanistyczna terenu Gminy Ostrów Wielkopolski wykonana w 2009 roku.
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ostrów Wielkopolski - ABRYŚ Technika Sp. z o.o.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Wielkopolski Wielkopolski - ABRYŚ Technika Sp. z o.o.

Spis tabel:

Tabela 1. Gleby i użytki zielone.....	15
Tabela 2. Udział poszczególnych kompleksów glebowo-rolniczych	15
Tabela 3. Wykaz pomników przyrody.....	22
Tabela 4. Drogi na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski.....	34
Tabela 5. Linie kolejowe	37
Tabela 6. Wykaz ujęć podziemnych na terenie gminy Ostrów Wielkopolski	38
Tabela 7. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Ostrów Wielkopolski	39
Tabela 8. Charakterystyka istniejących na terenie gminy Ostrów Wielkopolski oczyszczalni ścieków	40
Tabela 9. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach gminy Ostrów Wielkopolski.....	40
Tabela 10. Jazzy na terenie gminy.....	44